

FORORD

Årets "Avtaleguide" er nummer 46. i rekken. Teksten er sammenstilt av Anders Huus på næringspolitisk avdeling i Norges Bondelag.

Første del inneholder en generell omtale av rammene rundt jordbruksavtaleinstituttet og blir avsluttet med en omtale av jordbruksoppgjøret 2022. Deretter gjengis protokoll fra årets jordbruksforhandlinger. Til slutt er "Jordbruksavtale for 2022 - 2023" gjengitt..

Hensikten med "guiden" er å gi en kortfattet oversikt over jordbruksavtalens ordninger og bestemmelser og dermed viktige sider av jordbrukspolitikken. Vi håper at også denne utgaven vil kunne oppfylle dette formålet.

Avtaleguiden finnes også på våre internettsider:

<https://www.bondelaget.no/bondelaget-mener/jordbruksoppgjoret/jordbruksoppgjoret-2022/>

Oslo, oktober 2022.

Innhold

JORDBRUKSAVTALESYSTEMET	6
Hovedavtalen	6
Jordbruksavtale	6
JORDBRUKSOPPGJØRET 2022. Sluttprotokoll	8
1 Avtalemessige forutsetninger	12
2 Økte inntektsmuligheter i 2022 og 2023	13
3 Utslag på referansebrukene	14
4 Ekstra utbetaling i 2022	15
5 Markedsordningen for korn	17
6 Bærekraft	18
7 Klima og miljø	19
8 Landbrukets utviklingsfond	21
8.2 Investerings- og bedriftsutviklingsordningen	22
8.3 Nasjonale tilretteleggingsmidler	24
8.4 Områderettet innsats – bærekraftig matproduksjon og verdiskaping i nord	24
8.5 Forskningsmidlene	25
8.6 Regionale kompetansenettverk for lokal mat	25
8.7 Norsk Gardsost og Bondens Marked	25
8.8 Utviklingsprogrammet	25
9 Andre endringer	26
9.1 Arbeidsgruppe struktur differensiering og tak på tilskudd	26
9.2 Grøntsektoren	26
9.3 Korn, mel og kraftfôr	26
9.4 Melk	27
9.5 Kjøtt og egg	27
9.6 Velferdsordninger	28
9.7 Dyrevelferd	28
9.8 Tilskudd ved produksjonssvikt	29
9.9 Norsk Landbruksrådgiving	29
9.10 RÅK	30
9.11 Arbeidsgrupper og utredninger	30

	3
JORDBRUKSAVTALE 2022-2023	32
1 INNLEDNING	33
2 PRISBESTEMMELSER	33
2.1 Produkter med målprisregulering	33
2.1.1 Generelle bestemmelser	33
2.1.2 Melk og melkeprodukter	34
2.1.3 Korn.....	35
2.1.4 Grøntsektoren	36
2.2 Produkter med planlagt gjennomsnittlig engrospris (Volummodellen).....	37
2.2.1 Generelle bestemmelser	37
2.2.2 Svinekjøtt	37
2.2.3 Storfekjøtt.....	37
2.2.4 Sau og lam.....	37
2.2.5 Konsumegg.....	37
2.3 Referansepris kylling	38
3 FONDSAVSETNINGER.....	38
3.1 Landbrukets utviklingsfond	38
3.1.1 Investerings- og bedriftsutviklingsordningen i landbruket (IBU-ordningen).....	39
4 TILSKUDD VED PRODUKSJONSSVIKT	40
5 MARKEDSREGULERING	41
5.1 Markedsreguleringen på de enkelte sektorer	41
5.2 Nærmere bestemmelser om produksjonsregulering melk.....	41
5.2.1 Omsetning av melkekvoter.....	41
5.2.2 Tilbud om kjøp av kumelkkvote ved driftsomstilling grunnet rovvilt.....	42
5.3 Tilskudd til markedstiltak i grønntsektoren	42
5.4 Tilskudd til råvareprisutjevningsordningen	42
5.5 Tilskudd til avrensordningen for poteter.....	42
6 PRISTILSKUDD.....	43
6.1 Driftssenter.....	43
6.2 Pristilskudd melk	43
6.2.1 Grunntilskudd melk.....	43
6.2.2 Distriktstilskudd melk	43
6.3 Pristilskudd kjøtt	44

	4
6.3.1	Grunntilskudd kjøtt 44
6.3.2	Distriktstilskudd kjøtt.....44
6.3.3	Kvalitetstilskudd storfekjøtt 45
6.3.4	Tilskudd for lammeslakt og kjeslakt 45
6.4	Pristilskudd egg.....45
6.4.1	Distriktstilskudd konsumegg.....45
6.5	Pristilskudd ull og skinn av sau/lam 45
6.6	Pristilskudd grøntsektoren 46
6.6.1	Definisjoner 46
6.6.2	Grunnlag for tilskudd 46
6.6.3	Satser 47
6.7	Frakttilskudd 48
6.7.1	Frakttilskudd slaktedyr 48
6.7.2	Frakttilskudd egg.....49
6.7.3	Tilskudd til frakt av kraftfôr og korn 50
6.8	Prisnedskrivningstilskudd korn.....51
6.9	Matkorntilskudd.....52
7	PRODUKSJONSTILSKUDD M.V.....52
7.1	Generelle bestemmelser for produksjonstilskudd.....52
7.2	Tilskudd for husdyr.....52
7.2.1	Tilskudd for husdyr - satser.....53
7.2.2	Definisjoner av dyreslag mv. 54
7.2.3	Tilskudd til små og mellomstore melkebruk.....54
7.3	Driftstilskudd til melkeproduksjon 55
7.4	Driftstilskudd til spesialisert storfekjøttproduksjon.....55
7.5	Tilskudd for bevaringsverdige husdyrraser 56
7.6	Tilskudd for dyr på beite.....56
7.7	Areal- og kulturlandskapstilskudd 56
7.7.1	Satser, definisjoner og soner 57
7.7.2	Arealgrunnlag for tilskuddsutmåling 57
7.7.3	Fastsetting av tilskuddsberettiget grovfôrareal per foretak 58
7.8	Tilskudd til økologisk jordbruk 61
7.9	Tilskudd til regionale miljøprogram 62
7.10	Ekstra utbetaling av produksjonstilskudd i 2022 63

	5
8	UTVIKLINGSTILTAK.....64
8.1	Tilskudd til dyreavl m.m.....64
8.2	Tilskudd ved veterinærreiser.....64
8.3	Tilskudd til frøavl m.m. 64
8.4	Tilskudd rådgivning.....65
8.5	Tilskudd til kvalitets- og salgsfremmende tiltak.....65
8.6	Tilskudd til fellesanlegg for frukt 65
9	VELFERDSORDNINGER 65
9.1	Tilskudd til avløsning 65
9.2	Tilskudd til avløsning ved sykdom m.m.....66
9.3	Tilskudd til sykepengeordningen.....68
9.4	Tilskudd til landbruksvikarordningen.....68
9.5	Tilskudd til tidligpensjonsordningen 69
10	Driftskostnader 69
	VEDLEGG 1: SONER FOR AREALTILSKUDD.....70
	VEDLEGG 2: FORDELING 2022-2023 75
	VEDLEGG 3: GJENNOMSNITTLIG ENDRING I MÅLPRIS FOR FRUKT OG GRØNT.....88
	VEDLEGG 4: MÅLPRISER OG ØVRE PRISGRENSER FOR GRØNTSEKTOREN 2022-2023.....89

JORDBRUKSAVTALESYSTEMET

Hovedavtalen

Hovedavtalen for jordbruket trådte i kraft 01.09.1950 etter forhandlinger mellom myndighetene, Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Den var resultat av en prosess som startet på 1930-tallet. På den tiden forhandlet de økonomiske organisasjonene direkte med myndighetene om priser på jordbruksvarer. I 1939-40 forhandlet myndighetene for første gang med de næringspolitiske organisasjonene om priser og reguleringsbestemmelser. Dette var en praksis som ble tatt opp igjen i 1945, etter at de næringspolitiske organisasjonene hadde vært nedlagt under krigen. Ved prisforhandlinger i 1947 ble det enighet om å utrede en "langsiktig avtale" om jordbruket, og i 1948 ble det satt ned et utvalg til å arbeide med dette.

Hovedavtalen ble vesentlig endret i 1984 og deretter i 1992, da det ble enighet om en ny hovedavtale som grunnlag for jordbruksforhandlingene.

I Hovedavtalen er det slått fast at partene i forhandlingene på den ene siden er Staten, og på den andre siden jordbruket ved Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag i fellesskap. Ved uenighet mellom organisasjonene er det fastlagt at Staten, under visse forutsetninger, kan føre forhandlinger med den ene av organisasjonene.

Formålet med avtaleverket for jordbruket er å regulere tiltak som er egnet til å fremme fastlagte mål for jordbruket, og som ikke er uttømmende regulert ved lov, Stortingsvedtak eller forskrift.

Hovedavtalen regulerer framgangsmåten ved forhandlinger om og inngåelse av jordbruksavtaler og endrings- og tilleggsavtaler, visse virkninger av slike avtaler, og gjennomføring av tiltak som er fastsatt i jordbruksavtalen. Dersom det ikke er mulig å nå fram til en forhandlingsløsning, kan Regjeringen invitere Stortinget til å fastsette jordbruksoppgjøret eller oppgjøret kan gå til voldgift (voldgift ble sist anvendt i 1978).

Organisasjonene er ansvarlige for iverksettelse av tiltak i samsvar med jordbruksavtalen. Selv om det blir inngått jordbruksavtale med bare en av landbruksorganisasjonene, har også den andre organisasjonen ansvar for gjennomføringen av avtalen.

I avtaleperioden foreligger fredsplikt. Tvister skal søkes løst ved forhandlinger, men kan også løses ved voldgift. Hovedavtalen er tilgjengelig på nettsidene til Landbruks- og matdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/hovedavtalen-for-jordbruket-/id87386/?q=Hovedavtalen>

Jordbruksavtale

Med grunnlag i Hovedavtalen foregår årlige jordbruksforhandlinger om priser og andre forhold som har betydning for bøndernes arbeids- og inntektsforhold.

Avtalebestemmelsene som gjelder bevilgninger over statsbudsjettet følger kalenderåret, mens de avtalte målpriser gjelder for perioden 01.07 – 30.06.

Budsjettnemnda for jordbruket

Budsjettnemnda for jordbruket (BFJ) har som hovedoppgave å legge fram grunnlagsmateriale til jordbruksforhandlingene for vurdering av den økonomiske situasjonen i jordbruket. BFJ er sammensatt av representanter fra ulike departementer, jordbruksorganisasjonene, samt Statistisk sentralbyrå. Sekretariatet er lagt til Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO). Partene kan også be BFJ legge fram materiale som grunnlag for tilleggsforhandlinger. Dette ble gjort høsten 2021 for gjødsel og byggevarer da disse innsatsfaktorene hadde en vesentlig sterkere prisvekst enn forutsatt i jordbruksoppkjøret.

BFJ utarbeider årlig et totalregnskap og totalbudsjett for jordbruket (Totalkalkylen for jordbruket). Her ligger også beregninger for arbeidsforbruk og produktivitetsutvikling i jordbruket totalt. Normaliserte regnskaper i totalkalkylen blir lagt til grunn ved beregning av inntektsramma i jordbruksforhandlingene. Videre skal det legges fram referansebruksberegninger som viser inntektsutviklingen for ulike bruksstørrelser, distrikter og produksjoner, samt virkningen av endringer i priser og virkemidler som følge av jordbruksoppkjøret.

BFJ utarbeider også en resultatkontroll for gjennomføringen av landbrukspolitikken. Resultatkontrollen omfatter en sammenstilling av data som belyser utviklingen i jordbruket i forhold til de mål og retningslinjer Stortinget har trukket opp for landbrukspolitikken.

Andre premissgivere for jordbruksoppkjøret

Inntektsutviklingen i jordbruket skal sammenlignes med inntektsutviklingen for gjennomsnittet av alle lønsmottakere (andre grupper i samfunnet). Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppkjørene legger fram materiale som bl.a viser lønnsutviklingen i norsk arbeidsliv. Utvalget er derfor ikke bare en viktig premissgiver ved lønnsforhandlingene for andre grupper, men også for jordbruksoppkjøret.

BFJ sitt budsjettanslag gjelder inneværende år. I jordbruksoppkjøret forhandles det om rammevilkår som påvirker inntektsutviklingen kommende år. Partene er derfor avhengig av å gjøre anslag for utvikling av sentrale økonomiske faktorer som bl.a konsumpriser og rente. Til det støtter partene seg på prognoser for utvikling i norsk økonomi utarbeidet av ulike institusjoner bl.a Statistisk sentralbyrå, Norges Bank og Finansdepartementet.

JORDBRUKSOPPGJØRET 2022

I slutten av februar gikk Russland til krig mot Ukraina. Kostnadsveksten for mange innsatsfaktorer i jordbruket hadde vært stor, og ble ytterligere forsterket av krigen. Usikkerheten om videre utvikling var stor. Høsten 2021 hadde partene gjennomført tilleggsforhandlinger om kompensasjon for sterk prisvekst på gjødsel og byggevarer, med en kompensasjon på 754 mill. kroner utbetalt gjennom produksjonstilskudd i februar 2022. I sluttprotokollen fra tilleggsforhandlingene sto det at:

«Partene vil vurdere særskilt hvor stor kostnadsveksten ble for gjødsel, bygningsmaterialer og elektrisk kraft i 2021/2022 og håndtere dette som en del av helheten, både på inntekts- og kostnadssiden, med utgangspunkt i et nytt fullstendig grunnlagsmateriale til forhandlingene i 2022.»

Gjennom vinteren hadde flere ytret ønske om nye tilleggsforhandlinger som følge av galopperende kostnadsvekst. Det var knyttet stor spenning til hvor stor den ekstra kostnadsveksten hadde vært, og hvordan dette ville bli håndtert i det ordinære jordbruksoppgjøret.

Stortingsvalget 2021 innebar et regjeringsskifte. Den nye AP/SP regjeringen hadde offensive inntektsmål for jordbruket i Hurdalserklæringen. Der står det at Regjeringa vil:

«Leggje fram ein forpliktande og tidfesta plan for å tette inntektsgapet mellom jordbruket og andre grupper i samfunnet. Opptrappinga skal skje i samarbeid med partane i jordbruksavtalen og baserast på nytt talgrunnlag.»

Da Stortinget skulle behandle statsbudsjettet for 2022, gjorde de et vedtak som løftet inntektsambisjonene ytterligere.

«Stortinget ber regjeringa legge frem en forpliktende og tidfestet plan i løpet av 2022 for å tette inntektsgapet mellom bønder og andre grupper i samfunnet. Inntektsgapet skal tettes uavhengig av bruksstørrelse, produksjon og landsdel.»

Forventningene til et godt jordbruksoppgjør var derfor skyhøye. Men, usikkerheten om utfallet var også stor. Ville kravet fra jordbruket være så høyt at det tok inn over seg den kritiske situasjonen næringa var oppe i? Ville den politiske viljen være til stede til å følge opp egne ambisjoner? Spenningen var nærmest til å ta og føle på da jordbruket skulle legge fram sitt krav.

Jordbrukets krav ble lagt frem 27. april. Hovedprioriteringene i kravet var:

- Beredskap og matsikkerhet i urolige tider: Sørge for høyest mulig produksjon i 2022 og 2023 gjennom en ekstra utbetaling i år og full kostnadskompensasjon.
- Inntektsløft: Starte snuoperasjonen i norsk landbruk og sikre norsk matproduksjon. Redusere inntektsgapet til andre grupper betydelig og bedre velferdsordningene.
- Håndtere usikkerhet: Bli enige om tiltak og løsninger innenfor Jordbruksavtalen for å håndtere store svingninger og stor usikkerhet det kommende året.

Jordbruket krevde full kostnadskompensasjon for merkostnadsvekst 2021/2022 hensyntatt økte prisuttak i markedet for ikke-målprisprodukter. Blant annet hadde partene tidligere på vinteren sørget for at Nortura fikk anledning til å ta ut kostnadsvekst i markedet gjennom en ekstra prisøkning av planlagt engrospris fra 28.2.22. Kostnadskompensasjonen for merkostnadsveksten 21/22 i jordbruksoppgjøret utgjorde 2,4 mrd. kroner. Denne krevde jordbruket utbetalt både gjennom en tilleggsbevilgning for 2022, og økte målpriser fra 1. juli. Jordbruket krevde en spesifikk kompensasjonsordning for gjødsel basert på at den enkelte bonde skulle få kompensert for merkostnaden på gjødsel basert på hva en faktisk hadde betalt for gjødsla.

For 2023 krevde jordbruket full inndekning av en forventet kostnadsvekst fra 2022 til 2023. I tillegg måtte også merkostnadene fra 2021/22, som skulle betales ut gjennom en engangsbevilgning, dekkes opp også i 2023. Utover å få samme kronemessig inntektsvekst som andre grupper i samfunnet (25.300 kr/årsverk), krevde Jordbruket å få tettet inntektsgapet mellom bønder og gjennomsnittslønsmottakeren med 100.000 kr/årsverk. Av dette utgjorde en tilbakeføring av arbeidsproduktivitetsgevinsten 5.400 kr/årsverk. Rammekravet for 2023 var på 9.160 mill. kroner. Inkludert kompensasjonen for 2021/22 var samlet krav på 11.567 mill. kroner.

Kravet skulle finansieres med 8.080 mill. kroner i økte budsjettoverføringer + 1.671 mill. kroner i tilleggsbevilgning for 2022, 1.525 mill. kroner i økte målpriser og resten gjennom økt utnyttelse av jordbruksfradraget og ubrukte midler fra året før.

I tillegg krevde jordbruket at det skulle bevilges 600 mill. kroner på en særskilt budsjettpost for statsbudsjettet 2023 til investeringsstøtte til små og mellomstor bruk for å følge opp løsdriftskravet for melk- og storfekjøttprodusentene.

Kravet tok også fatt i flere utfordringer jordbruket sto i. Det ble foreslått å gjøre endringer i kvoteordningen for melk for å få økt andelen leid kvote og få ned kvotekostnadene for aktive melkeprodusenter. Kravet la vekt på å forsterke virkemidler for mindre bruk. En krevde å få innført trappetrinn i arealtilskuddene for korn, potet, grønnsaker, frukt og bær med høyere satser for de førte arealenheterne. Jordbruket krevde også å få innført flere nye tilskuddsordninger, f.eks driftstilskudd til sau, tilskudd til ku med kalv på beite og tilskudd til bær til industri. En krevde også å få gjeninnført arealtilskudd til grovfôr i sone 1, og at det skal gis arealtilskudd for grovfôr også på Jæren (sone 2).

Sterk vekst i internasjonale råvarepriser og effekter på korn- og kraftfôrpris i Norge var en stor utfordring som måtte løses ved årets oppgjør. Jordbruket foreslo kraftige prisøkninger på korn, og en ordning der en la prisnedskrivning på ferdig kraftfôr i stedet for norske råvarer. Ordningen skulle være midlertidig for dette avtaleåret. Matkorntilskuddet ble foreslått fjernet.

Statens tilbud ble lagt frem 5. mai. Staten var enig med Jordbruket i at forutsetningene i Stortingets behandling av jordbruksoppgjøret i 2021 ikke var oppfylt, og at dette utgjør 2 400 mill. kroner som burde kompenseres i 2022. Tilbudet imøtekom ikke jordbruket i kravet om målrettet gjødselkompensasjon. Begrunnelsen for dette lå i store

forvaltningsmessige kostnader og notifikering av Gul støtte i WTO og overskridelser av dette taket.

Beregnet over 2 år etter samme oppsett som kravet hadde tilbudet en ramme på 8.863 mill. kroner. Regnet som økning i inntektsmulighetene over 2 år sammenlignet med året før – før oppgjør, hadde tilbudet en samlet ramme på 10.150 mill. kroner (tilsvarende for kravet var 12.811 mill. kroner).

Tilbudet la opp til full kostnadskompensasjon for 2022 med en ekstrautbetaling av tilskudd. I tillegg til inntektsvekst også for 2022. For 2023 la tilbudet til rette for at bønder skulle få kronemessig lik inntektsvekst som andre grupper i samfunnet (25.300 kr/årsverk) og i tillegg få tettet inntektsgapet mellom bønder og gjennomsnittslønnsinntakeren med om lag 30.000 kr/årsverk.

Rammen på 10.150 mill. kroner var finansiert med 1 023 mill. kroner i økte målpriser i 2022 og 1 273 mill. kroner i 2023, 1 800 mill. kroner i ekstra budsjettbevilgning for 2022 og 5 382 mill. kroner i økte budsjettoverføringer i 2023. Resten var knyttet til økt utnyttelse av jordbruksfradraget som følge av økte inntekter og overførte midler fra 2022.

Statens tilbud for 2023 prioriterte å øke flere tilskudd med distrikts- eller strukturprofil, og la opp til en forsterking av innsatsen i nordområdene. Samtidig vektla tilbudet sterkt forsterkede virkemidler for klima og miljø, blant annet med en øremerking til avrenningsreducerende tiltak til området rundt Oslofjorden over de regionale miljøprogrammene. Velferdsordningene ble styrket betydelig, sammen med investeringsvirkemidlene i Landbrukets Utviklingsfond (LUF).

Tilbudet så de samme utfordringene som Jordbruket med økte internasjonale råvarepriser for korn og andre kraftfôrråvarer. Bl.a begrunnet i WTO-avtalen og gul boks, la tilbudet opp til en annen løsning enn jordbruket krevde for prisnedskrivningen. I stedet for prisnedskrivning av ferdig kraftfôr, foreslo Statens en midlertidig prisnedskrivningsordning for importerte karbohydratråvarer.

Forhandlingene

Den 6. mai meddelte jordbrukets forhandlingsutvalg at de ville starte forhandlinger. Det ble avholdt forhandlingsmøter i plenum i perioden 8.– 11. mai, hvor partene gikk grundig gjennom krav og tilbud og utdypet standpunkter. I perioden 12.– 16. mai ble det gjennomført møter på ledernivå. I plenumsmøte 16. mai konstaterte Statens forhandlingsleder at det var inngått jordbruksavtale mellom partene, og sluttprotokollen ble underskrevet.

Jordbruksavtalen ble behandlet og vedtatt av Stortinget 15. juni med støtte fra alle partier unntatt Frp.

Jordbruksforhandlingene 2022

Referat fra forhandlingsmøte 16. mai

Plenumsmøte 16.05.22, kl 13.30.

Til stede: Fra Jordbrukets forhandlingsutvalg: Gimming, Hjørnegård, Hoen, Fjelltveit, Huus, Johnsrud, Hoff, Haarsaker, Ness, Warlo, Norland, Fossen. Fra Statens forhandlingsutvalg: Søyland, Bergset, Simonhjell, Rød, Grotli, Krekling, Jørgensen.

Søyland viste til jordbrukets krav av 27. april og til statens tilbud av 5. mai. Hun viste videre til partenes gjennomgang av dokumentene i forhandlingsmøter 8.–11. mai. I perioden 12. mai til 16. mai ble det gjennomført sonderinger på lederplan. Søyland viste til at det har vært en spesiell bakgrunn for forhandlingene i år med den internasjonale situasjonen og høy kostnadsvekst. Prosessen har vært særlig krevende også fordi man har forhandlet om to år. Det var utvist stor vilje til å finne gode løsninger og hun konstaterte at partene hadde kommet fram til enighet om sluttprotokoll og fordeling av den endelige rammen. Hun takket organisasjonene for godt arbeid og konstruktiv prosess.

Gimming og Hoff bekreftet at et samlet forhandlingsutvalg ville anbefale de respektive organisasjonenes styrer å godkjenne avtalen, og melde fra til staten om resultatet før proposisjonen om oppgjøret fremmes for Stortinget mandag 23. mai. Partene var enige om å møtes etter Stortingets behandling for å utarbeide fullstendig avtaletekst og signerte deretter sluttprotokollen. Møtet var slutt kl. 13:40.

Sluttprotokoll fra forhandlingsmøte

16. mai 2022

mellom staten og Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag

1 Avtalemessige forutsetninger

Grunnlaget for den inngåtte avtalen er regjeringens politiske plattform, regjeringens forslag til endringer i budsjettet for 2022 i Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022), budsjettforliket med Sosialistisk Venstreparti i Innst. 8 S (2021–2022), Stortingets behandling av Meld. St. 13 (2020–2021) *Klimaplan for 2021–2030* i Innst. 325 S (2020–2021) og Klimaavtalen med jordbruket.

Koronapandemien, flaskehals i logistikk, kraftige prisøkninger på energi og andre innsatsfaktorer, nasjonalt og internasjonalt, og krigen i Ukraina har satt verdens og Norges matproduksjon i en ekstraordinær situasjon. Verdens matpriser nådde i mars sitt høyeste nivå noensinne iflg. FAO. Etter at Stortinget vedtok jordbruksoppgjøret i juni i fjor, har jordbruket opplevd en ekstraordinær kostnadsvekst for gjødsel, bygningsmaterialer, fôr, strøm, drivstoff, emballasje, frakt m.m. Etter Stortingets vedtak om fjorårets oppgjør, er det bevilget om lag 1 500 mill. kroner ekstra til jordbruket, og lagt til rette for høyere prisuttak i markedet.

Til tross for det viste Budsjettnemndas tallgrunnlag en betydelig inntektssvikt i forhold til forutsetningene for Stortingets vedtak om jordbruksoppgjøret i 2021. Partene er enige om at det er behov for 2 400 mill. kroner i 2022 for å kompensere for inntektssvikten sammenlignet med forutsetningene for Stortingets vedtak. Partene har lagt vekt på å gi kompensasjon og forbedre inntektsmulighetene ut over det allerede i 2022, pga. kostnadssituasjonen i næringen. Avtalen omfatter betydelige tiltak både i 2022 og 2023.

Av hensyn til næringens konkurransekraft legger partene til grunn at deler av prisøkninger og kostnadskompensasjon kan reverseres dersom kostnader og verdensmarkedspriser går tilbake til mer normale nivåer. Det vil blant annet gjelde midlertidig omlegging av markedsordningen for korn, økning i øvre prisgrenser, målpriser og annen særskilt kompensasjon.

Situasjonen i internasjonale markeder gjør at tallgrunnlaget som ligger til grunn for avtalen er usikkert. Under forhandlingene fikk partene informasjon om at nitratprisene i det norske markedet ble redusert med vel 30 pst. fra mai. Gjødselprisene vil trolig være klart lavere når gjødselsalget for produksjonssesongen 2023 starter, enn det som lå til grunn for krav og tilbud og den inngåtte avtalen. Det er på det nåværende tidspunkt usikkert hvordan gjødselprisene vil utvikle seg. Partene kan møtes høsten 2022 for en ny vurdering av om det er nødvendig å nedjustere kompensasjonen for gjødselpriser.

Partene viser til regjeringens politiske plattform og Innst. 8 S (2021-2022) og legger til grunn at årets jordbruksoppgjør er starten på å tette et inntektsgap og at regjeringen vil kommet tilbake til saken etter at Grytten-utvalget har lagt fram sin rapport.

Partene understreker viktigheten av et velfungerende tollvern og peker på handlingsrommet innenfor WTO-avtalen.

Den inngåtte jordbruksavtalen omfatter:

- målpriser for perioden 1. juli 2022 – 30. juni 2023
- bevilgninger over statsbudsjettet, kapittel 1150, for kalenderåret 2022 og 2023
- omdisponeringer innenfor budsjettet for 2022
- andre bestemmelser som framgår av denne protokollen

Partene er enige om de endringene som framgår av denne protokollen og vedlagte fordelings skjema. For saker som ikke er omtalt i protokollen, vises det til statens tilbud av 5. mai 2022.

2 Økte inntektsmuligheter i 2022 og 2023

Partene er enige om tiltak som gir en samlet økning i inntektsmulighetene for 2022 og 2023 som vist i tabell 2.1, sammenlignet med 2022 før oppgjør.

Tabell 2.1 Økning i inntektsmuligheter for 2022 og 2023, sammenlignet med 2022, før oppgjør.

	2022	2023
Endring i målpriser 1)	1 207	1 488
Endret bevilgning på kap. 1150	2 000	5 505
Overførte midler	63	-
Endret verdi av jordbruksfradraget	298	367
Sum, mill. kroner	3 568	7 360

1) Deler av prisøkningene kan reverseres i fremtidige forhandlinger.

Avtalen innebærer at målprisene økes med et fullt årsutslag på 1 488 mill. kroner. Effekten av målprisøkningene i 2022, slik de regnskapsføres i grunnlagsmaterialet, blir 1 207 mill. kroner. Økning i målprisene går fram av vedlagte fordelings skjema.

Bevilgningen over budsjettet til jordbruksavtalen økes med 2 000 mill. kroner i 2022 og ytterligere 3 505 mill. kroner i 2023, til en økning på 5 505 mill. kroner sammenlignet med budsjett for 2022, før oppgjør. Totalt for 2022 og 2023 vil det bli utbetalt 7 505 mill. kroner mer enn budsjettet for 2022, før oppjøret.

Avtalen har lagt til grunn tekniske forutsetninger slik de framgår av tabell 2.2. Tabellen viser prognoser for kalenderåret 2023, for endringer i innteks- og kostnadsposter som ikke er avtalebestemt.

Tabell 2.2 Tekniske forutsetninger for avtalen

	Grunnlag Mill. kr	Volum	Pris	Sum Mill. kr
1. Produksjonsvolum	39 065			0
2. Prisendring på varer uten målpris	18 881		6,9 %	1 303
3a Gjødning ¹⁾	3 080			1 790
3b Kraftfôr	9 629		4,8 %	460
3c Energi	3 724			0
3d Andre driftskostnader	11 114		2,6 %	290
3. Sum driftskostnader	27 159			2 540
4. Kapitalslit og leasing	10 133			373
5. Normalisert realrentekostnad	303			948
6. Arbeidsforbruk	15 847	-1,2 %	3,8 %	405
A. Sum lik prosentvis vekst, før komp. 2022				2 963
B. Kompensasjon for inntektsutvikling fra 2020-2022	2 400		3,8 %	2 491
SUM, rammebehov ved lik pst. etter komp. 2022				5 455
C. Økning fra prosent til kronemessig lik utvikling				287
D. Nivåheving i 2022 og ytterligere i 2023				1 618
SUM, ramme				7 360

1) Anslått i april 2022.

Avtalen legger til rette for en nivåheving i inntektsmulighetene i 2022, ut over kompensasjonen på 2 400 mill. kroner for kostnadsvekst og sviktende inntektsutvikling, sammenlignet med forutsetningene fra Stortingets vedtak i 2021. I tillegg kommer en ytterligere nivåheving i 2023, ut over inntektsveksten for andre grupper. Til sammen utgjør nivåhevingen om lag 40 000 kroner per årsverk fra 2022, etter kompensasjon på 2 400 mill. kroner. Partene er enige om en finansiering og et anslag for økning i inntektsmuligheter i 2022 og 2023 som vist i tabell 2.2.

Under forhandlingene fikk partene informasjon om at nitratprisene i det norske markedet ble redusert med vel 30 pst. fra mai. Det ventes at prisene på fullgjødning også vil falle betydelig i inngangen til ny sesong 1. juli. Partene har likevel opprettholdt anslagene i tabell 2.2. Det gir jordbruket trygghet for at de økte inntektsmulighetene kan realiseres også ved et høyere prisnivå på gjødning enn ved inngangen til kommende sesong.

Med et klart lavere prisnivå på gjødning ville de økte inntektsmulighetene kunne vært realisert med langt lavere økonomisk ramme. Vesentlig lavere gjødselpriser enn i tabell 2.2, vil gi større vekst i inntektsmulighetene enn lagt til grunn for avtalen. Partene kan møtes høsten 2022 for en ny vurdering av om det er nødvendig å nedjustere kompensasjonen for gjødselpriser.

3 Utslag på referansebrukene

Budsjettmemndas sekretariat har beregnet det kvantumsfaste isolerte utslaget av pris- og tilskuddsendringer i avtalen for 2023, inkludert forutsetninger om pris- og kostnadsendringer og økt utnytting av jordbruksfradraget, tilsvarende forutsetningene i tabell 2.2.

Tabell 3.1 Beregnet kvantumsfast helårsvirkning på referansebrukene av pris- og tilskuddsendringer, inkl. anslåtte kostnadsendringer til 2023, inkl. endret verdi av jordbruksfradraget. Kroner per årsverk.

Referansebruk ¹	2021	2022	2023	2023-	2023-
	A	før oppgjør B	C	2022 C-B	2021 C-A
1 Melk. 31 årskyr	389 900	352 900	443 900	91 000	54 000
2 Korn. 513 dekar	276 800	-32 300	302 400	334 700	25 600
3 Sau. 170 vinterfôra	203 100	187 500	346 500	159 000	143 400
4 Melkegeit. 143 årsgeiter	512 900	478 600	546 000	67 400	33 100
5 Svin/korn. 53 avlssvin	657 000	718 600	903 000	184 400	246 000
6 Egg/planteprod. 7.100 høner	685 400	624 500	825 200	200 700	139 800
7 Poteter 128 daa + 313 daa korn	572 900	460 500	609 800	149 300	36 900
8 32 ammekyr	271 600	225 300	403 500	178 200	131 900
9 51 dekar frukt og bær	370 600	369 200	464 200	95 000	93 600
10 113 daa grønnsaker + korn	611 500	495 800	636 900	141 100	25 400
11 Fjørveslakt og planteprodukter	724 200	373 100	640 500	267 400	-83 700
12 Økologisk melk. 29 årskyr, landet	394 600	388 100	510 400	122 300	115 800
13 Melk. 16 årskyr, landet	348 000	328 700	418 300	89 600	70 300
14 Melk. 51 årskyr, landet	422 200	370 900	465 800	94 900	43 600
15 Melk. 68 årskyr, landet	472 600	415 000	529 700	114 700	57 100
16 Melk. 39 årskyr, Østlandet (1 og 3)	456 800	409 600	538 400	128 800	81 600
17 Melk. 28 årskyr, Østlandet (5a)	366 300	327 000	414 700	87 700	48 400
18 Melk. 36 årskyr, Jæren (2)	419 500	387 500	497 300	109 800	77 800
19 Melk. 29 årskyr, Vestlandet (5b)	368 900	335 600	423 000	87 400	54 100
20 Melk. 38 årskyr, Trøndelag (4)	368 100	327 000	411 400	84 400	43 300
21 Melk. 29 årskyr, Nord-Norge (6,7)	425 200	386 300	467 500	81 200	42 300
22 Korn. 327 daa, Østlandet	154 900	-119 200	236 700	355 900	81 800
23 Korn. 801 daa, Østlandet	413 400	116 000	447 200	331 200	33 800
24 Sau. 156 vinterfôra, Sør-N (5a, 5b)	176 800	162 900	315 300	152 400	138 500
25 Sau. 183 vinterfôra, Nord-N (6,7)	274 400	245 600	394 900	149 300	120 500
26 Sau. 85 vinterfôra, landet	82 400	66 400	204 900	138 500	122 500
27 Sau. 295 vinterfôra, landet	307 200	281 500	412 800	131 300	105 600
28 Ammeku 30 kyr (5a, 5b, 6, 7)	297 000	247 700	408 800	161 100	111 800
29 Ammeku 34 kyr (1, 3, 4)	246 400	198 000	365 900	167 900	119 500
30 Ammeku 46 kyr, landet	345 000	293 500	506 100	212 600	161 100

1. Parentesene angir hvilken arealtilskuddssone de ulike referansebrukene er plassert i.

4 Ekstra utbetaling i 2022

Partene er enige om å kompensere inntektssvikten i 2022 på 2 400 mill. kroner, og i tillegg gi økte inntektsmuligheter. Dette gjøres gjennom målprisøkninger fra 1.7.22, jf. tabell 2.1, og en tilleggsbevilgning over budsjettet på 2 000 mill. kroner.

Av den samlede målprisøkningen tilsvarende 1 488 mill. kroner, beregnes 1 207 mill. kroner å få inntektsvirkning i 2022. Partene viderefører ordningen med prisnedskrivning av norsk korn med økte satser, i tillegg til en midlertidig ordning med prisnedskrivning av importerte råvarer til kraftfôr. Endringene som gjøres i markedsordningen for korn krever en bevilgning på om lag 537 mill. kroner i 2022. Av den samlede foreslåtte

budsjettøkningen på 2 000 mill. kroner, vil om lag 1 450 mill. kroner komme som en ekstrautbetaling av produksjonstilskudd i 2022. Partene er enige om å utbetale budsjettkompensasjonen gjennom ordninger/satsene som er omtalt i tabell 4.1. I tabellen er det lagt inn satsjusteringer tilsvarende et økt budsjett på 2 000 mill. kroner, samt fordelt ledige overførte midler fra 2021 på 63 mill. kroner, fratrukket forhåndsdisponerte midler på i underkant av 6 mill. kroner.

Utbetalingen skal skje så raskt det lar seg gjøre etter Stortingets vedtak om årets jordbruksoppgjør. Utbetalingen skjer i september basert på søknadsrundene oktober 2021 og mars 2022. De som starter opp i 2022 får utbetaling i februar 2023.

Tabell 4.1 Ordninger/satser til ekstrautbetaling 2022

Ordning	Sats, kr/kg	Bevilgning, mill. kroner
<u>Tilført Landbrukets utviklingsfond</u>		57,3
<u>Tilskudd ved avlingssvikt</u>		9,0
<u>Distriktstilskudd frukt, bær og veksthusgrønnsaker</u>		
Tomat	0,50	2,4
Agurk	0,50	2,7
Salat	0,15	1,2
<u>Prisnedskrivningstilskudd korn</u>		536,6
<u>Husdyrtilskudd</u>		
Melkeyr	1430	305,9
Ammekyr	800	85,9
Andre storfe	179	102
Melkegeit og melkesau	450	15,7
Sau og ammegeit	200	190,3
Avlsgris	75	1,7
Slaktegris	7	8,3
Verpehøner	7	23,4
Rugeegg	0,50	24,4
Gås, kalkun, and	3	8,1
Slaktekylling	0,85	61,6
Bifolk	10	0,5
Hjort over 1 år	200	1,0
<u>Areal- og kulturlandskapstilskudd</u>		
Arealtilskudd grovfôr	87	513,9
Arealtilskudd korn	30	88,2
Arealtilskudd potet	75	8,7
Arealtilskudd grønnsaker	75	5,3
Arealtilskudd frukt	75	1,7
Arealtilskudd bær	75	1,5
Sum inkl. justert bevilgningsbehov		2 057,3

Partene er enige om å midlertidig suspendere taket for utbetaling av husdyrtilskudd per foretak for denne ekstra utbetalingen.

Tabell 4.2 Beregnet kvantumsfast helårsvirkning på referansebrukene av pris- og tilskuddsendringer, inkl. anslåtte kostnadsendringer til 2022, inkl. endret verdi av jordbruksfradraget. Kroner per årsverk.

Referansebruk ¹	2021	2022	2022	2022-	2022-
	A	før komp. B	etter komp. C ²	2022 C-B	2021 C-A
1 Melk. 31 årskyr	389 900	352 900	422 900	70 000	33 000
2 Korn. 513 dekar	276 800	-32 300	577 400	609 700	300 600
3 Sau. 170 vinterfôra	203 100	187 500	242 600	55 100	39 500
4 Melkegeit. 143 årsgeiter	512 900	478 600	543 400	64 800	30 500
5 Svin/korn. 53 avlssvin	657 000	718 600	853 900	135 300	196 900
6 Egg/planteprod. 7.100 høner	685 400	624 500	804 300	179 800	118 900
7 Poteter 128 daa + 313 daa korn	572 900	460 500	744 300	283 800	171 400
8 32 ammekyr	271 600	225 300	314 600	89 300	43 000
9 51 dekar frukt og bær	370 600	369 200	427 100	57 900	56 500
10 113 daa grønnsaker + korn	611 500	495 800	718 200	222 400	106 700
11 Fjørveslakt og planteprodukter	724 200	373 100	807 800	434 700	83 600
12 Økologisk melk. 29 årskyr, landet	394 600	388 100	452 800	64 700	58 200
13 Melk. 16 årskyr, landet	348 000	328 700	376 200	47 500	28 200
14 Melk. 51 årskyr, landet	422 200	370 900	464 000	93 100	41 800
15 Melk. 68 årskyr, landet	472 600	415 000	527 200	112 200	54 600
16 Melk. 39 årskyr, Østlandet (1 og 3)	456 800	409 600	516 700	107 100	59 900
17 Melk. 28 årskyr, Østlandet (5a)	366 300	327 000	393 800	66 800	27 500
18 Melk. 36 årskyr, Jæren (2)	419 500	387 500	464 600	77 100	45 100
19 Melk. 29 årskyr, Vestlandet (5b)	368 900	335 600	395 800	60 200	26 900
20 Melk. 38 årskyr, Trøndelag (4)	368 100	327 000	412 200	85 200	44 100
21 Melk. 29 årskyr, Nord-Norge (6,7)	425 200	386 300	451 600	65 300	26 400
22 Korn. 327 daa, Østlandet	154 900	-119 200	471 000	590 200	316 100
23 Korn. 801 daa, Østlandet	413 400	116 000	724 800	608 800	311 400
24 Sau. 156 vinterfôra, Sør-N (5a, 5b)	176 800	162 900	212 300	49 400	35 500
25 Sau. 183 vinterfôra, Nord-N (6,7)	274 400	245 600	306 800	61 200	32 400
26 Sau. 85 vinterfôra, landet	82 400	66 400	121 000	54 600	38 600
27 Sau. 295 vinterfôra, landet	307 200	281 500	349 100	67 600	41 900
28 Ammeku 30 kyr (5a, 5b, 6, 7)	297 000	247 700	322 200	74 500	25 200
29 Ammeku 34 kyr (1, 3, 4)	246 400	198 000	304 900	106 900	58 500
30 Ammeku 46 kyr, landet	345 000	293 500	404 600	111 100	59 600

1. Parentesene angir hvilken arealtilskuddssone de ulike referansebrukene er plassert i.

2. Tallene er ikke direkte sammenlignbare med statens tilbud, der det ble benyttet en lavere kostnad på kunstgjødsel. Det er også rettet en feil i referansebruk nr. 29.

5 Markedsordningen for korn

Partene er enige om at det i en situasjon med unormalt høye priser på korn og kraftfôr-råvarer internasjonalt er behov for å gjøre midlertidige endringer i markedsordningen for korn. Det er ikke mulig å se for seg at årets jordbruksoppgjør skal legge opp til at kornprisen i Norge, etter prisnedskrivning, skal være lavere enn priser for importert korn levert til Norge. Over tid er det grunn til å forvente at internasjonale priser vil finne et nytt

normalnivå som er lavere enn i dag, og lavere enn norsk kornpris. Tiltak satt inn i denne ekstraordinære situasjonen må derfor være midlertidige. Det er særlig viktig at ikke norsk landbruks konkurransekraft svekkes som følge av videreføring av ekstraordinære tiltak, etter at markedene finner sitt nye normalnivå.

For å sikre gjennomføring, forutsigbarhet og at internasjonale forpliktelser opprettholdes, mener partene at det er viktig at det i størst mulig grad gjøres tilpasninger i etablerte systemer. Partene er derfor enige om en løsning der prisnedskrivningstilskuddet for korn blir videreført og økt tilsvarende økning i prisen for fôrkorn, samt at prisnedskrivning også vil kunne benyttes for importert karbohydratråvare. Partene er videre enige om at endringen i markedsordningen for korn skal sikre at råvarekostnadene for karbohydratråvare til kraftfôr ikke skal endres som følge av endrede målpriser på korn, eller ustabile priser på karbohydratråvarer internasjonalt. Endringene skal heller ikke medføre at importert proteinråvare blir mer attraktiv som energiråvare i kraftfôr. Løsningen er fleksibel, prisnedskrivningen for importert vare går mot null og erstattes av en tollsats innenfor de auksjonerte tollkvotene dersom internasjonale priser faller.

Prisnedskrivingsatsen øker med økende verdensmarkedspris.

Partene er enige om at prisnedskrivningstilskuddet fortsatt skal gjelde for matkorn. Partene vurderer at de ekstraordinære høye prisene for matkorn på verdensmarkedet gir norsk matmel og bakeindustri en styrket konkurransesituasjon ift. importere produkter, og er derfor enige om at matkorntilskuddet midlertidig settes til null fra 1. juli 2022. Partene erkjenner at matmelindustrien får økt råvarepris tilsvarende bortfall av matkorntilskuddet fra 1. juli 2022 fram til det norske kornet blir tatt i bruk ca. 1. oktober. Partene mener at aktørene bør kunne hente ut dette i økte priser i markedet.

6 Bærekraft

FNs bærekraftsmål vedtatt i 2015 er verdens felles handlingsplan for bærekraftig utvikling frem mot 2030 og utgjør en overbygning for alle land og samfunnsområder. Målene for landbruks- og matpolitikken er i likhet med bærekraftsagendaen tuftet på en gjensidig avhengighet mellom sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft.

Gode virkemidler for å gjennomføre bærekraftsmålene handler blant annet om gode samarbeidsmekanismer og institusjoner. I Norge er de årlige jordbruksforhandlingene mellom staten og næringsorganisasjonene i jordbruket med på å sikre medvirkning og muligheter for å utforme rammevilkårene for jordbruket i felleskap. Virkemidlene omfatter en rekke ulike ordninger som skal bidra til oppnåelse av målene i landbrukspolitikken og av bærekraftsmålene. Innretningen av virkemidlene vurderes hvert år i forbindelse med forhandlingene. Proposisjonen til Stortinget om jordbruksoppgjøret er derfor i praksis en plan for bærekraftig utvikling i jordbrukssektoren.

Partene er enige om at årets jordbruksoppgjør er et viktig bidrag til å gjøre norsk jordbruk og matproduksjon mer bærekraftig.

7 Klima og miljø

Klimasmart landbruk

Partene er enige om at en styrket satsing på utvikling av rådgivingsverktøy er avgjørende for å utløse tilstrekkelige klimatiltak for utslippskutt på norske gårdsbruk.

Partene er enige om at:

- Det settes av 10 mill. kroner i 2023 over Landbrukets Utviklingsfond til utvikling og ferdigstilling av klimakalkulatorer for gjenstående produksjoner og nødvendig faglig oppgradering av øvrige klimakalkulatorer, slik at bonden får tilgang til kalkulatorverktøyet for alle produksjoner.
- Det må sikres at det gjøres nødvendige faglige oppdateringer og oppgraderinger av modellene. Institusjonene som er ansvarlige for Norges offisielle rapportering av utslipp og opptak av klimagasser (NIBIO, SSB, Miljødirektoratet) må kobles på arbeidet for å sørge for at arbeidet har en helhetlig tilnærming og at den faglige kvaliteten er tilstrekkelig.
- Dataene og beregningene skal tilpasses modellene for det nasjonale regnskapet der det er mulig.
- Landbrukets klimaselskap skal selv finansiere drift og vedlikehold av klimakalkulatorene og modellgrunnlaget.
- Til jordbruksoppgjøret 2023 skal Klimasmart Landbruk legge frem en rapport som inneholder følgende:
  - Plan for videre drift og utvikling av klimakalkulatorene, herunder ansvarsfordeling og finansiering.
  - Plan for hvordan sikre forsvarlig faglig oppdatering av modellene fremover i tid.
  - Plan for samordning av beregningene i Klimasmart landbruk med beregninger i det nasjonale klimagassregnskapet.
  - Plan for hvordan man kan sikre god oppslutning om klimakalkulatoren fra aktørene, dvs. både jordbruksforetak og eierbedrifter.
- Landbruks- og matdepartementet får en observatørrolle i Klimasmart Landbruk sitt styre.

Regionale miljøprogram

Partene er enige om at det er store utfordringer knyttet til den økologiske tilstanden for Ytre Oslofjord. Avrenning av næringssalter fra avløp og jordbruk er vesentlige kilder. Tilførselene fra jordbruket kommer fra arealer i nedbørsfeltene som drenerer til fjorden, og omfatter nesten hele Østlandet. Partene er enige om å bevilge 70 mill. kroner særskilt til vannmiljøtiltak i fylkene Oslo, Viken, Vestfold og Telemark og Innlandet. Fylkene må følge opp dette i sin prioritering. Avsetningen gjøres for å stimulere til større oppslutning om vannmiljøtiltak i jordbruket og for å følge opp helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden.

Partene forutsetter at tilskudd til beitearealer til kortnebbgås og kvitkinngås prioriteres innenfor den fylkesvise RMP-rammen for Trøndelag og Nordland med ny fordelingsnøkkel.

Det er behov for at betydelig flere produsenter får tatt i bruk klimarådgivning dersom en skal nå målet om at alle gårdsbruk i Norge skal ha en egen klimaberegning, og ha fått

tilbud om klimarådgiving i løpet av 2025. Partene er derfor enige om at det må innføres gratis «klima førsteråd» for å gjøre det lett for den enkelte bonde å få klimakunnskap om egen gårdsdrift, slik at dette ikke er et hinder for å komme i gang. Full dekning innebærer støttesats på 6 000 kroner per bonde for en-til-en-rådgivning, 8 000 kroner per bonde for to-til-en-rådgivning og 2000 kroner per bonde for grupperådgivning.

Partene er enige om at det fastsettes en minstesats på 50 000 kroner per seter for setring i fire uker og en minstesats på 70 000 kroner per seter for setring i seks uker.

Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)

Støtte til dekke på eksisterende gjødsellager overføres ikke til IBU-ordningen, men videreføres uendret på SMIL-ordningen.

Klima- og miljøprogrammet

Partene er enige om en bevilgning til Klima- og miljøprogrammet på 37 mill. kroner. Inkludert i dette er en økning på 4 mill. kroner og flytting av 5 mill. kroner fra Utviklingsmidler for økologisk landbruk.

For bevilgningen gis følgende føringer:

- Avsetning på 4 mill. kroner til NIBIO til å implementere overvåkningssystem for jordbruksjord.
- Avsetning på 1,8 mill. kroner til NIBIO, som sammen med NIVA skal gjøre nødvendige forbedringer i TEOTIL (modell for teoretisk beregning av fosfor- og nitrogentilførseler i Norge).
- Forprosjekt i regi av Landbruksdirektoratet og Miljødirektoratet som grunnlag for utarbeidelse av en handlingsplan for god nitrogenutnyttelse: Forprosjektet må ivareta balansen mellom matproduksjon og miljø i sin rapport. Resultatene fra forprosjektet skal legges fram for avtalepartene i jordbruksoppgjøret 2023 for eventuell videre oppfølging. Det avsettes inntil 0,5 mill. kroner til kjøp av tjenester.
- Avsetning på 2,5 mill. kroner til arbeid i regnskapsgruppen som skal følge opp klimaavtalen mellom staten og organisasjonene i jordbruket. Herunder 2 mill. kroner til utredningsarbeid og 0,5 mill. kroner til arbeid i sekretariatet som ikke kan dekkes på annen måte. Arbeid med kalking som klimatiltak og metan fra storfe og sau skal prioriteres.
- 8 mill. kroner per år i tre år til prosjektet «Bærekraft som konkurransefortrinn for norsk grøntsektor»
- Formålet med midlene som er flyttet fra Utviklingsmidler for økologisk landbruk skal videreføres innenfor Klima- og miljøprogrammet.

Tilskudd til tiltak i beiteområder

Partene er enige om at Tilskudd til tiltak i beiteområdene økes med 4 mill. kroner til 31 mill. kroner i 2023, og at 1 mill. kroner av økningen på ordningen skal settes av til Norsk Sau og Geit sitt arbeid med rådgiving av beitelag.

8 Landbrukets utviklingsfond

Partene er enige om at bevilgningen til Landbrukets utviklingsfond for 2023 økes med 480 mill. kroner til 2 058,6 mill. kroner. Som det framgår av tabell 8.1 økes samlet tilskuddsramme for fondet med 430 mill. kroner til 2 321 mill. kroner for 2023. Avtalepartene er enige om at kapitalsituasjonen for fondet må holdes under oppsyn. Tiltakene som er foreslått i statens tilbud knyttet til inndragning av ubenyttede rammer må følges opp. Egenkapitalen bør som et minimum være på 200 mill. kroner. Prognosen for egenkapitalen ved utgangen av 2023, med utgangspunkt i endringene som følger av denne avtalen, er 327 mill. kroner. Fremover i tid må det budsjetteres med en bedre balanse mellom fondets inntekter og fondets utbetalingsprognoser.

Tabell 8.1 Tilskuddsramme for Landbrukets utviklingsfond. Mill. kroner.

	2022	2023	Endring 2022-2023
Bedriftsrettede midler til investering og utvikling	879,5	1 150,5	271,0
Nasjonale tilretteleggingsmidler inkl. grøntprosjekter	6,0	16,0	10,0
Inn på tunet-løftet del 2	3,0	0,0	-3,0
Regionale tilretteleggingsmidler	43,0	40,0	-3,0
Områderettet innsats			
<i>Bærekraftig matproduksjon i nord</i>	0,0	17,0	17,0
<i>Arktisk landbruk</i>	4,0	0,0	-4,0
<i>Fjellandbruket</i>	4,0	3,0	-1,0
Rekruttering og kompetanse i landbruket			
<i>Regionale kompetansenettverk for lokalmat</i>	12,7	14,7	2,0
<i>Regionale tilskudd til rekruttering og komp.heving</i>	12,0	14,0	2,0
<i>Nasjonal modell for voksenagronom</i>	17,0	17,0	0,0
<i>Mentorordning</i>	3,0	4,0	1,0
Forskning og utvikling	77,0	77,0	0,0
PRESIS- Presisjonsjordbruk i praksis	4,0	4,0	0,0
Bondens marked og Norsk Gardsost	0,0	4,0	4,0
Stiftelsen Norsk mat	57,0	66,0	9,0
Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping	85,3	84,3	-1,0
Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologiutvikling i landbruket	112,0	162,0	50,0
Skogbruk	221,0	260,0	39,0
Oppfølging av handlingsplan mot villsvin	2,0	3,0	1,0
Midler til konfliktforebyggende tiltak jordbruk/reindrift	1,5	1,5	0,0
Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	147,0	170,0	23,0
Drenering	68,0	68,0	0,0
Klimasmart landbruk	0,0	10,0	10,0
Tilskudd til tiltak i beiteområder	26,0	31,0	5,0
Handlingsplan for plantevernmidler	12,0	14,0	2,0
Klima- og miljøprogram	28,0	37,0	9,0
Biogass	12,0	13,0	1,0
Verdensarvområdene og Utvalgte kulturlandskap	23,0	25,0	2,0
Utviklingstiltak innen økologisk landbruk ¹	31,0	15,0	-16,0
SUM tilskuddsramme²	1 891,0	2 321,0	430,0

1. Av ordningen er 5 mill. kroner flyttet til kap. 1150, post 73 Norsk Landbruksrådgivning, 5 mill. kroner er flyttet til Klima- og miljøprogrammet og 6 mill. kroner er flyttet til nasjonale tilretteleggingsmidler.

2. I tillegg til tilskuddsrammen må det med utgangspunkt i utbetalingsprognosene for fondet, jf. Landbruksdirektoratets årsrapport for fondet, avsettes en ramme på 10 mill. kroner til rentestøtteordningen og 4 mill. kroner til Landbruksdirektoratets administrasjon av fondet. Disse avsetningene er inkludert i fremtidige utbetalingsprognoser for fondet.

8.2 Investerings- og bedriftsutviklingsordningen

Avtalepartene er enige om følgende nasjonale føringer for forvaltningen av IBU-midler i 2023:

- Støtte til investeringsprosjekt som gir økt matproduksjon skal prioriteres til produksjoner med markedspotensial.
- Små og mellomstore bruk skal prioriteres ved tildeling av støtte. Innen melkeproduksjon er det særlig behov for å prioritere fornying av fjøs med inntil 30 kyr.
- Hensyn til dyrevelferd skal prioriteres høyt. Dette gjelder for alle typer produksjoner og produksjonsformer.
- Investeringer som følge av EUs økologiregelverk prioriteres.
- Støtte til frukt-, grønt- og veksthusnæringen skal prioriteres. Det kan gis tilskudd til investering, kompetanse og produktutvikling til produsenter i grøntnæringen. Nye produsenter bør prioriteres ved markedsvekst. Småskala produksjon av grønnsaker, frukt og bær er en del av målområdet.
- I kornproduksjonen skal tilskudd til tørke- og lageranlegg prioriteres.
- Det kan gis investeringstilskudd til bygging av gjødsellager med fast toppdekke, samt lager med fast toppdekke til biorest og øvrig organisk gjødsel. Det kan også gis tilskudd til anlegg med gjødselseparator. Tilskuddet er avgrenset til 25 pst. av godkjent kostnadsoverslag for tiltaket, med en øvre grense på 200 000 kroner per prosjekt.
- Prosjekt med energi- og klimaeffektive løsninger skal prioriteres, herunder bruk av tre som byggemateriale.
- Innenfor investeringer i produksjonsanlegg kan det gis investeringstilskudd til investeringer i silo og fôrlager.
- I vurderingen av lønnsomhet i investeringsprosjektene må det tas hensyn til det samlede næringsgrunnlaget på bruket.
- Maksimal prosentsats for tilskudd til investeringer settes til 40 pst. av godkjent kostnadsoverslag for investeringen. Øvre grense for tilskudd settes til 3,5 mill. kroner per prosjekt. Den øvre grensen gjelder ikke i Troms og Finnmark fylke.
- Det kan gis inntil 100 mill. kroner i risikolån der tapsavsetningen skjer innenfor rammen av IBU-midlene.
- Strategiske føringer fra det regionale partnerskapet er avgrenset til prioritering mellom ulike produksjoner og mellom ulike områder i den enkelte regionen/fylket. Faglagene skal inngå i de regionale partnerskapene.
- For investeringer innen bedriftsutvikling, jf. § 3b, settes maksimal støttesats til inntil 75 pst. for alle søkere.
- Fruktprodusenter som søker IBU-tilskudd til nyplanting som følge av frostskafer vinteren 2020/2021 kan få inntil 50 pst. av godkjent kostnadsoverslag for tiltaket.
- Det kan benyttes IBU-midler til ressurskartlegging i forkant av investeringsprosjekter innen tradisjonelt landbruk.

Forskrift om midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket skal legges til grunn for forvaltningen av midlene.

Når det gjelder hensynet til dyrevelferd er avtalepartene enige om at prioriteringen må følges opp i de regionale partnerskapenes prioriteringer.

Avtalepartene er videre enige om at enkelte områder som det innenfor dagens bestemmelser er anledning til å gi støtte til, herunder f.eks. oppgradering av uteområder som skal brukes i Inn på tunet-tilbud, støtte til silo og fôrlager, samt faste installasjoner som vanningsanlegg, skal tydeliggjøres i oppdragsbrevet til Innovasjon Norge.

Føringen om at ulike eierformer skal likestilles ved prioritering mellom søknader tas ut. Det følger av forskriften for ordningen at tilskudd kan gis til eier av landbrukseiendom

eller registrert foretak. Det skal ut over dette ikke gis særskilt prioritet basert på eierformer.

8.3 Nasjonale tilretteleggingsmidler

Avtalepartene er enige om at avsetningen for 2023 skal settes til 10 mill. kroner. I tråd med statens tilbud prioriteres prosjekter innen grøntsektoren og økologisk landbruk samt en utredning som ser på geografiske variasjoner i byggekostnader ved bygging av landbruksbygg og samspillet mellom offentlig og privat kapital ved investeringer. Videre prioriteres prosjekt som bidrar til kunnskapsoverføring knyttet til investeringer i løsdriftsfjøs.

8.4 Områderettet innsats – bærekraftig matproduksjon og verdiskaping i nord

Matproduksjon, et levedyktig landbruk og rikholdige areal- og naturressurser er et grunnlag for bosettingsstrukturen i nord. Et aktivt og mangfoldig næringsliv er videre et viktig fundament i den geopolitiske situasjonen og for langsiktige nasjonale sikkerhetsperspektiver, særlig i Finnmark. Klimaendringenes alvorlige konsekvenser for matproduksjon, vann- og arealressurser i mer befolkningstette områder på kloden, understreker verdien av en bærekraftig ressursutnyttelse av arealene i nord.

I Hurdalsplattformen signaliserer regjeringen at den vil fornye og forsterke innsatsen knyttet til nordområdene. Den nye nordområdepolitikken har bl.a. som mål å snu den negative befolkningsutviklingen, utnytte de lokale verdiene til å skape vekst og gjøre nordområdene til sentrum for grønn omstilling. Samtidig varsler regjeringen i plattformen at det skal legges fram en melding til Stortinget om distriktpolitikken, som hensyntar at utfordringene og potensialet er ulike rundt omkring i landet. Dette tilsier at det i større grad bør legges til rette for å utnytte potensialet i våre nordområder, også for matproduksjon.

Landbruket i nord er spesielt sårbart med få kompetansemiljøer, små produsentmiljøer, til dels store avstander mellom bønder, og store gras- og beiteressurser som er gått ut av drift. Transportavstandene er lange, og det er en utfordring å opprettholde sentrale servicetjenester til landbruket. Det gir bl.a. utfordringer med hensyn til å sikre rekruttering ved generasjonsskifte, gode kunnskaps- og kompetansemiljøer, innovasjon og utvikling i næringen og regional mat- og forsyningssikkerhet.

Avtalepartene er enige om å igangsettes et områderettet tiltak for landbruket i Nord-Norge.

Målet for satsingen er å styrke sårbare produsentmiljøer i Finnmark, Troms og Nordland, motvirke bruksnedgang, øke arealbruken og heve kompetansen til landbruksnæringen og verdikjeden for mat, samt å utnytte regionale fortrinn og muligheter innen arktisk landbruk.

Eksempler på tiltak som kan gjennomføres i satsingsperioden kan være:

- Forsknings-, utrednings- og utviklingstiltak innen agronomi, beite, høsting og klimatilpassing.

- Utvikling og økt utnytting av arktisk kvalitet som konkurransefortrinn for landbruket i nord.
- Satsing på unge/nye bønder med vekt på utvikling av kompetansemiljø og faglige nettverk.
- Bedre kunnskapen om beitenæringene i nord sine utfordringer bl.a. med rovvilt.
- Bedre kunnskapen om nordnorsk matproduksjons betydning som forutsetning for regional matsikkerhet, forsyningsikkerhet i nordområdene i lys av de lange og sårbare forsyningslinjene både fra utlandet og til Sør-Norge.

Det skal foretas en kartlegging av sårbare produsentmiljøer, og områder der arealer går ut av drift innenfor tiltaksområdet, samt områder i og i tilknytning til landbruket i nord, med et særskilt utviklingspotensial.

Fylkeskommunen i Troms og Finnmark får ansvaret for å koordinere arbeidet med satsingen. Avtalepartene er enige om at det avsettes 17 mill. kroner til satsingen. Minimum 5 mill. kroner av satsingen settes av til forskning og øvrig kunnskapsutvikling i regi av NIBIO. De regionale partnerskapene tas med i utformingen og gjennomføring av prosjektet. Samarbeid med landbrukets organisasjoner i nord, Sametinget, statsforvalteren, nordnorske næringsaktører, øvrige forsknings- og kunnskapsmiljøer og regionale myndigheter er en forutsetning. Satsingen skal treffe regionale behov og bidra til å nå både næringspolitiske mål og distrikts- og regionalpolitiske mål. Satsingen evalueres etter tre år.

8.5 Forskningsmidlene

Avtalepartene viser til at prioriterte forskningstema er økt innsats innen matsikkerhet og beredskap, og kunnskapsutvikling som bygger opp under Norges langsiktige behov for høyere selvforsyningsgrad. Det er i dag knyttet stor usikkerhet til den globale matforsynings situasjonen, som sannsynligvis vil få konsekvenser i lang tid fremover. Det er viktig å ha et langsiktig perspektiv både med hensyn til stabil tilgang på innsatsfaktorer, og utvikling av mer bærekraftige løsninger.

8.6 Regionale kompetansenettverk for lokalmat

Avtalepartene er videre enig om å øke bevilgningen til regionale kompetansenettverk for lokalmat med 2 mill. kroner til 14,7 mill. kroner. Bevilgningen fordeles til de regionale nettverkene på lik linje med 2021.

8.7 Norsk Gardsost og Bondens Marked

Avtalepartene er enige om at Norsk Gardsost og Bondens marked bevilges hhv. 1 og 3 mill. kroner. 1 mill. kroner av avsetningen til Bondens marked skal gå til Bondens marked regionalt.

8.8 Utviklingsprogrammet

Avtalepartene er videre enige om at avsetningen til Utviklingsprogrammet settes til 84,3 mill. kroner.

9 Andre endringer

9.1 Arbeidsgruppe struktur differensiering og tak på tilskudd

I regjeringens politiske plattform heter det at regjeringen vil: *Innføre tak på tilskot i all produksjon*. For mange ordninger er det allerede ulike varianter av tak på tilskuddene, mens det for andre ordninger ikke er tak.

Partene er enige om å nedsette en partssammensatt arbeidsgruppe som skal gjøre en samlet vurdering av struktur differensiering og tak på tilskudd over jordbruksavtalen. Mandatet skal blant annet omfatte:

- En samlet vurdering av innretning av struktur og differensiering av virkemiddelbruken
- Hvordan innretningen av virkemiddelbruken, herunder tak på tilskudd, best kan bidra til å nå målene for jordbrukspolitikken, med lavest mulige samfunnsøkonomiske kostnader.
- Vurderinger av sammenhengen mellom faktiske strukturkostnader og struktur differensierte tilskudd.
- Vurderinger av driftssamarbeid og hvordan grensene skal trekkes mellom virksomheter som samarbeider.
- Vurdere hvordan virkemidlene legger til rette for eller hindrer fleksibilitet og samarbeid.
- Vurdere hvordan man kan unngå uønsket tilskuddstilpasning.
- Utrede systemkrav og forvaltningsmessige konsekvenser av nye tilskuddstak og differensierte satser på tilskuddene.
- Vurdere tak og struktur opp mot krav til notifisering til WTO.

Arbeidsgruppen består av avtalepartene og ledes av Landbruks- og matdepartementet.

9.2 Grøntsektoren

For å legge til rette for økt norsk produksjon og forbruk, er avtalepartene enige om å videreføre tiltak som kan bidra til økt innovasjon og vekst i sektoren. Målprisene økes, jf. vedlegg 1.

Det avsettes midler over Klima- og miljøprogrammet til et prosjekt som skal styrke bærekraften i grøntsektoren, jf. kap. 7. I tillegg prioriteres prosjekter innen grøntsektorens verdikjede i de Nasjonale tilretteleggingsmidlene. Det innføres et ekstra distriktstilskudd for industribær.

9.3 Korn, mel og kraftfôr

For å styrke økonomien i kornproduksjonen ut over effekten av målprisøkningene, er partene enige om å styrke arealtilskuddene. Partene er også enige om at fraktordningene til korn og kraftfôr er viktige for å opprettholde landbruk i hele landet, og er enige om å styrke fraktordningen for korn. Endringene fremgår av vedlegg 1. Målprisen på oljefrø suspenderes midlertidig, men det settes en referansepris for oljefrø på 7,38 kr per kg som trer i kraft dersom importpris faller under denne (fratrasket prisnedskrivningstilskudd).

9.4 Melk

Målprisen på melk økes. Over budsjett økes satsene for distriktstilskudd melk (unntatt sone A), driftstilskudd melk, tilskudd husdyr for melkekyr og gruppen andre storfe, kvalitetstilskudd storfekjøtt, beitetilskuddene, arealtilskudd grovfôr, kulturlandskapstilskuddet og avløsertilskuddet. Endringene fremgår av vedlegg 1.

Partene er enige om at det skal nedsettes en partssammensatt arbeidsgruppe som skal gjennomgå kvoteordningen for melk.

Formålet med kvoteordningen for melk er å tilpasse melkeproduksjonen til avsetningsmulighetene i markedet innenfor de målsetninger Stortinget har fastsatt, herunder distriktsprofil og variert bruksstruktur. Det er ingen krav til hvordan foretak som disponerer flere kvoter skal organisere seg. Andelen kvote som er bortdisponert har vært om lag konstant siden 2012.

Arbeidsgruppen skal:

- Kartlegge følgende:
  - Utviklingen i produksjon på flere kvoter.
  - Ulike måter å organisere produksjon på flere kvoter (disponering) innenfor dagens kvoteregulering.
- Beskrive og vurdere følgende:
  - Tiltak som kan bidra til å redusere prisnivået på kvoter.
  - Tiltak som kan øke andelen eide kvoter.
  - Redusert kvotetak.
- Vurdere konsekvenser for den aktive melkeprodusenten av ulike tiltak.
- Vurdere samfunnsøkonomiske konsekvenser av ulike tiltak.
- Vurdere forvaltningsmessige og rettslige konsekvenser av ulike tiltak.

Arbeidsgruppen skal bestå av medlemmer fra partene og andre relevante aktører, og ledes av Landbruks- og matdepartementet. Landbruksdirektoratet er sekretariat. Arbeidsgruppen kan hente inn kompetanse fra andre relevante aktører/personer ved behov.

9.5 Kjøtt og egg

Kjøttproduksjon med storfe styrkes med økte bevilgninger til ordningene kvalitetstilskudd storfekjøtt, distriktstilskudd storfe (sone 4 og 5), driftstilskudd til spesialisert kjøttfeproduksjon, tilskudd husdyr for gruppene ammekyr og øvrige storfe, beitetilskuddene, arealtilskudd grovfôr og kulturlandskapstilskuddet. Endringene fremgår av vedlegg 1.

Produksjon med sau/lam styrkes med heving av satsene for kvalitetstilskudd for lammeslakt, tilskudd husdyr, distriktstilskudd kjøtt (sone 4 og 5), beitetilskuddene, arealtilskudd grovfôr og kulturlandskapstilskudd. Endringene fremgår av vedlegg 1.

I tillegg styrkes husdyrproduksjon gjennom økning av avløsertilskuddet.

I statens tilbud ble det fremmet forslag om å endre grunnlaget for tilskudd husdyr for geit. For sau utbetales tilskudd for dyr født foregående år eller tidligere, mens det for geiter

utbetales tilskudd etter kjeing i to-tre års alder. For at også yngre dyr i ammegeitbesetninger, som for sau, skal kunne gi grunnlag for tilskudd, ble det i tilbudet foreslått endring av tilskudsregelverket, med sikte på at det kan gis tilskudd til hunngeiter som ennå ikke har kjeet i besetninger uten melkeproduksjon. I søknadsskjemaet for produksjonstilskudd i 2022 er det imidlertid ikke søknadskoder som samsvarer med denne inndelingen, slik at tilskudd ikke kan utmåles på dette grunnlaget i 2023. Ved en feil ble det i statens tilbud lagt til grunn at en slik omlegging av tilskuddssystemet ikke vil ha provenyeffekt. Partene ber Landbruksdirektoratet til jordbruksoppgjøret 2023 legge fram forslag til hvordan en endring kan gjennomføres inkl. forslag til definisjoner og provenyvurderinger.

For gris økes satsen for distriktstilskudd kjøtt for gris (sone 4 og 5). For egg økes satsene for distriktstilskudd egg og bevilgningen til frakttilskudd egg, jf. vedlegg 1.

Husdyrtilskuddet for verpehøns økes til 11 kroner opp til 7 500 høns.

Partene er enige om å midlertidig suspendere taket for utbetaling av husdyrtilskudd i 2023.

9.6 Velferdsordninger

Partene har prioritert velferdsordningene gjennom betydelige økninger av tilskuddssatser og maksimalbeløp, jf. vedlegg 1.

Partene er videre enige om at det også kan gis tilskudd til sykdomsavløsning til foreldre som må ivareta barn med sykdom. Det stilles krav til legeerklæring som dokumentasjon for hele perioden det gis tilskudd på dette grunnlaget. Maksimalt antall dager det kan gis tilskudd for på dette grunnlaget per forelder og foretak per år fastsettes av Landbruksdirektoratet ut fra en samlet provenyeffekt på 6 mill. kroner.

9.7 Dyrevelferd

Partene er enige om at arbeidet med dyrevelferd skal vektlegges i årets jordbruksoppgjør. Dette gjøres særlig gjennom å prioritere og legge føringer for investerings- og bedriftsutviklingsordningen (IBU). I tillegg mener partene det er viktig å bidra til at bønder jobber systematisk med dyrevelferd i egen besetning. Partene vil derfor legge til rette for å innføre dyrevelferdstilskudd. Et dyrevelferdstilskudd kan f.eks. utbetales til husdyrprodusenter som deltar i, og tilfredsstillter, et dyrevelferdsprogram anerkjent av Mattilsynet. Partene ber derfor Landbruksdirektoratet, i samarbeid med Mattilsynet, om å utrede innføring av tilskudd til jordbruksforetak med husdyr som inngår i dyrevelferdsprogram (DVP). Utredningen skal omfatte forslag til utformingen av dyrevelferdstilskudd, forvaltning og forvaltningssystem, samt opplegg for kontroll av ordningen. Det hentes inn kompetanse fra andre relevante aktører ved behov. Frist for arbeidet settes til 1. januar 2023, slik at partene kan ta stilling til om tilskuddet skal innføres under jordbruksoppgjøret i 2023.

9.8 Tilskudd ved produksjonssvikt

Partene viser til rapport av 16.2.22 fra arbeidsgruppen som gjennomgikk ordningen.

Partene er enige om følgende:

- Beregningssatsene i satsforskriften justeres opp med 15 pst. for inneværende produksjonssesong. Bevilgningen for 2023 økes tilsvarende med 12,4 mill. kroner, og bevilgningen for 2022 økes med 9 mill. kroner. Partene er enig om at det skal legges fram forslag til oppdaterte satser til jordbruksoppkjøret i 2023 og at satsene etter dette justeres hvert 3. år.
- Produksjonssviktordningen skal være en katastrofeordning som skal bidra til å redusere økonomisk tap og bidra til videre produksjon. Grovfôravlinger varierer mye mellom distrikter, landsdeler og mellom bruk. På foretaksnivå gjøres det ulike tilpasninger, for eksempel gjennom ulikt ekstensivering- eller intensiveringsnivå. Partene er enig i at dagens system med normavlinger bør legges til grunn videre, men at normavlinger og klimaprosent utredes videre slik at ulike tilpasninger på foretaksnivå bedre fanges opp.
- Taket på tilskudd i vekstgruppene frukt, bær, poteter og grønnsaker økes til 1,5 mill. kroner. Dette øker bevilgningen i 2023 med 1,0 mill. kroner og i 2022 med 0,7 mill. kroner.
- Vinterskadde frukttrær: Forskriften for tilskudd til flerårige produksjoner justeres slik at det kan gis tilskudd ved følgeskader i mer enn 2 år i samsvar med statens tilbud og jordbrukets krav.

9.9 Norsk Landbruksrådgiving

Landbruksdirektoratets gjennomgang av støtten som gis over jordbruksavtalen til NLR, jf. rapport nr. 9/2022, viser at dagens forvaltning av virkemidlene til NLR ikke i tilstrekkelig grad bidrar til at formålet med tilskuddet nås. Det må også gjøres endringer for at tilskuddsforvaltningen skal tilfredsstille økonomiregelverket i staten.

Partene viser til at formålet med støtten til NLR er å bidra til et likeverdig rådgivnings-tilbud til alle bønder i hele landet. Med dette forstås at alle bønder skal ha tilgang til faglig kompetent rådgiving innenfor de områdene støtten over jordbruksavtalen er ment å gå til, uavhengig av geografisk tilhørighet og medlemskap. Støtten skal også bidra til å sikre et landsomfattende tilbud av krisebistand. For at NLR skal kunne oppfylle dette formålet, samtidig som midlene benyttes slik at oppgavene løses på en mest mulig målrettet og effektiv måte, må organisasjonen være innrettet slik at den kan foreta helhetlige prioriteringer som sikrer systematisk flyt av kompetanse og ressurser. Spisskompetansen på enkeltområder i en region må kunne komme alle bønder til gode, uavhengig av geografisk tilhørighet og medlemskap.

Dagens oppgaveløsning må bli mer samordnet, enhetlig og effektiv. Dette er en forutsetning for at NLR skal tildeles tilskudd fremover i tid. Partene kan ikke se at dette kan gjøres uten at NLR organiserer seg som én juridisk enhet. Formålet med støtten vil ikke kunne oppfylles gjennom å tildele tilskudd direkte til NLRs 10 juridiske regionale enheter hver for seg. Det understrekes at lokal og regional tilstedeværelse fortsatt skal være en forutsetning for rådgivingstjenesten. Avtalepartene er enige om å avsette en engangssum på 2 mill. kroner i 2023 som skal brukes til organisasjonsprosessen i NLR.

Partene er enige om at fortsatt støtte til organisasjonen vil kreve at NLR innen 1.3.2023 legger fram en plan for hvordan samordning av organisasjonen skal realiseres. Det forutsettes at gjennomføring av denne planen vil sette organisasjonen i stand til å oppfylle formålet med avsetningen på om lag 100 mill. kroner innen 1.1.2024.

Avtalepartene ber Landbruksdirektoratet om å utvikle gode rapporteringsrutiner for tilskuddet i dialog med NLR, slik at avtalepartene settes i stand til å vurdere om ressursbruken til NLR er i tråd med formål og føringer avtalepartene gir.

I påvente av NLR sitt arbeid med å utvikle en mer funksjonell organisasjon, holdes grunnbevilgningen på 98 mill. kroner uendret for 2023.

Fra og med 2023 overføres 5 mill. kroner fra tilskudd til utviklingstiltak innen økologisk jordbruk (Landbrukets utviklingsfond), til NLR. Midlene øremerkes til å videreføre foregangsfylkesatsingen for økologisk jordbruk innen temaområdene frukt og bær, grønnsaker (veksthus og potet), melk og kjøtt, korn og kraftfôr og jord og jordhelse. Dette innebærer blant annet arbeidet med å drifte faglige nettverk som har en nasjonal funksjon og å styrke de ulike fagområdene. NORSØK er også en viktig aktør for videreføring av foregangsfylkenes ansvarsområde og det forutsettes at samarbeidet mellom NLR og NORSØK videreføres på dette området. NORSØK er finansiert over statsbudsjettet kapittel 1138, post 71.

NLR har ansvar for søknader om «Minor use». Ut fra situasjonen for tilgjengelige plantevernmidler forventes det behov for kjøp av restanalysedata for to preparater årlig. Partene er enige om å øke bevilgningen til dette arbeidet med 2 mill. kroner.

9.10 RÅK

Partene er videre enige om at bevillingen til RÅK (råvarepriskompensasjonsordningen) økes med 10 millioner kroner utover oppdatert bevilgningsbehov og de endringene i målprisene som følger av jordbruksoppgjøret. Denne økningen skal gå til å ta inn nye produkter i ordningen.

9.11 Arbeidsgrupper og utredninger

Partene er enig om følgende utredninger og arbeidsgrupper:

- Partssammensatt arbeidsgruppe: Strukturdiversifisering og tak på tilskudd
- Partssammensatt arbeidsgruppe: Kvoteordningen melk
- Utredning Ldir, Mdir og Riksantikvaren: Setersatsing
- Utredning Ldir: Økt norsk produksjon av økologiske fôrråvarer, og hvordan man kan øke produksjonen av norsk økologisk korn
- Ekstern evaluering: Midtveisevaluering av Nasjonal strategi for økologisk jordbruk
- Utredning Ldir: Kunnskapsgrunnlag om årsaker til matsvinn

Over NT-ordningen:

- Kunnskapsoverføring i prosjekter knyttet til investeringer i løsdriftsfjøs
- Utredning om geografiske variasjoner i byggekostnader ved bygging av landbruksbygg. Utredningen skal også vurdere modeller for bedre samspill mellom offentlig og privat

investeringskapital og vurdere både eksisterende og nye ordninger for toppfinansiering slik at dette dekker behov i alle deler av landet.

Over Klima- og miljøprogrammet:

- Bærekraft som konkurransefortrinn for norsk grøntsektor
- Forbedring av TEOTIL-modellen (tilførsler av næringsstoff til vann) ved NIBIO og NIVA
- Forprosjekt i regi av Landbruksdirektoratet og Miljødirektoratet som grunnlag for utarbeidelse av en handlingsplan for god nitrogenutnyttelse

Oslo, 16. mai 2022

Viil Søyland

Bjørn Gimming

Kjersti Hoff

JORDBRUKSAVTALE

2022–2023

Inngått mellom staten, Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag

[Skriv inn tekst]

1 INNLEDNING

Avtaleverket for jordbruket har til formål å regulere tiltak som er egnet til å fremme fastlagte mål for jordbruket, og som ikke er uttømmende regulert ved lov, stortingsvedtak eller forskrift. I hovedavtalens § 1-2 heter det blant annet at tiltak som nevnt ovenfor skal fastlegges i jordbruksavtaler som inngås for ett eller flere år om gangen, eller i endrings- eller tilleggsavtaler.

Denne jordbruksavtalen er inngått mellom staten og jordbruket ved Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag 29. juni 2022.

For målpriser gjelder avtalen fra 1. juli 2022. For det samlede bevilgningsnivå, over kap. 1150 og kap. 4150, gjelder avtalen kalenderårene 2022 og 2023. Det kan imidlertid bestemmes tilpasninger i avsetninger og satser inneværende år innenfor den samlede bevilgningsrammen.

For overslagsbevilgningene (post 71 og 73) vil bevilgningsbehovet tilpasses de fastsatte satser, faktiske volumendringer, og for noen poster verdensmarkedets priser. For de overførbare bevilgningene (post 70, 74, 77 og 78) er bevilgningene styrende.

Det ligger til grunn i avtalen at importvernet skal praktiseres slik det framgår av sluttprotokoll fra forhandlingsmøtet 12. mai 1995 (jf. St.prp. nr. 61 (1994–95), vedlegg 2). Endringer i importbestemmelsene er gjenstand for drøfting mellom jordbruksorganisasjonene og staten, og kan følges opp i henhold til Hovedavtalens § 2-2 og 2-4.

Avtalen gjelder norske produkter med mindre annet er særskilt bestemt.

Minstegrensen for beløp som innkreves ved tilbakebetaling av tilskudd er 500 kroner.

2 PRISBESTEMMELSER

2.1 Produkter med målprisregulering

2.1.1 Generelle bestemmelser

Bestemmelsene i kapittel 2.1.1 gjelder dersom ikke annet er nevnt under de enkelte sektorer i kapittel 2.1.2–2.1.4.

Målprisene skal være priser jordbruket reelt sett skal kunne oppnå ut fra balanserte markedsforhold, det fastsatte importvern og de markedsreguleringsmuligheter som er til disposisjon. Artikkel 5 i landbruksavtalen i WTO (Special Safeguard Provisions) kan komme til anvendelse i spesielle situasjoner.

Målprisene er fastsatt for representantvarer av definerte kvaliteter for korn, poteter, grønnsaker, frukt og til råvarenivå for ku- og geitemelk, slik det framgår av kapittel 2.1.2–2.1.4. Klassifiseringsreglene skal ikke endres i avtaletiden.

Jordbruksorganisasjonene påtar seg ansvaret for å holde gjennomsnittsprisen for de ulike varegruppene på eller under målprisen for avtaleperioden, gjennom markedsregulerende tiltak og prisnoteringer. Det følger av primærnæringsunntaket til konkurranseloven at primærprodusenter eller deres organisasjoner kan opptre samordnet dersom det er i samsvar med lover/forskrifter eller jordbruksavtale.

Ansvarlig markedsregulator skal løpende rapportere oppnådde priser på noteringspunktet, dvs. noteringspris, til Landbruksdirektoratet. Prisnoteringen på representantvaren skal som gjennomsnitt for avtaleperioden ikke overstige målprisen.

Dersom målprisen overskrides som gjennomsnitt for avtaleåret, skal Landbruksdirektoratet fastsette en særskilt styringspris for det påfølgende avtaleår. Styringsprisen fastsettes slik at oppnådd pris skal ligge tilsvarende under i det påfølgende avtaleåret. Dersom det etter denne bestemmelse eller avtalepartene på annet grunnlag har fastsatt en styringspris, har den alle funksjoner som normalt tilligger målpris, inkludert grunnlag for fastsetting av øvre prisgrense. Eventuelle avvik fra dette, som følge av særskilte forhold, skal avtales mellom partene.

Dersom målprisen overskrides som gjennomsnitt for avtaleåret som følge av høye priser internasjonalt med null toll på importert vare, skal det ikke fastsettes særskilt styringspris for det påfølgende avtaleåret.

Dersom prisene på representantvarene overstiger øvre prisgrense to uker på rad, iverksettes tollnedsettelse, i medhold av forskrift om administrative tollnedsettelse på landbruksvarer.

Økologiske varer som klassifiseres som representantvare, veies inn i prisnoteringen som standardvare og kan gis et fritt pristillegg.

Ansvarlig markedsregulator for de enkelte sektorene skal rapportere til Landbruksdirektoratet den dokumentasjon som er nødvendig for forvaltning og kontroll av prissystemet, herunder administrering av tollvernet, jf. forskrift om administrative tollnedsettelse på landbruksvarer.

Omsetningsavgiften for jordbruksprodukter skal ligge på produsentsiden av målpris. Forskningsavgift og kjøttkontrollgebyr skal trekkes fra oppnådd pris før sammenligning med målpris.

2.1.2 Melk og melkeprodukter

Tabell 2.1 Målpris for avtaleperioden for ku- og geitemelk

Varegruppe	Representantvare	Målpris fra 1.7.22, kr per liter
Ku- og geitemelk	Melk som oppfyller kravspesifikasjon for rå melk i forskrift om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 4-3, 3. ledd.	5,91

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer oppnådd for melk av representantvare. Noteringssted er der melk passerer, eller der melk ved direkte viderelevering til annet meieri normalt ville passert basismeieri definert i innfraktordningen. Prisnoteringen skal omfatte melk som foredles av Tine SA og melk som Tine SA selger uforedlet til andre. Øvre prisgrense er målprisen + 5 pst. Gjennomsnittsprisen for året veies etter kvanta for de ukentlige prisnoteringene.

For å sikre et prisuttak i markedet som gjør at jordbruksavtalens målpris kan realiseres, og sikre melkeprodusentene en mest mulig lik pris uavhengig av melkeanvendelse og geografisk lokalisering, fastsettes det tilskudd og avgifter for ulike produktgrupper og markeder, jf. omsetningsloven § 6. Tilskudd og avgifter fastsettes av Landbruksdirektoratet som forskrift med hjemmel i prisutjevningforskriften. Fastsettelsen skjer på grunnlag av føringer fra avtalepartene og etter høring av andre berørte parter. Dersom det av hensyn til likviditeten i prisutjevningsordningen er nødvendig å redusere tilskudd/øke avgifter i løpet av året, kan Landbruksdirektoratet gjøre det og samtidig pålegge markedsregulator å redusere prisuttaket tilsvarende. Grensen for det samlede prisuttak i avtaleperioden vil i slike tilfeller bli fastsatt lavere enn målpris. På bakgrunn av prognoser og forslag fra Tine SA skal Landbruksdirektoratet fastsette en ny grense for det samlede prisuttaket (styringspris).

For å sikre at uavhengige meieriselskaper og Tines egne meierier står overfor reelt sett samme pris på melk som råvare, er råvareomsetningen lagt til en egen enhet i Tine (Tine Råvare), jf. egen avtale mellom Landbruksdirektoratet og Tine SA. Eventuelle brudd på denne avtalen skal forelegges for jordbruksavtalepartene for nærmere oppfølging.

2.1.3 Korn

Målprissystemet

Målprisene for korn er produsentpris på mathvete, matrug, bygg til fôr og havre til fôr av basis kvalitet levert til et utvalg mottaksanlegg definert av Landbruksdirektoratet. Målpris på oljefrø er suspendert i sesongen 2022–2023.

Målprisene for korn er definert for vare med basis kvalitet i henhold til tabell 2.2.

Tabell 2.2 Basiskvalitetskriterier for noteringsvare¹

Art	Vanninnhold %	Hektolitervekt kg	Fremmede bestanddeler %	Protein ved matkvalitet %	Falltall ved matkvalitet i sekunder
Hvete	15	79	≤ 1,0	12,0	200
Rug	15	75	≤ 1,0		120
Bygg	15	64	≤ 1,0		
Havre	15	53	≤ 1,0		

1) Andre kvalitetstrekk som reduserer kornets verdi, deriblant floghavre og høyt DON-innhold, skal ikke inngå i noteringsgrunnlaget.

Målprisene for kornsesongen 2022–2023 er fastsatt i henhold til tabell 2.3.

Tabell 2.3 Målprisene for korn 2022–2023

Kornslag	Målpriser fra 1.7.22, kr per kg
Hvete, matkorn	4,80
Rug, matkorn	4,32
Bygg, fôrkorn	4,06
Havre, fôrkorn	3,93

Prisnotering

Prisgrunnlaget for målprisvarene er produsentprisnoteringer for basis kvalitet levert til Felleskjøpet Agris anlegg i Larvik, Kambo, Drammen og Holmestrand, samt Felleskjøpet Agris anlegg i Trondheim for bygg, slik disse mottaksanleggene er definert av Landbruksdirektoratet.

Noteringspris på disse anleggene skal inkludere alle tillegg og trekk som ikke kan relateres til mat- og fôr kvalitet for målprisvarene av korn. Prisene noteres hver uke.

Ved notering av ukespris skal produsentprisene på korn for de ulike prisnoteringsanleggene vektet sammen med tilført mengde av de respektive målprisvarene til hvert anlegg den aktuelle uken.

Noteringspris som gjennomsnitt for året beregnes ved å veie de noterte ukesprisene ved prisnoteringsanleggene med de ukentlige tilførsler av målprisvarene til Felleskjøpet Agris mottaksanlegg, samt de mottaksanlegg som har avtale om å være kornkjøper fra produsent.

Øvre prisgrense er målpris +10 pst. Landbruksdirektoratet gir nærmere retningslinjer angående prisnoteringer.

Referansepris på soyamel og oljefrø

Soyamel med 46 prosent proteininnhold er basis referansevare for proteinråvarer til kraftfôr. Referanseprisen på soyamel økes med 59,3 øre per kg, til 4,79 kroner per kg fra 1. juli 2022.

Det settes en referansepris på oljefrø med 8 pst. vanninnhold, på 7,38 kr/kg, som trer i kraft dersom importpris faller under denne fratrukket prisnedskrivningstilskudd og tillagt omsetningskostnader (4,282 kr/kg).

2.1.4 Grøntsektoren

Målprisene for grønnsaker og frukt er produsentpriser oppnådd for ferdig emballert vare, levert grossist i Oslo. Målprisen for poteter er også produsentpris, se definisjon i tabell 2.4.

Bestemmelsen i kapittel 2.1.1 om at prisnoteringen på representantvaren som gjennomsnitt for avtaleperioden ikke skal overstige målprisen, omfatter ikke grønntsektoren.

Landbruksdirektoratet beregner ukentlig noteringsprisen for poteter, grønnsaker og frukt på grunnlag av oppgaver fra markedsaktørene innen grøntbransjen (dvs. grossister og kommisjonærer). Disse rapporterer produsentpriser på de enkelte varene til Landbruksdirektoratet ukentlig, med den dokumentasjon som er nødvendig for forvaltning og kontroll av prissystemet. Dersom det er vanskelig å fremskaffe produsentpriser, kan markedsaktørene rapportere engrospris, men da med nødvendig tilleggsinformasjon slik at Landbruksdirektoratet kan beregne en produsentpris på varen i henhold til det definerte prisgrunnlaget.

Kriterier for prisnotering

Landbruksdirektoratet beregner de ukentlige mengdene for de ulike produktene som utløser prisnotering. Prisnotering skal godkjennes som sammenligningsgrunnlag med målprisen når tilførsel av norsk vare utgjør 10 pst. eller mer av samlet ukesomsetning i Norge, målt som gjennomsnitt for en historisk referanseperiode, definert av Landbruksdirektoratet. Målprisperioden og prisnoteringer i denne perioden er utgangspunktet for reguleringen av tollvernet for de enkelte produkter. Dette er regulert i forskrift om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer.

2.1.4.1 Poteter

Tabell 2.4 Gjennomsnittlig målpris for matpoteter, kroner per kg

Representantvare	Målpris fra 1.7.22
Poteter klasse 1 over 42 millimeter ¹⁾	6,38

1) Poteter av kvalitet klasse 1 levert som sams bulkvare til utvalgte pakkerier fra produsent, ikke justert for frakt til Oslo.

Øvre prisgrense er satt til 20 pst. over gjeldende målpris for perioden 1.7.22–30.6.23. Ukentlige målpriser og øvre prisgrenser fastsettes av Landbruks- og matdepartementet etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Prisene noteres hver torsdag.

2.1.4.2 Grønnsaker og frukt

Tabell 2.5 Prosentvis endring i gjennomsnittlige målpriser for grønnsaker og frukt

	Målpris fra 1.7.22
Grønnsaker og frukt	15 %

Målpriskurver og øvre prisgrenser for de enkelte plantekulturene fastsettes av Landbruks- og matdepartementet etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

Øvre prisgrense er satt til 20 pst. over gjeldende målpris for perioden 1.7.22–30.6.23. Prisene knyttes til kvalitetsgraden Standard I. Grunnlaget for prisnoteringene i forhold til målprisen for hagebruksprodukter fastsettes av Landbruksdirektoratet, herunder type emballasje, pakningsstørrelse m.m. Prisnoteringen som legges til grunn er prisene ved partivis leveranse CIP Oslo. Prisene noteres hver torsdag.

2.2 Produkter med planlagt gjennomsnittlig engrospris (Volummodellen)

2.2.1 Generelle bestemmelser

For produkter som omfattes av volummodellen skal markedsregulator Nortura fastsette og informere om planlagt gjennomsnittlig engrospris for hvert halvår. Den fastsatte engrosprisen er bindende oppover per halvårsperiode.

Økologiske varer som klassifiseres som representantvare, veies inn i prisnoteringen som standardvare og kan gis et fritt pristillegg.

Ved beregning av noteringspris skal forskningsavgift og kjøttkontrollgebyr, men ikke omsetningsavgift, trekkes fra oppnådd pris.

Øvre prisgrense og definisjonen av representantvarene for hhv. svinekjøtt, storfekjøtt, kjøtt av sau/lam og egg fastsettes av avtalepartene. Øvre prisgrense er planlagt gjennomsnittlig engrospris +10 pst.

Dersom noteringsprisen på representantvaren overstiger øvre prisgrense to uker på rad, iverksettes tiltak for å bringe prisen ned til planlagt prisløype knyttet til planlagt gjennomsnittlig engrospris fastsatt av markedsregulator.

Dersom midlertidig overproduksjon har presset innenlandsk prisnivå, kan det tas hensyn til dette ved fastsetting av øvre prisgrenseprosent. Artikkel 5 i landbruksavtalen i WTO (Special Safeguard Provisions) kan komme til anvendelse i spesielle situasjoner.

Markedsregulator skal ukentlig rapportere til Landbruksdirektoratet oppnådde priser på noteringspunktet, dvs. noteringspris og øvrig dokumentasjon som er nødvendig for forvaltning og kontroll av prissystemet, jf. forskrift om administrative tollnedsettelse på landbruksvarer.

2.2.2 Svinekjøtt

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer for hele slakt av svin ved representantvaren ”*slaktegris klasse E og S med et gjennomsnitt for alle kjøttprosjenter og alle varegrupper under 85 kg*”, ved følgende slakterianlegg: Nortura Steinkjer, Nortura Rudshøgda og Nortura Forus. Gjennomsnittsprisen per halvår veies etter ukentlige tilførsler av slaktegris.

2.2.3 Storfekjøtt

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer for hele slakt av storfe ved representantvaren ”*ung okse, alle klasser O og R unntatt R+ (fettgruppe 2-, 2 og 2+)*”, ved følgende slakterianlegg: Nortura Malvik, Nortura Rudshøgda og Nortura Egersund. Gjennomsnittsprisen per halvår veies etter ukentlige tilførsler av ung okse.

2.2.4 Sau og lam

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer for hele slakt av lam ved representantvaren ”*lam, alle klasser O og R (fettgruppe 2-, 2 og 2+)*”, ved følgende slakterianlegg: Nortura Malvik, Nortura Rudshøgda og Nortura Forus. Gjennomsnittsprisen per halvår veies etter ukentlige tilførsler av lam.

2.2.5 Konsumegg

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer oppnådd for representantvaren egg, klasse A over 53 gram, sortert på brett. Noteringssted for egg er Norturas anlegg i Hå. Gjennomsnittsprisen per halvår veies etter ukentlige tilførsler.

2.3 Referansepris kylling

For produkter uten markedsreguleringstiltak fastsettes referansepris som grunnlag for administreringen av tollvernet. Referansepris fastsettes med basis i prisuttaket på engrosnivå i foregående avtaleår, beregnet av Landbruksdirektoratet.

Øvre prisgrense for kylling er satt til 25 pst. over gjeldende referansepris for perioden 1.7.22-30.6.23. Artikkel 5 i landbruksavtalen i WTO (Special Safeguard Provisions) kan komme til anvendelse i spesielle situasjoner.

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer oppnådd for fjørfeslakt ved representantvaren som hel, fersk, uoppbundet kylling i vektklassene 1 050-1 850 gram i bulkemballasje, oppgitt fra utvalgte slakterier. Økologiske varer som klassifiseres som representantvare, veies inn i prisnoteringen som standardvare og kan gis et fritt pristillegg.

Klassifiseringsreglene skal ikke endres i avtaletiden.

Forholdet mellom noteringspris og referansepris danner grunnlag for vurdering og iverksettelse av administrative tollnedsettelse. Dersom noteringsprisen på representantvaren overstiger øvre prisgrense to uker på rad, iverksettes tiltak for å bringe prisen ned til referanseprisinivå.

Omsetningsavgiften for jordbruksprodukter skal ligge på produsentsiden av referansepris. Forskningsavgift og kjøttkontrollgebyr skal trekkes fra oppnådd pris før sammenligning med referansepris.

Noteringsprisen for fjørfekjøtt beregnes på grunnlag av oppgaver fra markedsaktørene innen fjørfebransjen (dvs. slakterier eller slakterisammenslutninger). Disse rapporterer til Landbruksdirektoratet med den dokumentasjon som er nødvendig for forvaltning og kontroll av prissystemet, jf. forskrift om administrative tollnedsettelse på landbruksvarer.

Markedsaktørene skal ukentlig rapportere produsert mengde og engrospris fordelt på ulike vektklasser, som grunnlag for Landbruksdirektoratets beregning av noteringsprisen. I stedet for oppnådd engrospris kan markedsaktørene rapportere produsentpris til Landbruksdirektoratet, men markedsaktørene må da gi den nødvendige tilleggsinformasjon slik at Landbruksdirektoratet kan kalkulere en pris for ferdig slaktet, uoppbundet kylling i henhold til det definerte prisgrunnlaget.

Landbruksdirektoratet skal utarbeide prognoser for produksjon og engrossalg av slaktekylling. Markedsaktørene rapporterer historisk salg til Landbruksdirektoratet, som bruker tallene til utarbeiding av prognosene. Prognosene brukes i forvaltningen av tollvernet og i totalregnskapet for jordbruket, og kan også brukes til andre formål. Landbruksdirektoratet kan offentliggjøre prognosene for å bidra til å balansere kyllingmarkedet.

3 FONDSAVSETNINGER

3.1 Landbrukets utviklingsfond

Landbrukets utviklingsfond (LUF) tilføres 57,3 mill. kroner i engangsmidler i 2022. Bevilgningen til fondet økes med 480 mill. kroner til 2 058,6 mill. kroner i 2023. Av tidligere avsetning inndras 34,5 mill. kroner i ubenyttede midler. Tilskuddsrammen for fondet økes med 430 mill. kroner til 2 321 mill. kroner for 2023. Tabell 3.1 viser tilskuddsrammen med fordeling for 2023. Føringsene for de enkelte ordningene fremgår av Prop. 120 S (2021–2022).

Tabell 3.1 Oversikt over innvilgningsramme for LUF 2023 (mill. kroner)

	2023
Bedriftsrettede midler til investering og utvikling	1 150,5
Nasjonale tilretteleggingsmidler inkl. grøntprosjekter	16,0
Inn på tunet-løftet del 2	0,0
Regionale tilretteleggingsmidler	40,0
Områderettet innsats	
<i>Bærekraftig matproduksjon i nord</i>	17,0
<i>Arktisk landbruk</i>	0,0
<i>Fjellandbruket</i>	3,0
Rekruttering og kompetanse i landbruket	
<i>Regionale kompetansenettverk for lokalmat</i>	14,7
<i>Regionale tilskudd til rekruttering og komp.heving</i>	14,0
<i>Nasjonal modell for voksenagronom</i>	17,0
<i>Mentorordning</i>	4,0
Forskning og utvikling	77,0
PRESIS- Presisjonsjordbruk i praksis	4,0
Stiftelsen Norsk mat	66,0
Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping	84,3
Bondens marked og Norsk Gardsost	4,0
Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologiutvikling i landbruket	162,0
Skogbruk	260,0
Oppfølging av handlingsplan mot villsvin	3,0
Midler til konfliktforebyggende tiltak jordbruk/reindrift	1,5
Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	170,0
Drenering ¹	68,0
Klimasmart landbruk	10,0
Tilskudd til tiltak i beiteområder	31,0
Handlingsplan for plantevernmidler	14,0
Klima- og miljøprogram	37,0
Biogass	13,0
Verdensarvområdene og Utvalgte kulturlandskap	25,0
Utviklingstiltak innen økologisk landbruk ²	15,0
SUM tilskuddsramme³	2 321,0

- 1) Tilskuddssats for systematisk grøfting, profilering og omgraving økes fra 2000 kr/dekar til 2500 kr/dekar. Ved annen grøfting økes tilskuddssatsen til 38 kroner per løpemeter grøft, begrenset oppad til 2500 kr/dekar. Satsøkningen gis virkning fra 1.7.2022.
- 2) Av ordningen er 5 mill. kroner flyttet til kap. 1150 post 73 Norsk Landbruksrådgiving, 5 mill. kroner er flyttet til Klima- og miljøprogrammet og 6 mill. kroner er flyttet til Nasjonale tilretteleggingsmidler.
- 3) I tillegg til tilskuddsrammen må det med utgangspunkt i utbetalingsprognosene for fondet, jf. Landbruksdirektoratets årsrapport for fondet, avsettes en ramme på 10 mill. kroner til rentestøtteordningen og 4 mill. kroner til Landbruksdirektoratets administrasjon av fondet. Disse avsetningene er inkludert i fremtidig utbetalingsprognoser for fondet.

3.1.1 Investerings- og bedriftsutviklingsordningen i landbruket (IBU-ordningen)

Forskrift om midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket skal legges til grunn for forvaltningen av midlene. Statens forhandlingsutvalg foreslår følgende nasjonale føringer for forvaltningen av IBU-midler i 2023:

- Støtte til investeringsprosjekt som gir økt matproduksjon skal prioriteres til produksjoner med markedspotensial.

- Små og mellomstore bruk skal prioriteres ved tildeling av støtte. Innen melkeproduksjon er det særlig behov for å prioritere fornying av fjøs med inntil 30 kyr.
- Hensyn til dyrevelferd skal prioriteres høyt. Dette gjelder for alle typer produksjoner og produksjonsformer.
- Investeringer som følge av EUs økologiregelverk prioriteres.
- Støtte til frukt-, grønt- og veksthusnæringen skal prioriteres. Det kan gis tilskudd til investering, kompetanse og produktutvikling til produsenter i grøntnæringen. Nye produsenter bør prioriteres ved markedsvekst. Småskala produksjon av grønnsaker, frukt og bær er en del av målområdet.
- I kornproduksjonen skal tilskudd til tørke- og lageranlegg prioriteres.
- Det kan gis investeringstilskudd til bygging av gjødsellager med fast toppdekke, samt lager med fast toppdekke til biorest og øvrig organisk gjødsel. Det kan også gis tilskudd til anlegg med gjødselseparator. Tilskuddet er avgrenset til 25 pst. av godkjent kostnadsoverslag for tiltaket, med en øvre grense på 200 000 kroner per prosjekt.
- Prosjekt med energi- og klimaeffektive løsninger skal prioriteres.
- I vurderingen av lønnsomhet i investeringsprosjektene må det tas hensyn til det samlede næringsgrunnlaget på bruket.
- Maksimal prosentsats for tilskudd til investeringer settes til 40 pst. av godkjent kostnadsoverslag for investeringen. Øvre grense for tilskudd settes til 3,5 mill. kroner per prosjekt. Den øvre grensen gjelder ikke i Troms og Finnmark fylke.
- For investeringer innen bedriftsutvikling, jf. § 3b i forskrift om midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket, settes maksimal støttesats til inntil 75 pst. for alle søkere.
- Fruktprodusenter som søker IBU-tilskudd til nyplanting som følge av frostskafer vinteren 2020/2021 kan få inntil 50 pst. av godkjent kostnadsoverslag for tiltaket.
- Det kan benyttes IBU-midler til ressurskartlegging i forkant av investeringsprosjekter innen tradisjonelt landbruk.
- Det kan gis inntil 100 mill. kroner i risikolån der tapsavsetningen skjer innenfor rammen av IBU-midlene.
- Strategiske føringer fra det regionale partnerskapet er avgrenset til prioritering mellom ulike produksjoner og mellom ulike områder i den enkelte regionen/fylket. Faglagene skal inngå i de regionale partnerskapene.

4 TILSKUDD VED PRODUKSJONSSVIKT

Tilskuddet omfatter følgende ordninger:

- Tilskudd ved produksjonssvikt i planteproduksjon
- Tilskudd ved svikt i honningproduksjon

Tilskudd ved produksjonssvikt beregnes per vekstgruppe og foretak. I beregningene legges det til grunn en egenrisikoandel på 30 pst. per vekstgruppe. Det benyttes de samme definisjonene av vekstgrupper som for produksjonstilskudd, jf. kap. 7.7. Samme egenrisiko gjelder også ved tilskudd ved svikt i honningproduksjon.

Minste utbetaling er 5 000 kroner. Maksimal utbetaling for ordningen med produksjonssvikt er 750 000 kroner per vekstgruppe, med unntak av vekstgruppene frukt, bær, potet og grønnsaker, hvor taket på tilskudd settes til 1,5 mill. kroner fra og med produksjonssesongen 2022.

5 MARKEDSREGULERING

Markedsreguleringen er et virkemiddel i de viktigste produksjonssektorene for å håndtere temporære overskudd og tilpasning i regionale og sesongmessige svingninger mellom produksjon og forbruk. I situasjoner med overproduksjon kan det være behov for mer omfattende tiltak for å tilpasse markedsført varemengde i forhold til avsetningsmulighetene slik at avtaleprisene kan oppnås. I slike tilfeller kan jordbruket gjennom markedsreguleringsorganisasjonene, med godkjenning og støtte fra Omsetningsrådet, iverksette regulerende tiltak. Slike tiltak forutsettes å kunne bli finansiert av omsetningsavgiftsmidler og/eller midler til avsetningstiltak over jordbruksavtalen.

Tiltakene utformes slik at reguleringen skjer på et så tidlig ledd i produksjonskjeden som mulig, og at regulering skjer på billigste måte.

Tiltakene skal virke konkurransenøytralt mellom samvirkeforetak og andre markedsaktører.

Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag kan, dersom markedsregulator har oppfordret produsentene til å gjennomføre produksjonsregulerende tiltak, oppfordre produsentene til å følge markedsregulators råd.

Det gis ikke anledning til å bevilge investeringstilskudd til reguleringsanlegg.

5.1 Markedsreguleringen på de enkelte sektorer

Markedsreguleringen finansieres av omsetningsavgift og forvaltes av Omsetningsrådet.

Markedsreguleringsansvaret er tillagt:

- TINE SA for melk
- Felleskjøpet Agri SA for korn
- Nortura SA for kjøtt og egg

I grøntsektoren omfatter markedsreguleringen epler og poteter, og ansvaret er tillagt Grøntprodusentenes Samarbeidsråd. Landbruksdirektoratet utarbeider prognoser for produksjon og engrossalg av slaktekylling, jf. kap. 2.3.

For å kunne evaluere markedsregulators prisbetingelser for produsent i relasjon til innretningen av tilskuddsordningene over jordbruksavtalen, kan avtalepartene be markedsregulator innen de enkelte sektorene framlegge sine prisbetingelser rettet mot produsent før jordbruksforhandlingene, herunder bl.a.:

- Prisdifferensiering ut fra struktur- og distriktsmessige forhold.
- I hvor stor grad prisdifferensieringen er basert på kostnadsbetingede eller andre hensyn.
- Om prisfastsettingen bygger på tilstrekkelig oppdaterte kostnadskalkyler.
- En vurdering av om prisbetingelsene overfor produsent er transparente.

Om det blir bedt om en slik redegjørelse må den omfatte alle jordbruksråvarer som omfattes av markedsreguleringen, uavhengig av om det fastsettes målpriser eller ikke for råvarene.

5.2 Nærmere bestemmelser om produksjonsregulering melk

5.2.1 Omsetning av melkekvoter

Vedtak om inndragning av melkekvoter og prisfastsetting for den sentralt administrerte omsetningsordningen, fastsettes gjennom jordbruksavtalen. Inndragning av melkekvoter finansieres med omsetningsavgift.

Geitemelkkvote solgt til staten i omsetningsrunden 2022 skal ikke videreselges.

Kumelkkvote solgt til staten i omsetningsrunden 2022 selges ut igjen i produksjonsregionene.

5.2.2 Tilbud om kjøp av kumelkkvotestilling ved driftsomstilling grunnet rovvilt

Totalt inntil 500 000 liter kumelkkvotestilling årlig kan selges til eiere av landbrukseiendom som har fått tilskudd til driftsomstilling grunnet rovvilt, til prisen for statlig omsatt kvote. Kvoten hentes ved å utvide den totale kvotemengden.

5.3 Tilskudd til markedingstiltak i grøntsektoren

Tilskuddet kan brukes til opplysningsvirksomhet og avsetningstiltak, og har en ramme på 35,9 mill. kroner for 2023. Opplysningskontoret for frukt og grønt styrkes med 2,0 mill. kroner. Omsetningsrådet forvalter bevilgningen. Ubenyttede midler tilføres Fondet for omsetningsavgift for hagebruk.

5.4 Tilskudd til råvareprisutjevningssystemet

Bevilgningen til underpost 70.12 *Tilskudd til råvareprisutjevningssystemet mv.* har en økonomisk ramme på 255,2 mill. kroner for 2023.

5.5 Tilskudd til avrensordningen for poteter

Tilskuddet omfatter prisnedskrivning til rektifisert potetsprit og potetstivelse.

Tabell 5.2 Tilskudd til avrensordningen for poteter, mill. kroner

Ordning	2023
Prisnedskrivningstilskudd potetsprit	22,5
Prisnedskrivningstilskudd potetstivelse	21,5
SUM	44,0

Tabell 5.3 Maksimale satser for prisnedskrivningstilskudd til rektifisert potetsprit og potetstivelse

Produkt	Makssatser 2023
Prisnedskrivningstilskudd potetsprit	10,55 kr/l
Prisnedskrivningstilskudd potetstivelse	4,05 kr/kg

Tilskuddet kan utbetales til produsent av rektifisert potetsprit og potetstivelse på grunnlag av solgt volum rektifisert potetsprit og mengde potetstivelse inkl. glukose, jf. forskrift om prisnedskrivning ved produksjon av rektifisert potetsprit og potetstivelse. Det kan utbetales prisnedskrivningstilskudd til rektifisert potetsprit og potetstivelse der råvaren er avrens, potet som er regulert ut av matpotetmarkedet, reststivelse og overskuddspotet fra industrien, usolgte poteter i slutten av sesong og poteter fra egne produsenter. Avrensprisen¹ er 50 øre per kg for 2023.

¹ Avrensprisen er basert på råvarer som inneholder 16 pst. stivelse. Priskorreksjon etter stivelsesinnhold foretas etter en egen formel som fastsettes av Landbruksdirektoratet.

6 PRISTILSKUDD

6.1 Driftssenter

Pristilskudd med geografisk differensierte satser for husdyrproduksjon gis etter den sone foretakets driftssenter er plassert i. Sonene følger av *Sonekart for distriktstilskudd melk og kjøtt*².

Driftssenteret stedfestes til den driftsbygningen der husdyrproduksjonen foregår. Dersom foretaket har husdyrproduksjon i flere driftsbygninger, stedfestes driftssenteret til den driftsbygningen som huser den produksjonen som genererer størst andel av foretakets omsetning fra husdyrproduksjon på årsbasis. For foretak som kun har dyr på utegang, stedfestes driftssenteret til der dyra tilbys liggeplass med le.

6.2 Pristilskudd melk

6.2.1 Grunntilskudd melk

Tabell 6.1 Grunntilskudd geitemelk

Produkt	Sats 2023, kr/l
Geitemelk	3,46

6.2.2 Distriktstilskudd melk

Tabell 6.2 Distriktstilskudd melk

Soner i henhold til <i>Sonekart for distriktstilskudd melk</i> ¹⁾	Sats 2023, kr/l
A	0,00
B	0,15
C	0,38
D	0,60
E	0,67
F	0,76
G	1,07
H	1,28
I	1,86
J	1,95

1) Sonekart for distriktstilskudd melk og kjøtt (Finn sone for distriktstilskudd (kilden.nibio.no))

Omsatt lokalt foredlet melkeprodukt blir regnet om til liter levert melk i samsvar med vedlegg 1 til kvoteforskriften. Det kan gis tilskudd for den omregnede melkemengden.

Ved sammenslåing av hele eller deler av fylker og/eller kommuner som har ulike tilskudds-soner, videreføres sonegrensene.

Det kan gis tilskudd for inntil 1 536 mill. liter melk.

²https://kilden.nibio.no/?topic=sonerfordistriktstilskudd&lang=nb&X=7195706.12&Y=275054.87&zoom=0&bgL ayer=graatone_cache&layers_opacity=0.75&layers=sonegrenser_kjott_flate

6.3 Pristilskudd kjøtt

6.3.1 Grunntilskudd kjøtt

Tabell 6.3 Grunntilskudd kjøtt

Dyreslag	Sats 2023, kr/kg
Sau og lam	3,81
Geit og kje	5,15

Det skal ikke gis grunntilskudd for lam med slaktevekt lavere enn 13 kg.

Landbruks- og matdepartementet fastsetter variasjonen i satsene for grunntilskudd kjøtt, etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag. I særlige tilfeller kan det gis dispensasjon til avvik fra den fastsatte variasjonen av tilskuddet, herunder ved store endringer i markedet grunnet utbrudd av alvorlige dyresykdommer m.m.

6.3.2 Distriktstilskudd kjøtt

Tabell 6.4 Distriktstilskudd kjøtt

Soner i henhold til Sonekart for distriktstilskudd kjøtt ¹⁾	Dyreslag	Sats 2023, kr/kg
1	Storfe, sau/lam og geit/kje	0,00
2	Storfe, sau/lam og geit/kje	5,25
3	Storfe, sau/lam og geit/kje	8,05
4	Storfe og geit/kje	12,80
4	Sau/lam	14,90
4	Gris	5,60
4	Gris ²⁾	6,50
5	Storfe og geit/kje	13,40
5	Sau/lam	15,40
5	Gris	6,50
Agder, Vestland, Møre og Romsdal	Gris	1,10

1) Sonekart for distriktstilskudd melk og kjøtt ([Finn sone for distriktstilskudd \(kilden.nibio.no\)](http://Finn_sone_for_distriktstilskudd(kilden.nibio.no)))

2) Troms

For å kunne motta distriktstilskudd kjøtt med grunnlag i sone 4 og 5, må både slakteriet og foretakets driftssenter ligge i Nord-Norge. Foretak med driftssenter i sone 4 og 5 som leverer til slakteri utenfor Nord-Norge, får tilskudd som for sone 3 for storfe, sau og geit, og ikke tilskudd for gris. Foretak med driftssenter i Nord-Norge kan likevel motta distriktstilskuddet etter satsene i disse sonene, dersom transport av slaktedyr til slakteri i Nord-Norge vil være i strid med Mattilsynets regelverk for transport av levende dyr.

Dersom et foretak har mottatt gris, små- eller storfe fra en sone med lavere tilskuddssats enn den sonen foretakets driftssenter er plassert i, skal distriktstilskuddet gis ut fra den laveste tilskuddssonen, med mindre foretaket frem til slaktetidspunktet har disponert og føret fram:

- gris og småfe i minst to måneder
- kalv i minst tre måneder
- øvrig storfe i minst seks måneder.

Ved sammenslåing av hele eller deler av fylker og/eller kommuner som har ulike tilskuddssoner, videreføres sonegrensene.

Det kan gis tilskudd for inntil 186 mill. kg kjøtt.

6.3.3 Kvalitetstilskudd storfekjøtt

Tabell 6.5 Kvalitetstilskudd storfekjøtt

Dyreslag	Sats 2023, kr/kg
Storfe, kvalitet O og fettgruppe 4- eller lavere	5,50
Storfe, kvalitet O+ og bedre og fettgruppe 4- eller lavere	10,50

Det gis ikke kvalitetstilskudd for slaktekategoriene okse og ku. Tilskuddet kan gis for inntil 50,5 mill. kg storfekjøtt.

6.3.4 Tilskudd for lammeslakt og kjeslakt

Tabell 6.6 Sats tilskudd lammeslakt og kjeslakt¹⁾

Slakterier med godkjent klassifisør	Sats,	
	1.1.23–30.6.23	1.7.23–31.12.23
Lammeslakttilskudd, kvalitet O+ eller bedre	525 kr/lam	525 kr/lam
Økologisk tillegg, kvalitet O+ eller bedre	50 kr/lam	50 kr/lam
Mindre slakterier uten godkjent klassifisør ²⁾		
Lammeslakttilskudd, alle lam	494 kr/lam ³⁾	-
Økologisk tillegg, alle økologiske lam	50 kr/lam ⁴⁾	-
Tilskudd til kjeslakt		
Kje over 3,5 kg slaktevekt,	350 kr/kje	350 kr/kje

1) Tilskuddet gis bare for dyr slaktet ved offentlig godkjente slakterier.

2) Slakterier som slaktet mindre enn 2 000 sau/lam foregående år. Fra og med 1.7.2023 er det krav om at alle slakterier har godkjent klassifisør.

3) Tilskuddssatsen for lam levert til slakterier med godkjent klassifisør multiplisert med andel av total slaktemengde av kvalitet O+ eller bedre hos disse slakteriene.

4) Gis for alle økologiske lam med samme sats som for store slakterier og uavhengig av eventuell kvalitetsklassifisering av lammene ved de mindre slakteriene.

Tilskuddet utbetales ikke for lam som er født foregående år og som slaktes fra og med 1. mars.

Tilskudd til lamme- og kjeslakt kan maksimalt gis for inntil 1 075 700 lam og kje per år.

6.4 Pristilskudd egg

6.4.1 Distriktstilskudd konsumegg

Tabell 6.7 Distriktstilskudd for konsumegg fra verpehøner

Område	Sats 2023, kr/kg
Møre og Romsdal og Vestland	0,38
Nordland og Troms og Finnmark	1,25

Foretak gis tilskudd etter den sone foretakets driftssenter er plassert i, jf. kapittel 6.1.

Det kan gis tilskudd for inntil 44 mill. kg konsumegg fra verpehøner.

6.5 Pristilskudd ull og skinn av sau/lam

Tabell 6.8 Gjennomsnittlig tilskuddssatser til ull og skinn, gjeldende 1.9.22-31.8.23

	Sats 22-23, kr per kg ull og per skinn
Gjennomsnittlig tilskuddssats ull	38,96
Gjennomsnittlig tilskuddssats skinn	70,00

Landbruksdirektoratet skal etter forslag fra Nortura og Kjøtt- og fjørfebransjens landsforbund differensiere de gjennomsnittlige tilskuddssatsene for ull og skinn, og fastsette:

1. Sats per kg ull for de ulike ullkvalitetene i Norsk Ullstandard med unntak av kvalitetsklassene C2S, G, H2, H3 og V som ikke gir grunnlag for tilskudd.
2. Sats per skinn for kvalitetene ulne skinn, pelsskinn og skinn av villsau.

6.6 Pristilskudd grøntsektoren

Vilkårene for å kunne motta distriktstilskudd til frukt, bær og veksthusgrønnsaker samt distriktstilskudd for matpotet dyrket i Nord-Norge, står i forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 5.

6.6.1 Definisjoner

- **Frukt:** Plommer, kirsebær og moreller. Epler og pærer, unntatt epler og pærer som nyttes til press.
- **Pressfrukt:** Epler og pærer som nyttes til press.
- **Bær:** Jordbær, bringebær, solbær, rips, stikkelsbær og hageblåbær.
- **Industribær:** Bær som nyttes til bearbeiding .
- **Veksthusgrønnsaker:** Tomat, slangeagurk og salat (typer av *Lactuca sativa*) (inkl. salat på friland).

Det gis kun tilskudd for varer som omsettes som menneskeføde.

6.6.2 Grunnlag for tilskudd

Grunnlaget for distriktstilskudd for frukt, bær og veksthusgrønnsaker og distriktstilskudd for potetproduksjon i Nord-Norge, er produkter som foretaket har omsatt i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret.

Soner for distriktstilskudd for frukt, bær og veksthusgrønnsaker er lik soner for arealtilskudd, jf. vedlegg 1. Distriktstilskudd for potetproduksjon gis for poteter dyrket i Nord-Norge. Dersom foretaket har produksjon av samme vekst på areal i forskjellige soner, gis tilskudd etter den sonen hvor foretaket har størstedelen av sitt tilskuddsberettigede areal av veksten, etter kapittel 7.7.1.

Foretak som samlet leverer under følgende minstekvantum, er ikke tilskuddsberettiget:

Tabell 6.9 Minstekvantum distriktstilskudd for frukt, bær og veksthusgrønnsaker

Produkt	Minstekvantum
Samlet for frukt og pressfrukt	2 000 kg
Bær, samlet til både konsum og bearbeiding	1 000 kg
Samlet for tomat og slangeagurk	2 000 kg
Salat	5 000 stk.

Tilskuddet gis per kg/stk. Følgende omregningsfaktorer gjelder for slangeagurk og salat:

Tabell 6.10 Omregningsfaktor for slangeagurk

	Enhet	Kg per stk.
Slangeagurk	1 stk.	0,36 kg
Slangeagurk	1 kasse	5 kg

Tabell 6.11 Omregningsfaktorer for salat

	Stk. per kg
Isbergsalat	2 stk.
Hodesalat	7,69 stk.
Romanosalat	2,86 stk.
Lollo, batavia, ekeblad	5 stk.
Crispi, hjertesalat, salanova	6,67 stk.
Rapidsalat	9,09 stk.
Annen salat av arten Lactuca sativa	7,69 stk.

6.6.3 Satser

Tabell 6.12 Distriktstilskudd for produksjon av matpotet i Nord-Norge

	Sats 2023¹⁾, kr/kg
Matpotet, Nord-Norge	1,89

1) For utbetaling i 2023. Søknadsfristen er 15. oktober 2022. Produkter som ikke er omsatt innen 15. oktober kan etterregistreres frem til 10. januar 2023.

Tabell 6.13 Satser for distriktstilskudd frukt, bær og veksthusgrønnsaker

	Kvantumsgrense per foretak	Sats 2023 ¹⁾ , kr per kg	
<i>Epler, pærer, plommer, kirsebær</i>			
Sone 1	ingen avgrensing	6,15	
Sone 2-4		7,61	
Sone 5		12,30	
<i>Moreller</i>			
Sone 1		7,18	
Sone 2-4		8,62	
Sone 5		13,34	
<i>Pressfrukt</i>			
			4,65
<i>Bær</i>			
Sone 1-3		5,36	
Sone 4-5		9,64	
Sone 6-7		10,70	
Tillegg for industribær		2,00	
<i>Tomat</i>			
	103 400 kg		
Sone 1-3		4,37	
Sone 4-7		5,81	
<i>Slangeagurk</i>			
	151 800 kg		
Sone 1-3		3,47	
Sone 4-7		4,30	
<i>Salat</i>			
	220 000 stk.	Sats 2023¹⁾, kr per stk.	
Sone 1-3		1,19	
Sone 4-7		1,71	

1) For utbetaling i 2023. Søknadsfristen er 15. oktober 2022. Produkter som ikke er omsatt innen 15. oktober kan etterregistreres frem til 10. januar 2023.

6.7 Frakttilskudd

Tabell 6.14 Frakttilskudd, mill. kroner¹⁾

Ordning	2023
Frakttilskudd slaktedyr	165,0
Frakttilskudd egg	8,1
Frakttilskudd kraftfôr	178,2
Frakttilskudd korn	90,0
Sum	441,3

1) For frakttilskuddene er det fastsatt overslagsbevilgninger, og forbruket over ordningene kan derfor endres i samsvar med endringer i tilskuddsberettiget kvantum.

6.7.1 Frakttilskudd slaktedyr

Landbruksdirektoratet fastsetter tilskuddssatser og nærmere bestemmelser for ordningene i forskrift om satser for tilskudd til frakt av slaktedyr av storfe, småfe og gris. Satsene fastsettes for tre år av gangen med adgang til prosentvis lik justering innenfor perioden.

Frakttilskudd til slakterianlegg med samlet årlig slaktekvantum over 1 500 tonn

For frakt av slaktedyr fra produsent til slakterianlegg med slaktevolum over 1 500 tonn per år skal satsene fastsettes for hver kommune med grunnlag i avstand fra kommunesenteret til nærmeste

slakterianlegg for hvert dyreslag, prognoserte gjennomsnittssatser, samt prognoser for leveransekvanta og hentemønster. Innenfor en nullsone på 50 km rundt disse slakterianleggene gis det ikke tilskudd for frakt av slaktedyr for dyreslag som slaktes på anlegget. Slakterianlegg hvor det kun utføres nødslakt, skal ikke regnes med i vurderingen av hva som er nærmeste anlegg ved levering av dyr til slakterianlegg.

Frakttilskudd til slakterianlegg med samlet årlig slaktekvantum lik eller under 1 500 tonn

For frakt av slaktedyr fra produsent til slakterianlegg med slaktevolum lik eller under 1 500 tonn per år, skal satsene fastsettes for det enkelte slakterianlegg med grunnlag i transportkostnadene fra kommunene foretaket har mottatt slaktedyr fra, de prognoserte gjennomsnittssatsene i jordbruksavtalen, samt prognoser for leveransekvanta og hentemønster. Dersom det etableres slakterianlegg i perioden 2022–2024 utmåles frakttilskuddet tilsvarende gjennomsnittet av satsene for frakt til andre slakterianlegg etter bestemmelsen her.

Frakttilskudd til mobile slakterianlegg

Tilskuddet til mobile slakterier utmåles på samme måte som tilskudd til nye slakterier med samlet årlig slaktekvantum mindre eller lik 1 500 tonn.

Tabell 6.15 Prognoserte gjennomsnittlige tilskuddssatser per dyr i perioden 2023–2024. Kroner per dyr¹⁾

Dyreslag	Slakterianlegg med samlet slaktekvantum > 1 500 tonn	Slakterianlegg med samlet slaktekvantum =< 1 500 tonn
Sats per gris	23,13	66,64
Sats per småfe	42,77	51,38
Sats per storfe	238,15	298,06

1) De prognoserte gjennomsnittssatsene kan bli justert av Landbruksdirektoratet med grunnlag i nye prognoser for fraktkvantum og transportmønster.

6.7.2 Frakttilskudd egg

Tilskudd for innfrakt av egg fra produsent til eggpakkeri kan gis til registrerte eggpakkerier på bakgrunn av hvilken kommune eggprodusentenes driftssenter ligger i. For strekninger med ferge i fraktruta kan tilskuddet utmåles med én ekstra fraktsone per ferge, men begrenset til inntil to fergestrekninger.

Tabell 6.16 Tilskuddssatser for frakt av egg fra produsent til nærmeste registrerte eggpakkeri.

Fraktsone ¹	Km-avstand kommunesenter til eggpakkeri	Kommuner*	Sats 2023 Kr/kg
0	0-100	Øvrige kommuner	0,00
1	101-150	Kongsvinger, Eidskog, Grue, Åsnes, Våler, Åmot, Stor-Elvdal, Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Øystre Slidre, Flå, Sigdal, Krødsherad, Flesberg, Rollag, Horten, Tønsberg, Holmestrand, Færder, Sandefjord, Larvik, Skien, Notodden, Siljan, Hjørtedal, Farsund, Flekkefjord, Lyngdal, Kvinesdal, Haugesund, Strand, Hjelmeland, Kvitøy, Bokn, Tysvær, Karmøy, Sveio, Surnadal, Aure, Namsos, Hitra, Frøya, Ørland, Åfjord, Osen, Oppdal, Røros, Holtålen, Tydal, Snåsa, Grong, Høylandet, Overhalla, Flatanger, Indre Fosen	0,06
2	151-200	Trysil, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal, Os, Sel, Vang, Nesbyen, Gol, Hemsedal, Ål, Hol, Nore og Uvdal, Bamble, Porsgrunn, Nome, Midt-Telemark, Tinn, Seljord, Åseral, Lindesnes, Hægebostad, Utsira, Vindafjord, Etne, Bømlo, Stord, Fitjar, Sunndal, Lierne, Namsskogan	0,15
3	201-250	Rendalen, Engerdal, Dovre, Lesja, Lom Vågå, Kragerø, Drangedal, Kviteseid, Tokke, Vinje, Risør, Vegårshei, Gjerstad, Lillesand, Birkenes, Iveland, Evje og Hornnes, Bygland, Kristiansand, Venesla, Suldal, Sauda, Ullensvang, Kristiansund, Hustadvika, Averøy, Gjemnes, Tingvoll, Bindal, Røyrvik	0,25
4	251-300	Skjåk, Nissedal, Fyresdal, Grimstad, Arendal, Tvedestrand, Frøland, Åmli, Valle, Bergen, Tysnes, Kvinnherad, Bjørnafjorden, Austevoll, Aurland, Lærdal, Molde, Rauma, Smøla, Grane, Nærøysund, Leka	0,35
5	301-350	Bykle, Eidfjord, Ulvik, Voss, Kvam, Samnanger, Askøy, Øygarden, Osterøy, Alver, Vestnes, Aukra, Sømna, Brønnøy, Vefsn, Hattfjell	0,45
6	351-450	Vaksdal, Modalen, Austrheim, Fedje, Masfjorden, Vik, Sogndal, Luster, Stad, Stryn, Fjord, Ålesund, Ulstein, Hareid, Stranda, Sykkylven, Sula, Giske, Alstahaug, Leirfjord, Hemnes, Rana	0,55
7	451-650	Gulen, Solund, Hyllestad, Sunnfjord, Gloppen, Vanylven, Sande, Herøy, Volda, Ørsta, Bodø, Vega, Vevelstad, Herøy, Dønna, Nesna, Beiarn, Saltdal, Fauske, Sørfold	1,10
8	651-950	Kinn, Høyanger, Askvoll, Fjaler, Bremanger, Lurøy, Træna, Rødøy, Meløy, Gildeskål, Steigen, Hamarøy, Røst, Værøy	1,70
9	951-1250	Narvik, Lødingen, Tjeldsund, Evenes, Flakstad, Vestvågøy, Vågan, Hadsel, Bø, Øksnes, Sortland, Andøy, Harstad, Kvæfjord, Gratangen, Lavangen, Bardu, Salangen, Dyrøy, Moskenes, Ibestad, Målselv, Sørreisa	2,30
10	Over 1250	Tromsø, Senja, Balsfjord, Karlsøy, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa, Kvænangen, Vardø, Vadsø, Hammerfest, Kautokeino, Alta, Loppa, Hasvik, Måsøy, Nordkapp, Porsanger, Karasjok, Lebesby, Gamvik, Berlevåg, Tana, Nesseby, Båtsfjord, Sør-Varanger	2,90

1) Fraktsone for hver enkelt kommune er fastsatt basert på avstanden fra kommunesenteret til nærmeste eggpakkeri registrert hos Landbruksdirektoratet.

6.7.3 Tilskudd til frakt av kraftfôr og korn

I pristilskuddforskriften er det gitt bestemmelser om hvem som er mottaker av tilskuddene.

Satsene for frakttilskuddene for korn og andre vekster følger av tabellene nedenfor.

Landbruksdirektoratet fastsetter tilskuddssatser per kg transportert kraftfôr per kommune. Satsene skal beregnes på grunnlag av kostnadene ved transport fra definerte basisanlegg for kraftfôrproduksjon til hvert kommunesenter. Landbruksdirektoratet fastsetter hvilke steder som skal defineres som basissteder. Det gis ikke tilskudd til frakt av kraftfôr fra underskuddsområder til overskuddsområder, jf. definisjonen av disse.

Overskuddsområder for korn er definert som Viken, Oslo, Vestfold og Telemark og Innlandet. Underskuddsområdet for korn er definert som Agder, Rogaland, Vestland, Møre og Romsdal, Trøndelag, Nordland og Troms og Finnmark.

Tabell 6.17 Sats for frakt av korn, oljefrø, førerter, lupiner og bønner produsert på og fraktet fra overskuddsområdet til produksjonsanlegg på følgende steder:

Sats 2023, kr per tonn	
Stavanger og Tau	136
Vaksdal	155
Vestnes	181
Trondheim	171
Steinkjer	183
Balsfjord	198

Tabell 6.18 Sats for tilskudd til frakt av karbohydratråvarer til kraftfôr¹⁾ fra utlandet direkte til underskuddsområdet for tilvirkning av kraftfôr.

Sats 2023, kr per tonn	
Vaksdal	6
Vestnes	13
Trondheim	38
Steinkjer	56
Balsfjord	89

1) Ref. forskrift om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer § 22 og vedlegg 7 produktgruppe fôrkorn og andre råvarer til kraftfôr, med unntak av varenumrene 23.02.3000 og 23.02.4090.

Tabell 6.19 Sats for frakt av soyamel til fôr

Sats 2023, kr per tonn	
Balsfjord	22

Tabell 6.20 Sats for frakt av følgende økologisk vare: korn, oljefrø, førerter, lupiner og bønner fra produsentforetak til nærmeste mottaksanlegg som kan ta imot den aktuelle arten

2023	0	1	2	3	4	5	6	7
Sone, km	0 - 20	21 - 40	41 - 60	61 - 80	81 - 100	101-120	121-140	over 140
Sats, kr per tonn	0	14	27	41	53	65	77	89

6.8 Prisnedskrivningstilskudd korn

Tabell 6.21 Sats gjeldende fra 1.7.22 for prisnedskrivning av korn m.m., øre per kg^{1) 2)}

Vekst	Sats sesongen 2022–2023
Norsk korn	140,1
Norsk økologisk korn	251,1
Norske oljevekster, lupiner og åkerbønner	326,8
Norske økologiske oljevekster, lupiner, bønner	447,8
Norske førerter	213,5
Norske økologiske førerter	278,5

1) Beregningsgrunnlag er kvantum med basis vanninnhold (korn 15 % og oljefrø 8 %). Ved vanninnhold over basis omregnes kvantumet til basis vanninnhold. Beregningen foretas på bakgrunn av tilskuddsmottakers innsendte kvalitetsanalyser av representative kornprøver fra hvert enkelt vareparti. Kvalitetsanalysene må tilfredsstille de krav til analysesikkerhet som Landbruksdirektoratet fastsetter.

2) Tilskuddet gis for kvantum kjøpt fra foretak.

Midlertidig prisnedskrivning for importerte karbohydratråvarer til kraftfôr

Tilskudd til karbohydratvare gjelder:

- import av råvarer innenfor kvoten «Råvarer til kraftfôr», jf. vedlegg 7 til forskrift om administrative tollnedsettelse(FAT)
- import av melasse, mais og maisgrits innenfor kvoter, jf. vedlegg 1 til forskrift om fordeling av tollkvoter for landbruksvarer
- import av råvarer fra nulltoll-land etter forskrift om GSP ved import fra u-land, men begrenset til vareomfanget til kvoten «Råvarer til kraftfôr», jf. vedlegg 7 til FAT
- forbruk av innenlandsk foredlede karbohydratråvarer, jf. § 22 andre ledd i FAT

Landbruksdirektoratet fastsetter satsene på samme grunnlag som ved vurdering av tollnedsettelse for nevnte importkvote, jf. forskrift om administrative tollnedsettelse § 22. Det fastsettes satser for periodene 1. juli til 31. august, 1. september til 30. november, 1. desember til 28. februar, 1. mars til 31. mai og 1. juni til 30. juni. Dersom det fastsettes toll for enkeltvarer, settes prisnedskrivningen til 0 kr/kg for denne varen. Beregningstidspunkt er dato for fortolling, med unntak for innenlandsk foredlede karbohydratråvarer produsert på basis av tollfritt importerte råvarer. For disse råvarene benyttes satsen som gjelder for den måneden råvaren ble forbrukt.

6.9 Matkorntilskudd

Tilskuddet settes til null fra 1.7.2022.

Produsent av matmel og andre cerealprodukter skal rapportere månedlig forbruk av norsk og importert korn til Landbruksdirektoratet.

7 PRODUKSJONSTILSKUDD M.V.

7.1 Generelle bestemmelser for produksjonstilskudd

Vilkårene for produksjonstilskuddsordningene er regulert i forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.

Satsene i avtalen er foreløpige, og for å holde forbruket i samsvar med fastsatt bevilgning, kan satsene justeres opp eller ned. Når areal, dyretall etc. blir kjent etter søknadsomgangen 15. oktober, fastsetter Landbruks- og matdepartementet endelige satser etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

Sonedifferensierte tilskudd etter kap 7.2, 7.3 og 7.4 gis etter den sone foretakets driftssenter er plassert i, jf. kap. 6.1. Tilskudd etter kap 7.7 gis etter den sone arealene er lokalisert i.

Tilskuddssatsene for produksjonstilskudd etter kap. 7.2 - 7.8 gjelder for søknadsåret 2022, med søknadsfrister 15. mars og 15. oktober 2022, og med utbetaling i 2023. Ekstra utbetaling av produksjonstilskudd som følger av jordbruksoppjøret 2022 er omtalt i kap. 7.10.

Fra totalt beregnet produksjonstilskudd etter kap. 7.2 til og med kap. 7.8 skal det trekkes et bunnfradrag på 6 000 kroner per år for hver søker.

7.2 Tilskudd for husdyr

Maksimalbeløpet for tilskudd for husdyr er suspendert for utbetaling i 2023.

7.2.1 Tilskudd for husdyr - satser

Tabell 7.1 Foreløpige satser, kroner per dyr mv. per år

Dyreslag mv.	Søknadsfrister ¹⁾	Antall dyr/egg/bifolk	Sats i kr/dyr/år	Maksimalt antall dyr støtteberettiget
Melkeku ²⁾	15. mars og 15. oktober 2022	1-14	6 103	340 100
Ammeku ²⁾		15-30	4 497	
		31-50	3 035	
		51+	2 265	
		1-50	5 290	
Øvrige storfe ²⁾	51+	1 330	648 100	
Melkegeit og melkesau ²⁾³⁾	Alle dyr	1 198		
Sau/ammegeit	15. mars 2022	1-125	1 702	1 053 300
		126+	688	
		1-75	1 885	
Avlsgris ²⁾⁴⁾ - Jæren ⁵⁾ - Nordland, Troms og Finnmark - Landet for øvrig	15. mars og 15. oktober 2022	76-150	1 435	64 800
		151+	209	
		1-35	350	
Slaktegris ⁶⁾ - Jæren ⁵⁾ - Landet for øvrig	15. oktober 2022	1-35	776	1 190 000
		1-35	498	
		1-35	498	
Verpehøne for konsumeggproduksjon ⁷⁾ og avlsdyr av ender, kalkuner og gjess ²⁾ - Nordland, Troms og Finnmark - Landet for øvrig - Alle fylker	15. mars og 15. oktober 2022	1-1 400	10	Verpehøner: 3 623 900
		1-1 400	14	
		1-1 000	25	
		1-1 000	11	
Rugeegg levert til rugeri ⁸⁾ - Nordland, Troms og Finnmark - Landet for øvrig - Alle fylker	15. oktober 2022	1 001-7 500	11	Regnes sammen med antall verpehøner i konsumeggproduksjon, med faktor 167 rugeegg per høne
		1-167 000	0,15	
		1-167 000	0,07	
Bifolk ⁹⁾	15. oktober 2022	167 001-833 000	0,07	
		Alle bifolk	800	
Hjort over 1 år ²⁾	15. mars og 15. oktober 2022	Alle dyr	765	

1) Telledato for søknadsfrist 15. mars er 1. mars og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

2) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.

3) Forutsetning for tilskudd til melkesau er at det kan dokumenteres at melka nyttes som råstoff ved lokal foredling.

4) Inkluderer avlsgris som inngår i satellittbesetninger i purkninger på telledato.

5) Kommunene Sandnes unntatt tidligere Forsand kommune, Stavanger unntatt tidligere Finnøy kommune og Rennesøy kommune, Hå, Klepp, Time, Sola og Randaberg.

6) Tilskuddet gis på grunnlag av antall slaktegris som er rapportert inn fra slakteriene til Leveransedatabasen i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret. Ved avvik mellom antall slaktegris og hva som er registrert i Leveransedatabasen, legges dokumentert antall til grunn for tilskuddsutmålingen.

7) For foretak som på telledato har opphold mellom to innsett av høner og som med kontrakt kan dokumentere kjøp av nye høner, beregnes tilskuddet ut fra antall høner oppgitt ved forrige telledato. Oppholdsperioden mellom innsettene kan ikke være lenger enn 12 uker, regnet fra slakting av forrige besetning til nytt kull er 20 uker gamle. Foretak som slakter ut dyrene før ordinær slakteuke for innsettet, kan gis tilskudd for en lengre oppholdsperiode enn 12 uker dersom tiltaket gjennomføres etter vedtak i Omsetningsrådet.

- 8) Tilskuddet gis på grunnlag av antall rugeegg levert til rugeri i perioden 1. januar til 31. desember i året før utbetalingsåret. Rugeegg som leveres til rugeri etter 15. oktober 2022 kan etterregistreres frem til 10. januar 2023.
- 9) Gjelder foretak med driftsomfang på minst 25 bifolk, med mindre foretaket mottar produksjonstilskudd på annet grunnlag.

7.2.2 Definisjoner av dyreslag mv.

- *Melkeku*: Ku som har kalvet i løpet av de siste 15 måneder (18 måneder for kyr av bevaringsverdig rase³⁾) og som er i melkeproduksjon hos foretak som enten har disponibel kvote eller lokalforedlingskvote.
- *Ammeku*: Ku som har kalvet i løpet av de siste 15 måneder (18 måneder for kyr av bevaringsverdig rase³⁾), men som ikke er melkeku. Dersom foretaket driver kumelkproduksjon må kua i tillegg være av minst 50 pst. av rasene Hereford, Charolais, Aberdeen Angus, Limousin, Kjøttsimmental, Blonde d'Aquitaine, Highland Cattle, Dexter, Piemontese, Galloway, Salers, Tiroler Grauvieh eller Wagyu.
- *Øvrig storfe*: Storfe som foretaket ikke kan få tilskudd for som melkeku eller ammeku.
- *Melkegeit*: Geit som har kjeet og som er i melkeproduksjon hos foretak som enten har disponibel kvote eller lokalforedlingskvote.
- *Melkesau*: Sau født foregående år eller tidligere, som er i melkeproduksjon hvor melken nyttes som råstoff ved lokal foredling.
- *Ammegeit*: Geit som har kjeet og som ikke er melkegeit.
- *Avlsgris*: Purke som har griset og râne som er satt inn i avl.
- *Slaktegris*: Slaktet slaktegris med slaktevekt på minst 34 kg.
- *Verpehøne for konsumeggproduksjon*: Høne for konsumeggproduksjon som er minst 20 uker gammel.
- *Rugeegg*: Egg fra besteforeldre- og foreldre dyr i slaktekylling- og konsumeggproduksjon.
- *Sau*: Sau født foregående år eller tidligere, og som ikke er melkesau.
- *Bifolk*: Overvintringsdyktige bifolk (dronning med bier), inntil to bifolk per bikube.
- *Hjort*: Hjort for kjøttproduksjon og som går i inngjerdet hegn.

7.2.3 Tilskudd til små og mellomstore melkebruk

Tabell 7.2 Tilskudd til foretak med 6-50 melkekyr. Foreløpige satser, kroner per dyr per år¹⁾

	Søknadsfrister ²⁾	Intervall	Sats per melkeku
Melkeku	15. mars og 15. oktober 2022	1-23	2 490
		24-50	-2 045

1) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.

2) Telledato for søknadsfrist 15. mars er 1. mars og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

For tilskudd til små og mellomstore melkebruk kan det samlet gis tilskudd for inntil 189 975 melkekyr.

³ Kyrne må være berettiget tilskudd for bevaringsverdig storfe, jf. kap. 7.5.

7.3 Driftstilskudd til melkeproduksjon

Det gis kun ett driftstilskudd til melkeproduksjon per foretak.

Tabell 7.3 Kumelk – foreløpige satser kroner per foretak per år¹⁾

Soner for arealtilskudd jf. vedlegg 1	Søknadsfrister ²⁾	Sats per foretak, ved 5 melkekyr eller mer	Sats per melkeku for foretak som har færre enn 5 melkekyr
Sone 2	15. mars og 15. oktober 2022	234 550	46 910
Sone 1-3-4		238 550	47 710
Sone 5		265 300	53 060
Sone 6-7		273 550	54 710

1) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.

2) Telledato for søknadsfrist 15. mars er 1. mars, og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

Tabell 7.4 Geitemelk – foreløpige satser kroner per foretak per år¹⁾

	Søknadsfrister ²⁾	Sats per foretak, ved 27 eller flere melkegeiter	Redusert utbetaling per geit når det er færre enn 27 melkegeiter per foretak
Geitemelk	15. mars og 15. oktober 2022	259 310	9 604

1) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.

2) Telledato for søknadsfrist 15. mai er 1. mai og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

Foretak med både geite- og kumelkproduksjon får utmålt driftstilskuddet likt det høyeste beløpet av beregningen i A, B, C og D:

- A. Driftstilskuddet beregnes med utgangspunkt i antall melkekyr
- B. Driftstilskuddet beregnes med utgangspunkt i antall melkegeiter
- C. Driftstilskuddet beregnes ut fra antall melkegeiter (x) med tillegg for antall melkekyr dersom antall melkegeiter er mindre enn 27. Tillegget basert på melkekyr avgrenses tilsvarende $(27-x)/27$ av maksimalt driftstilskudd for kumelk i den aktuelle regionen.
- D. Driftstilskuddet beregnes ut fra antall melkekyr (y) med tillegg for antall melkegeiter dersom antall melkekyr er mindre enn 5. Tillegget basert på melkegeiter avgrenses tilsvarende $(5-y)/5$ av maksimalt driftstilskudd for geitemelk i den aktuelle regionen.

For driftstilskudd til melkeproduksjon og driftstilskudd til spesialisert storfekjøttproduksjon kan det samlet gis tilskudd til inntil 27 100 foretak. Definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2 er gjeldende.

7.4 Driftstilskudd til spesialisert storfekjøttproduksjon

Tabell 7.5 Foreløpige satser driftstilskudd ammeku, kroner per foretak per år¹⁾

Soner for arealtilskudd jf. vedlegg 1	Søknadsfrister ²⁾	Sats per foretak, ved 40 eller flere ammekyr	Sats per ammeku for foretak som har 6 eller flere og færre enn 40 ammekyr
Sone 1-4	15. mars og 15. oktober 2022	230 560	5 764
Sone 5-7		297 520	7 438

1) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.

2) Telledato for søknadsfrist 15. mars er 1. mars og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

For driftstilskudd til melkeproduksjon og driftstilskudd til spesialisert storfekjøttproduksjon kan det samlet gis tilskudd til inntil 27 100 foretak. Definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2 er gjeldende.

7.5 Tilskudd for bevaringsverdige husdyrraser

Med mindre noe annet fremgår av tabellen under, gjelder definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2.

Tabell 7.6 Foreløpige satser kroner per dyr per år

Dyreslag	Søknadsfrist ¹⁾	Sats i kr/dyr/år
Storfe ²⁾	15. oktober 2022	3 710
Sau ³⁾		310
Ammegeit ⁴⁾		610
Hest ⁵⁾		1 200

1) Telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

2) Melkeku, ammeku og okse av minst 7/8 av en av rasene: sidet trønder- og nordlandsfe, østlandsk rødkolle, dølafe, vestlandsk rødkolle, vestlandsk fjordfe eller telemarkfe. Okse må være 12 måneder eller eldre på telledato, og tilskudd for okse gis for inntil 2 okser av samme rase per foretak.

3) Sau av rasene: blåset, dala, fuglestadbrogete, grå trønder, rygja og steigar.

4) Geit av rasen kystgeit.

5) Unghest under 3 år av rasene: dølahest, fjordhest, nordlandshest/lyngshest.

7.6 Tilskudd for dyr på beite

Vilkår for beitetilskuddet og utmarksbeitetilskuddet fremgår av forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.

Dersom flere foretak hver for seg har disponert de samme dyrene de påkrevde ukene for beitetilskudd og utmarksbeitetilskudd, er det foretaket som senest disponerte dyrene som har rett på tilskudd.

Sports-/hobbyhester som etter skriftlig avtale beiter på innmark som disponeres av et foretak, anses som disponert av foretaket.

Tabell 7.7 Beitetilskudd for beitesesongen 2022. Foreløpige satser, kroner per dyr

Dyreslag	Søknadsfrist	Intervall	Sats i kr/dyr/år
Sau, lam, geit, kje og alpakka	15. oktober 2022 ¹⁾	Alle dyr	60
Storfe, hjort ²⁾ , hest og lama			530

1) Dyr som sankes fra utmarksbeite etter 15. oktober 2022 kan etterregistreres frem til 10. januar 2023.

2) Som definert i kapittel 7.2.2.

Tabell 7.8 Utmarksbeitetilskudd for beitesesongen 2022. Foreløpige satser, kroner per dyr

Dyreslag	Søknadsfrist	Intervall	Sats i kr/dyr/år
Storfe og hest	15. oktober 2022 ²⁾	Alle dyr	1 092
Geit og kje			300
Sau og lam ¹⁾			300

1) Tilskuddet utmåles på grunnlag av et veid gjennomsnitt av antall dyr sluppet på utmarksbeite og antall dyr sanket fra utmarksbeite etter å ha vært på utmarksbeite i minimum de påkrevde uker som følger av forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Dyr sluppet (minus dyr som sankes etter mindre enn de påkrevde ukene) teller 70 % og dyr sanket (etter minimum de påkrevde uker) teller 30 %.

2) Dyr som sankes fra utmarksbeite etter 15. oktober 2022 kan etterregistreres frem til 10. januar 2023.

7.7 Areal- og kulturlandskapstilskudd

Grunnlaget for beregning av areal- og kulturlandskapstilskudd er det jordbruksareal foretaket disponerer med vekster i vekstgruppene definert i kapittel 7.7.1. I tilfeller der det høstes avling fra to kulturer på samme areal i samme vekstsesong, velger foretaket hvilken kultur det søker tilskudd for. For beregning av kulturlandskapstilskudd kommer i tillegg areal med grønngjødsling som det gis

arealtilskudd til økologisk landbruk for. Det gjelder særskilte beregningsregler for grovfôrareal, se kap.7.7.3.

Tilskudd gis for areal som foretaket disponerer og driver aktivt i vekstsesongen. Dersom flere foretak har drevet det samme arealet aktivt i vekstsesongen, gis tilskuddet til det foretaket som disponerte arealet 1. august.

7.7.1 Satser, definisjoner og soner

Tabell 7.9 Foreløpig sats for kulturlandskapstilskudd, kroner per daa jordbruksareal

	Søknadsfrist	Sats kr/daa ¹⁾
Kulturlandskapstilskudd	15. oktober 2022	265

1) Vekstgrupper på areal som i sum er mindre enn ett daa er ikke tilskuddsberettigede.

Tabell 7.10 Foreløpige satser for arealtilskudd, kroner per daa jordbruksareal

Vekstgruppe	Søknadsfrist	Sats kr/daa ¹⁾ i sone ²⁾								
		1	2	3	4	5A	5B	6	7	
Grovfôr	15. oktober 2022	50	50	145	165	360	405	420	466	
Korn		309	382		422					
Potet		613						1365		
Grønnsaker		1150						2150		
Frukt		1750				2500				
Bær m.m.		1850				2300				

1) Vekstgrupper på areal som i sum er mindre enn ett daa er ikke tilskuddsberettigede.

2) Soner i henhold til vedlegg 1.

Definisjoner av vekstgrupper:

- *Grovfôr*: Fulldyrka eng, overflatedyrka engareal til slått og beite, innmarksbeite, nepe, kålrot til fôr, fôrbete, raigras, fôrraps, fôrmargkål, grønnfôrnepe og øvrige grønnfôr- og silovekster
- *Korn*: Hvete, rug, rughvete, bygg, havre, oljevekster, erter og bønner til modning eller konservering, engfrø og annet frø til modning, korn til krossing
- *Potet*: Potet
- *Grønnsaker*: Matkålrot og grønnsaker på friland⁴ (inkl. urter og karve)
- *Frukt*: Epler, pærer, plommer, moreller, kirsebær, andre fruktarter
- *Bær m.m.*: Jordbær, bær, planteskoleplanter⁵ for salg og blomster for salg dyrket på friland⁶

Soner

Sonene går frem av vedlegg 1. Ved sammenslåing av hele eller deler av fylker og/eller kommuner som har ulike tilskuddssoner, videreføres sonegrensene.

7.7.2 Arealgrunnlag for tilskuddsutmåling

Arealet måles i samsvar med nasjonale standarder for kartdata.

Jordbruksareal er areal som faller inn under kriteriene for:

⁴ Dyrking uten fast dekke over plantene. Med fast dekke menes dekke som ikke fjernes om vinteren.

⁵ Treaktige pryddplanter for dyrking på friland, flerårige urteaktige pryddplanter for dyrking på friland og planter til frukt- og bærproduksjon.

⁶ Dyrking uten fast dekke over plantene. Med fast dekke menes dekke som ikke fjernes om vinteren.

- *Fulldyrka jord*: Jordbruksareal som er dyrka til vanlig pløyedybde, og kan benyttes til åkervekster eller til eng, og som kan fornyes ved pløying.
- *Overflatedyrka jord*: Jordbruksareal som for det meste er rydda og jevna i overflata, slik at maskinell høsting er mulig.
- *Innmarksbeite*: Jordbruksareal som kan benyttes som beite, men som ikke kan høstes maskinelt. Minst 50 % av arealet skal være dekt av grasarter eller beitetålende urter.

For innmarksbeitearealer skal det gjøres fradrag for sammenhengende arealer som ikke er beiteareal dersom dette arealet utgjør mer enn ett dekar.

Det gis ikke tilskudd for areal som er grunnlag for utbetaling av erstatning etter forskrift 21. juli 2004 nr. 1131 om erstatning etter offentlige pålegg og restriksjoner i plante- og husdyrproduksjon.

7.7.3 Fastsetting av tilskuddsberettiget grovfôrareal per foretak

Bestemmelsene gjelder både areal- og kulturlandskapstilskudd.

Foretakets tilskuddsberettigede grovfôrareal fastsettes som beskrevet i pkt. 1-4 nedenfor:

- 1) Tilskuddsberettiget *innmarksbeiteareal*:
  - a. Beregnet areal: Antall husdyr foretaket disponerer multiplisert med faktorene i tabell 7.11.
  - b. Faktisk areal: Det faktiske innmarksbeitearealet foretaket disponerer.
  - c. Det minste arealet av 1a og 1b over, fastsettes som foretakets tilskuddsberettigede innmarksbeiteareal. Dette tallet multipliseres deretter med 0,6⁷ og inngår deretter i beregningen i pkt. 2b.
- 2) Tilskuddsberettiget *grovfôrareal* knyttet til foretakets *husdyrhold*:
  - a. Beregnet areal: Antall husdyr foretaket disponerer multipliseres med faktorene i tabell 7.12.
  - b. Faktisk areal: Det faktiske fulldyrka og overflatedyrka grovfôrarealet foretaket disponerer summert med resultatet fra pkt. 1c over.
  - c. Det minste arealet av 2a og 2b over, fastsettes som foretakets tilskuddsberettigede grovfôrareal knyttet til husdyrhold.
- 3) Tilskuddsberettiget *grovfôrareal* knyttet til foretakets *salg av grovfôr*:
  - a. Beregnet areal: Solgt grovfôr i kg multiplisert med faktorene i tabell 7.13.
  - b. Faktisk areal: Det faktiske fulldyrka og overflatedyrka grovfôrarealet foretaket disponerer.
  - c. Det minste arealet av 3a og 3b over, fastsettes som foretakets tilskuddsberettigede grovfôrareal knyttet til foretakets salg av grovfôr.
- 4) Foretakets totale tilskuddsberettigede grovfôrareal framkommer som summen av punktene 2 c og 3 c over. Summen av pkt. 2 c og 3 c kan ikke overstige samlet faktisk areal fastsatt som summen av faktisk fulldyrka areal + faktisk overflatedyrka areal + beregnet innmarksbeiteareal fra pkt. 1c over.

Med mindre noe annet fremgår av tabellen under, gjelder definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2.

---

⁷ Kun 60 pst. av innmarksbeitearealet medregnes ved avgrensning av tilskuddsberettiget grovfôrareal for foretaket.

Tabell 7.11 Faktorer for maksimalavgrensning av innmarksbeiteareal, daa per dyr

Dyregruppe	Sone 1-4	Sone 5	Sone 6-7
Hester, alle dyr ¹⁾ inkludert hester i pensjon i beitesesongen ²⁾	5,5	7,5	9,4
Melkeku og ammeku ¹⁾	7,0	9,4	11,3
Øvrige storfe, lama, alpakka og esel ¹⁾	3,0	5,0	6,3
Sau sluppet på utmarksbeite ³⁾	2,2	3,5	4,1
Sau som ikke er sluppet på utmarksbeite ⁴⁾	3,7	5,3	6,3
Melkegeiter ¹⁾ , ammegeiter ⁵⁾ og hjort ¹⁾	2,0	3,1	3,8

1) Antall dyr foretaket disponerer på telledatoene 1. mars, med registreringsfrist 15. mars, og 1. oktober, med registreringsfrist 15. oktober.

2) Antall dyr som gikk på innmark i beitesesongen.

3) Antall sluppet på utmarksbeite etter fradrag for dyr som sankes etter mindre enn de påkrevde uker, jf. utmålingsbestemmelsen i kapittel 7.6.

4) Antall dyr foretaket disponerer på telledato 1. mars, med registreringsfrist 15.mars, etter fradrag for antall dyr sluppet på utmarksbeite.

5) Antall dyr foretaket disponerer på telledato 1. mars, med registreringsfrist 15.mars.

Tabell 7.12 Faktorer for maksimalavgrensning av grovfôrareal, daa per dyr

Dyregruppe	Sone 1-4	Sone 5	Sone 6-7
Hester, alle dyr ¹⁾ unntatt hester i pensjon i beitesesongen	12,00	16,30	18,80
Melkeku og ammeku ¹⁾	14,00	18,80	22,50
Øvrige storfe, hjort, lama, alpakka og esel. ¹⁾ Hester i pensjon i beitesesongen ²⁾	5,00	6,90	8,10
Melkegeiter ¹⁾ og ammegeiter ³⁾	1,75	2,50	2,81
Sau sluppet på utmarksbeite ⁴⁾	1,90	2,80	3,10
Avlspurker, struts og kaniner ¹⁾	0,75	1,25	1,56
Økologisk slaktegris ⁵⁾	0,20	0,31	0,38
Økologisk verpehøne for konsumeggproduksjon ¹⁾	0,02	0,03	0,03
Sau som ikke er sluppet på utmarksbeite ⁶⁾	2,80	3,90	4,50
Sau som beiter på innmark hele sommeren som følge av rovviltsituasjonen. Vurdert av statsforvalteren.	3,30	4,50	5,10

For andre dyregrupper, herunder økologiske rugeegg, og lam og kje når foretaket ikke har mordyr av samme dyreslag, men unntatt rein

Fastsettes av kommunen

1) Gjennomsnittet av antall dyr foretaket disponerer på telledatoene 1. mars, med registreringsfrist 15. mars, og 1. oktober, med registreringsfrist 15. oktober

2) Antall dyr som gikk på innmark i beitesesongen

3) Antall dyr foretaket disponerer på telledato 1. mars, med registreringsfrist 15. mars

4) Antall sluppet på utmarksbeite etter fradrag for dyr som sankes etter mindre enn de påkrevde uker, jf. utmålingsbestemmelsen i kapittel 7.6

5) Det er antall slaktegris som er rapportert inn fra slakteriene til Leveransedatabasen i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret som legges til grunn. Ved avvik mellom antall slaktegris og hva som er registrert i Leveransedatabasen, legges dokumentert antall til grunn for tilskuddsutmålingen

6) Antall dyr foretaket disponerer på telledato 1. mars, med registreringsfrist 15. mars, etter fradrag for antall dyr sluppet på utmarksbeite

Ved oppstart eller utvidelse av husdyrproduksjon med kjøp av dyr etter telledato, eller der foretak ikke har levert del 1 av søknad om produksjonstilskudd (søknadsfrist 15. mars), kan kommunen ta hensyn til dette ved fastsettingen av foretakets tilskuddsberettigede grovfôrareal.

Tabell 7.13 Faktorer for maksimalavgrensning av grovfôrareal¹⁾, daa per kg grovfôrsalg

	Sone 1-4	Sone 5	Sone 6-7
Høy ²⁾	1/400	1/244	1/206
Høyensilasje ³⁾	1/500	1/300	1/244
Surfôr ⁴⁾	1/1000	1/713	1/600

1) Avhendelse av en spesifisert mengde fôr som er lagringsdyktig, til markedspris gjennomført i perioden 1. juli 2021 til og med 30. juni 2022. Alt annet salg av grovfôr skal regnes som bortleie av vedkommende jordbruksareal, med unntak for gras til brikettering. Videre salg av grovfôr gir ikke grunnlag for tilskudd.

2) Høy: Tørrestoffinnhold over 82 prosent.

3) Høyensilasje: Tørrestoffinnhold fra 50 til 82 prosent.

4) Surfôr: Tørrestoffinnhold fra 20 til og med 50 prosent.

Ved oppstart eller utvidelse av grovfôrproduksjon for salg i inneværende år, kan perioden 1. juli 2022 til 31. mars 2023 benyttes som grunnlag for beregning av grovfôrsalg. Dersom foretaket har vært forhindret fra å høste vanlig avling av omsettelig kvalitet på grunn av flom, tørke eller andre forhold utenfor foretakets kontroll, kan kommunen fastsette maksimalt tilskuddsberettiget areal fra grovfôrsalg for foretaket uten at det er solgt grovfôr. Landbruksdirektoratet kan gi nærmere bestemmelser for skjønnsvurderingen.

For foretak med grovfôrareal i flere arealsoner, fastsettes maksimalt tilskuddsberettiget innmarksbeiteareal og grovfôrareal per sone med følgende formel:

(Antall dyr foretaket disponerer⁸ og grovfôrsalg) * faktor for maksimalavgrensning i sonen * andelen som grovfôrarealet (sum fulldyrket, overflatedyrket og innmarksbeiteareal før normering) i sonen utgjør av foretakets samlede grovfôrareal.

7.8 Tilskudd til økologisk jordbruk

Tilskudd til økologisk husdyrproduksjon

Det kan gis tilskudd til foretak som driver økologisk husdyrproduksjon eller har startet omlegging til slik produksjon.

Tabell 7.14 Foreløpige satser for beregning av tilskudd til økologisk husdyrproduksjon

Dyreslag ¹⁾	Søknadsfrist ²⁾	Sats i kr/dyr/år
Melkeku ³⁾		4 100
Ammeku ³⁾	15. mars og 15. oktober 2022	3 000
Øvrige storfe ³⁾		730
Sau og melkesau	15. mars 2022	500
Ammegeit		265
Melkegeit ³⁾	15. mars og 15. oktober 2022	353
Avlsgris ³⁾		517
Slaktegris ⁴⁾	15. oktober 2022	315

1) Se definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2.

2) Telledato for søknadsfrist 15. mars er 1. mars, og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

3) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.

4) Tilskuddet gis på grunnlag av antall slaktegris som er rapportert inn fra slakteriene til Leveransedatabasen i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret. Ved avvik mellom antall slaktegris og hva som er registrert i Leveransedatabasen, legges dokumentert antall til grunn for tilskuddsutmålingen.

Arealtilskudd til økologisk jordbruk

Tilskudd gis for økologisk areal og for arealer som er under omlegging (karensareal) som foretaket disponerer og driver aktivt i vekstsesongen. Dersom flere foretak har drevet det samme arealet aktivt i vekstsesongen, gis tilskuddet til det foretaket som disponerte arealet 1. august.

Bestemmelsene i kapittel 7.7.3 om fastsetting av tilskuddsberettiget grovfôrareal per foretak gjelder også for økologisk arealtilskudd.

Tabell 7.15 Foreløpige satser for beregning av økologisk arealtilskudd

Vekstgrupper ¹⁾	Søknadsfrist	Sats kr/daa
Frukt og bær m.m. ²⁾		1 650
Grønnsaker ²⁾		1 650
Potet ²⁾	15. oktober 2022	800
Korn ²⁾		500
Grovfôr ²⁾		40
Areal i 1. karensår ³⁾		250

1) Se definisjonene av vekstgrupper under kapittel 7.8.1.

2) Inkludert arealer i 2. karensår (og ev. 3. karensår for frukt- og bærarealer).

3) Alle vekstgrupper.

⁸ Jf. fotnote 1) til 5) i tabell 7.11 og 1) til 6) i 7.12.

Tabell 7.16 Foreløpige satser for beregning av økologisk arealtilskudd til grønngjødsling og areal brakka for å bekjempe ugras

Vekster	Søknadsfrist	Sats kr/daa
Grønngjødsling	15. oktober 2022	500
Areal brakka for å bekjempe ugras		25

Som grønngjødslingsareal regnes arealer der det dyrkes grovfôr- og/ eller grønnfôrvekster, og der alt plantemateriale slås og moldes ned før neste vekstsesong. Plantematerialet skal ikke brukes til fôr eller beites. Dersom grønngjødslingen ikke skal moldes ned før vinteren, kan arealet likevel høstbeites fra 1. september og planterester moldes ned neste år.

Det gis kulturlandskapstilskudd og arealtilskudd til grønngjødsling av økologiske arealer og arealer i 2. års karens⁹ med følgende avgrensning:

- Grønngjødsling på økologisk areal: Maksimalt halvparten så stort areal som sum økologisk areal av korn, potet, grønnsaker, frukt eller bær i samme søknadsomgang.
- Grønngjødslingsareal i 2. års karens: Maksimalt halvparten så stort areal som sum areal (også konvensjonelt) av korn, potet, grønnsaker, frukt eller bær i samme søknadsomgang.
- Det skal ikke gis tilskudd til grønngjødsling av samme areal oftere enn hvert 3. år.

Statsforvalteren kan etter søknad gi dispensasjon til at en større andel av arealet er grønngjødsling av hensyn til et hensiktsmessig vekstskifte, men det skal ikke gis tilskudd til grønngjødsling av samme areal oftere enn hvert 3. år. Dersom det gis dispensasjon, kan statsforvalteren sette krav om at arealene drives økologisk og innenfor disse vekstgruppene i en gitt periode.

7.9 Tilskudd til regionale miljøprogram

Statsforvalteren skal utforme ordningene i henhold til nasjonalt miljøprogram, instruks for regionale miljøtilskudd og de regionale miljøprogrammene for fylkene.

Tabell 7.17 Fordeling av midler til regionale miljøprogram for søknadsomgangen 2022 med utbetaling 2023.

Fylker	Mill. kroner
Oslo og Viken	202,1
Innlandet	170,6
Vestfold og Telemark	62,7
Agder	18,4
Rogaland	66,4
Vestland	75,9
Møre og Romsdal	30,4
Trøndelag	106,3
Nordland	30,3
Troms og Finnmark	23,1
Sum post 74.19	786,1

Statsforvalteren fastsetter foreløpige satser som kan justeres på grunnlag av søknadsmassen. Føringerne for midlene fremgår av Prop. 120 S (2021–2022).

⁹ Med karens menes perioden der produksjonen legges om fra konvensjonell til den er godkjent av Debio som økologisk produksjon.

7.10 Ekstraubetaling av produksjonstilskudd i 2022

Det gjennomføres en ekstraubetaling av produksjonstilskudd i september basert på søknadsrundene oktober 2021 og mars 2022. De som starter opp i 2022 får utbetaling i februar 2023.

Tabell 7.17 Satser for ekstraubetaling av distriktstilskudd for frukt, bær og veksthusgrønnsaker

	Sats, kr/kg¹⁾
Tomat	0,50
Slangeagurk	0,50
Salat	0,15

1) For salat utmåles tilskuddet per stk.

Kvantumsgrensene og definisjonene av veksthusgrønnsaker i kapittel 6.6 er gjeldende.

Tabell 7.18 Satser for ekstraubetaling av tilskudd for areal, kroner per daa jordbruksareal

Vekstgruppe¹⁾	Sats, kr/daa²⁾
Grovfôr	87
Korn	30
Potet	75
Grønnsaker	75
Frukt	75
Bær	75

1) Se definisjoner av vekstgrupper i kapittel 7.7.1

2) Vekstgrupper på areal som i sum er mindre enn ett daa er ikke tilskuddsberettigede.

Tabell 7.19 Satser for ekstraubetaling av tilskudd for husdyr, kroner per dyr/bifolk/egg

Dyreslag mv.	Sats, kr per dyr/bifolk/egg
Melkekyr	1 430
Ammekyr	800
Andre storfe	179
Melkegeit og melkesau	450
Sau og ammegeit	200
Avlsgris	75
Slaktegris	7
Verpehøner for konsumeggproduksjon og avlsdyr av ender, kalkuner og gjess	7
Rugeegg	0,50
Gås, kalkun, and ¹⁾	3
Kylling og kalkun solgt som livdyr ¹⁾	3
Slaktekylling ¹⁾	0,85
Bifolk	10
Hjort over 1 år	200

1) Se definisjoner i kapittel 9.1.

Med mindre noe annet fremgår av tabell 7.19, gjelder definisjonene av dyreslag i kapittel 7.2.2. For produksjonene i tabell 7.19 avgrenses utbetalingsgrunnlaget til maksimalt antall dyr/egg, jf. kapittel 7.2.1. For ekstraubetaling av tilskudd for husdyr er det ikke noe maksimalbeløp per foretak.

8 UTVIKLINGSTILTAK

8.1 Tilskudd til dyreavl m.m.

Tabell 8.1 Tilskudd til dyreavl m.m., mill. kroner

Ordning	2023
Tilskudd til semin	30,6
Tilskudd til veterinærreiser	61,3
Tilskudd til avlsorganisasjoner	14,3
SUM	106,2

8.2 Tilskudd ved veterinærreiser

Tabell 8.2 Satsar – Tilskudd veterinærreiser

	Sats 2023
Reisetilskudd per km ordinær sats	16,37 kr per km
Reisetilskudd per km ved bruk av båt	50 kr per km
Reise- og ventetidstilskudd per time ved bruk av kommersiell transporttjeneste	450 kr per time
Tilskuddstak per km ved bruk av kommersiell transporttjeneste	110 kr per km
Tilskuddstak for fakturerte oppstarts- og ventetidskostnader per reise ved bruk av kommersiell transporttjeneste ¹⁾	2 000 kr

1) I tilfeller der det er nødvendig å bruke beredskapsfartøy og dette medfører ekstraordinære kostnader pga. koronaepidemi er tilskuddstak for fakturerte oppstarts- og ventetidskostnader per reise ved bruk av kommersiell transporttjeneste kr 15 000.

Tilskudd til avlsorganisasjoner

Følgende organisasjoner kan få støtte over ordningen: Norsk Sau og Geit, Norges Birøkerlag, Norsk Kjøttfeavlslag TYR, Norsk Fjørfeleg, Landslaget for Telemarksfe og Avlslaget for sidet trønderfe og nordlandsfe. Støtte til Norges Birøkerlag forutsetter at de også bidrar til driften av reinavlsområdet for den brune bia. Norsk Fjørfeleg kan søke om støtte til påvirkning av avlsarbeid i regi av internasjonale avlsselskaper. Landbruksdirektoratet fordeler midlene etter søknad fra de nevnte organisasjonene. Det innhentes uttalelse fra Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

8.3 Tilskudd til frøavl m.m.

Tabell 8.3 Tilskudd til frøavl m.m., mill. kroner

Ordning	2022	2023
Frøavl	17,0	20,0 ¹⁾
Beredskapslager såkorn	6,0	9,0
Tilskudd til frøavl av frøblandinger til bruk på pollinatorstriper	2,0	
SUM	25,0	29,0

1) 2 mill. kroner fra tilskudd til frøavl av frøblandinger til bruk i pollinatorstriper inngår i frøavl i 2023.

Det kan gis tilskudd til beredskapslagring av såkorn med en sats på 0,90 kroner per kg, jf. forskrift om beredskapslagring av såkorn.

8.4 Tilskudd rådgivning

Det avsettes 108 mill. kroner over post 77.13 tilskudd til rådgivning. Norsk Landbruksrådgiving (NLR) tildeles 107 mill. kroner og Norsk Gartnerforbund tildeles 1 mill. kroner. Føringsene for tilskuddene fremgår av Prop. 120 S (2021–2022).

8.5 Tilskudd til kvalitets- og salgsfremmende tiltak

Tabell 8.4 Tilskudd til kvalitets- og salgsfremmende tiltak, mill. kroner

Ordning	2022	2023
Utvikling av plantemateriale – oppformering	12,9	12,9
Utvikling av plantemateriale – Graminor	25,46	24,9
Frukt- og bærprogrammet – Graminor	1,5	1,7
Utvikling av plantemateriale, nordisk «Prebreeding»	2,4	2,4
Kvalitetstiltak settepotetavl	10,0	14,0
SUM	52,2	55,9

8.6 Tilskudd til fellesanlegg for frukt

Bevilgningen til tilskudd til fellesanlegg for frukt er 20,7 mill. kroner.

9 VELFERDSORDNINGER

9.1 Tilskudd til avløsning

Vilkårene for å kunne motta tilskudd til avløsning står i forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Søknadsfristen er 15. oktober 2022. Avløserutgifter som foretaket har hatt etter 15. oktober 2022 kan etterregistreres frem til 10. januar 2023.

Fastsetting av tilskuddsgrunnlaget framgår av tabell 9.1. Satsene i tabellen gjelder for avløsning i 2022.

For å få utbetalt avløsertilskudd må foretaket ha et tilskuddsgrunnlag som kan utløse en utbetaling på minimum 5 000 kroner. Foretaket kan maksimalt få utbetalt 96 580 kroner.

Satsene i avtalen er foreløpige, og for å holde forbruket i samsvar med fastsatt bevilgning, kan satsene justeres opp eller ned. Landbruks- og matdepartementet fastsetter endelige satser etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

Med mindre noe annet framgår av tabellen under, gjelder definisjonene av dyreslag mv. under kapittel 7.2.2.

Tabell 9.1 Tilskuddsgrunnlag avløsning

Dyreslag	Sats ¹⁾ kr/dyr
Melkeku ²⁾	4 625
Ammeku ²⁾	1 277
Øvrige storfe ²⁾	771
Melkegeit og melkesau ²⁾	1 066
Sau og ammegeit ³⁾	530
Avlsgris ²⁾	1 524
Slaktegris ⁴⁾	52
Verpehøne og avlsdyr av ender, kalkuner og gjess ²⁾	13,4
Rugeegg levert til rugeri ⁵⁾	0,08
Hest (alle) ²⁾⁶⁾	1 524
Avlskanin ²⁾⁷⁾	380
Gås, kalkun og and ⁴⁾	4,66
Kylling og kalkun ⁸⁾ solgt som livdyr ⁹⁾	4,66
Slaktekylling ⁴⁾	0,56
Tillegg for økologisk slaktekylling ⁴⁾	1,66
Revetispe ²⁾¹⁰⁾	419
Minktispe ²⁾¹⁰⁾	123
Hjort (alle) ²⁾	519

1) Satsene er foreløpige, og Landbruks- og matdepartementet kan etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag justere disse innenfor bevilgningen.

2) Gjennomsnitt av antall dyr foretaket disponerer på telledatoene 1. mars, med registreringsfrist 15. mars, og 1. oktober, med registreringsfrist 15. oktober.

3) Antall dyr foretaket disponerer på telledato 1. mars, med registreringsfrist 15. mars.

4) Tilskuddet gis på grunnlag av antall dyr slaktet som er rapportert inn fra slakteriene til Leveransedatabasen i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret. Ved avvik mellom antall dyr slaktet og hva som er registrert i Leveransedatabasen, legges dokumentert antall til grunn for tilskuddsutmålingen.

5) Tilskuddet gis på grunnlag av antall rugeegg levert til rugeri i perioden 1. januar til 31. desember i året før utbetalingsåret. Rugeegg som leveres til rugeri etter 15. oktober 2022 kan etterregistreres frem til 10. januar 2023.

6) Inkluderer hester som foretaket har i pensjon i vinterhalvåret.

7) Hunnkanin som har født og som benyttes i kjøtt- eller ullproduksjon.

8) Gjelder bare kalkun på inntil 28 uker.

9) Dyr solgt i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret. Gjelder ikke kyllinger som blir solgt fra klekkeri til slaktekyllingprodusenter. Livdyrsalg etter 15. oktober 2022 kan etterregistreres frem til 10. januar 2023.

10) Avlstispe født foregående år eller tidligere.

9.2 Tilskudd til avløsning ved sykdom m.m.

Vilkårene for å kunne motta tilskudd til avløsning ved sykdom m.m. står i forskrift om tilskot til avløsning ved sykdom og fødsel mv. Maksimal dagsats for tilskuddet er 2 100 kroner.

Med mindre noe annet framgår av tabellen under, gjelder definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2.

Tabell 9.2 Faktor for beregning av foretakets maksimale dagsats for sykdomsavløsning m.m.

Dyreslag	Faktor, kr per dyr
Melkeku	3 557
Ammeku	982
Øvrige storfe	593
Melkegeit og melkesau	820
Sau født året før eller tidligere og ammegeit	408
Avlsgris ¹⁾	1 173
Levende slaktegris ²⁾ og livdyr på minst 50 kg	128
Verpehøne ³⁾ og avlsdyr av ender, kalkuner og gjess	10,3
Slaktekylling	3,08
Økologiske slaktekylling	6,84
Kalkun for slakt	8,26
Gås for slakt	3,59
And for slakt	19,85
Kylling for livdyrsalg ⁴⁾	8,26
Kalkun for livdyrsalg ⁵⁾	8,26
Hest (alle) ⁶⁾	1 173
Avlskanin ⁷⁾	292
Revetispe ⁸⁾	322
Minktispe ⁸⁾	94
Hjort (alle)	399
Vekst ^{9),10)}	Faktor, kr per daa
Korn	48
Potet	220
Frukt og bær	960
Grønnsaker	540
Honning ¹⁰⁾	Faktor, kr per bifolk
Bifolk	150
Veksthus	Faktor, kr per kvm
Veksthusareal som benyttes til planteproduksjon	16,8

1) Purke som har griset og råne som er satt inn i avl.

2) Levende slaktegris minst 14 uker gamle.

3) Verpehøner, minst 20 uker gamle, for konsumegg- eller rugeeggproduksjon.

4) Gjelder ikke kyllinger som blir solgt fra klekkeri til slaktekyllingprodusent.

5) Gjelder bare kalkun på inntil 28 uker.

6) I vinterhalvåret - inkludert hester som foretaket har i pensjon.

7) Hunnkanin som har født og som benyttes i kjøtt- eller ullproduksjon.

8) Avlstispe født foregående år eller tidligere.

9) Jf. definisjoner av vekstgrupper i kap. 7.7.1.

10) For foretak med plante- og/eller honningproduksjon gjelder tilskuddsordningen kun i onnetida.

Hvor høy dagsats det enkelte foretak kan få avhenger av arten og størrelsen på produksjonen slik den var første dag i søknadsperioden. Hvis den første dagen faller mellom innsett i periodeproduksjoner som slaktegris, kylling, kalkun eller and, legges antallet dyr ved første dag av forrige innsett til grunn. Tilskuddsgrunnlaget finnes ved å multiplisere faktorene i tabell 9.2 med antall dyr, dekar, bifolk eller kvadratmeter.

Tabell 9.3 Foretakets maksimale dagsats

Tilskuddsgrunnlag:	Maksimal dagsats, kr.
kr. 5 000 – 12 000	713
kr. 12 001 – 18 000	1 036
kr. 18 001 – 24 000	1 387
kr. 24 001 – 30 000	1 737
kr. > 30 000	2 100

Foretakets tilskudd skal settes til det minste beløpet av følgende to alternativer:

1. foretakets maksimale dagsats i samsvar med tabell 9.3, eller
2. høyeste maksimale dagsats for tilskuddsordningen, fratrukket det den personen som avløses:
  - a. får, eller kan få, i stønader fra Nav ved sykdom, uførhet (skade), svangerskap, fødsel og foreldrepermisjon,
  - b. får i lønn og dagpenger,
  - c. får i alderspensjon, uføretrygd, gjenlevendeytelse, offentlig og privat tjenestepensjon samt avtalefestet pensjon, og
  - d. får i honorar for verv og godtgjøring for tapt arbeidsfortjeneste.

Ved gradert sykmelding fra arbeidet i foretaket, mottak av graderte arbeidsavklaringspenger graderte svangerskapspenger og gradert uttak av foreldrepenger reduseres dagsatsen forholdsmessig i samsvar med graderingen. Dette gjelder både foretakets dagsats i samsvar med tabell 9.3 og maksimal dagsats for ordningen.

Det kan bare gis ett tilskudd per virksomhet for samme periode, med mindre statsforvalteren eller Landbruksdirektoratet finner at det foreligger særlige forhold. En persons sykdom mv. kan bare gi grunnlag for tilskudd til én virksomhet innenfor samme periode.

Ved utmåling av tilskudd til gjenlevende etter forskrift om tilskot til avløsning ved sykdom og fødsel mv. § 7 (tilskot ved dødsfall) fastsettes dagsatsen ut fra tilskuddsgrunnlaget i avdødes foretak.

9.3 Tilskudd til sykepengeordningen

Den kollektive innbetalingen over jordbruksavtalen til sykepengeordningen, dekker Navs kostnader ved økning av sykepengene fra 80 til 100 pst. av sykepengegrunnlaget ved sykdom utover 16 dager. Ordningen gjelder for jord- og skogbrukere som i det foregående kalenderåret hadde en næringsinntekt på minst 8 000 kroner, og der den utgjorde minst 20 pst. av vedkommende sin samlede nettoinntekt. Bevilgningen for ordningen er 36,9 mill. kroner for 2023.

9.4 Tilskudd til landbruksvikarordningen

Avsetningen til landbruksvikarordningen i 2023 framgår av tabellen nedenfor.

Tabell 9.4 Tilskudd til landbruksvikarordningen, mill. kroner

Ordning	2023
Tilskudd til landbruksvikarordningen	70,7

Tilskudd per årsverk landbruksvikarvirksomhet i avløserlagene er 294 400 kroner.

Med avløserlag menes en organisasjon som har som formål å organisere og administrere avløsning innenfor et geografisk område, og som har åpent medlemskap for alle jordbruksforetak i området som har rett på avløsertilskudd. Avløserlaget må være godkjent av statsforvalteren, og være organisert med eget styre og vedtekter.

9.5 Tilskudd til tidligpensjonsordningen

Ordningen er regulert i forskrift om tidligpensjon til jordbrukere. Satsene per år er 105 200 kroner for enbrukerpensjon og 168 320 kroner for tobrukerpensjon.

10 Driftskostnader

For 2023 gjelder føringene for bruken av midler over jordbruksavtalens post 21 *Spesielle driftsutgifter* som fremgår av Prop. 120 S (2021–2022).

Oslo 29. juni 2022

Viil Søyland

Bjørn Gimming

Kjersti Hof

VEDLEGG 1: SONER FOR AREALTILSKUDD

Når det i tabellen står «unntatt tidligere ... kommune» eller «tidligere ... kommune», gjelder det kommunen slik den var før den siste gang opphørte som selvstendig kommune.

Kom mun enr.	Kommunenavn /område	So ne
0301	Oslo	1
1101	Eigersund	5B
1103	Stavanger, unntatt tidligere Finnøy og Rennesøy kommuner	2
1103	Stavanger, tidligere Finnøy og Rennesøy kommuner	5B
1106	Haugesund	5B
1108	Sandnes, unntatt tidligere Forsand kommune	2
1108	Sandnes, tidligere Forsand kommune	5B
1111	Sokndal	5B
1112	Lund	5B
1114	Bjerkreim	3
1119	Hå	2
1120	Klepp	2
1121	Time	2
1122	Gjesdal	3
1124	Sola	2
1127	Randaberg	2
1130	Strand	3
1133	Hjelmeland	5B
1134	Suldal	5B
1135	Sauda	5B
1144	Kvitøy	5B
1145	Bokn	5B

Kom mun enr.	Kommunenavn /område	So ne
1146	Tysvær	5B
1149	Karmøy	5B
1151	Utsira	5B
1160	Vindafjord	5B
1505	Kristiansund	5B
1506	Molde	5B
1507	Ålesund	5B
1511	Vanylven	5B
1514	Sande	5B
1515	Herøy (M. og R.)	5B
1516	Ulstein	5B
1517	Hareid	5B
1520	Ørsta	5B
1525	Stranda	5B
1528	Sykkylven	5B
1531	Sula	5B
1532	Giske	5B
1535	Vestnes	5B
1539	Rauma	5B
1547	Aukra	5B
1554	Averøy	5B
1557	Gjemnes	5B
1560	Tingvoll	5B
1563	Sunndal	5B
1566	Surnadal	5B
1573	Smøla	5B
1576	Aure	5B
1577	Volda	5B
1578	Fjord	5B
1579	Hustadvika	5B
1804	Bodø	6
1806	Narvik	6
1811	Bindal	6
1812	Sømna	6
1813	Brønnøy	6
1815	Vega	6

Kom mun enr.	Kommunenavn /område	So ne
1816	Vevelstad	6
1818	Herøy (Nordl.)	6
1820	Alstahaug	6
1822	Leirfjord	6
1824	Vefsn	6
1825	Grane	6
1826	Hattfjelldal	6
1827	Dønna	6
1828	Nesna	6
1832	Hemnes	6
1833	Rana	6
1834	Lurøy	6
1835	Træna	6
1836	Rødøy	6
1837	Meløy	6
1838	Gildeskål	6
1839	Beiarn	6
1840	Saltdal	6
1841	Fauske-Fuosso	6
1845	Sørfold	6
1848	Steigen	6
1851	Lødingen	6
1853	Evenes	6
1856	Røst	6
1857	Værøy	6
1859	Flakstad	6
1860	Vestvågøy	6
1865	Vågan	6
1866	Hadsel	6
1867	Bø	6
1868	Øksnes	6
1870	Sortland	6
1871	Andøy	6
1874	Moskenes	6
1875	Hamarøy	6
3001	Halden	1

[Skriv inn tekst]

Kom mun enr.	Kommunenavn /område	So ne
3002	Moss	1
3003	Sarpsborg	1
3004	Fredrikstad	1
3005	Drammen	1
3006	Kongsberg	3
3007	Ringerike	3
3011	Hvaler	1
3012	Aremark	1
3013	Marker	1
3014	Indre Østfold	1
3015	Skiptvet	1
3016	Rakkestad	1
3017	Råde	1
3018	Våler (Østf.)	1
3019	Vestby	1
3020	Nordre Follo	1
3021	Ås	1
3022	Frogn	1
3023	Nesodden	1
3024	Bærum	1
3025	Asker	1
3026	Aurskog-Høland	3
3027	Rælingen	3
3028	Enebakk	3
3029	Lørenskog	3
3030	Lillestrøm	3
3031	Nittedal	3
3032	Gjerdrum	3
3033	Ullensaker	3
3034	Nes	3
3035	Eidsvoll	3
3036	Nannestad	3
3037	Hurdal	3
3038	Hole	1
3039	Flå	5A
3040	Nesbyen	5A
3041	Gol	5A
3042	Hemsedal	5A
3043	Ål	5A
3044	Hol	5A
3045	Sigdal	5A

Kom mun enr.	Kommunenavn /område	So ne
3046	Krødsherad	5A
3047	Modum	3
3048	Øvre Eiker	1
3049	Lier	1
3050	Flesberg	5A
3051	Rollag	5A
3052	Nore og Uvdal	5A
3053	Jevnaker	3
3054	Lunner	3
3401	Kongsvinger	3
3403	Hamar	1
3405	Lillehammer	3
3407	Gjøvik	3
3411	Ringsaker	1
3412	Løten	1
3413	Stange	1
3414	Nord-Odal	3
3415	Sør-Odal	3
3416	Eidskog	3
3417	Grue	3
3418	Åsnes	3
3419	Våler (Hedm.)	3
3420	Elverum	3
3421	Trysil	5A
3422	Åmot	5A
3423	Stor-Elvdal	5A
3424	Rendalen	5A
3425	Engerdal	5A
3426	Tolga	5A
3427	Tynset	5A
3428	Alvdal	5A
3429	Folldal	5A
3430	Os	5A
3431	Dovre	5A
3432	Lesja	5A
3433	Skjåk	5A
3434	Lom	5A
3435	Vågå	5A
3436	Nord-Fron	5A
3437	Sel	5A
3438	Sør-Fron	5A
3439	Ringebu	5A

Kom mun enr.	Kommunenavn /område	So ne
3440	Øyer	5A
3441	Gausdal	5A
3442	Østre Toten	3
3443	Vestre Toten	3
3446	Gran	3
3447	Søndre Land	3
3448	Nordre Land	5A
3449	Sør-Aurdal	5A
3450	Etnedal	5A
3451	Nord-Aurdal	5A
3452	Vestre Slidre	5A
3453	Øystre Slidre	5A
3454	Vang	5A
3801	Horten	1
3802	Holmestrand	1
3803	Tønsberg	1
3804	Sandefjord	1
3805	Larvik	1
3806	Porsgrunn	3
3807	Skien	3
3808	Notodden	5A
3811	Færder	1
3812	Siljan	3
3813	Bamble	3
3814	Kragerø	5A
3815	Drangedal	5A
3816	Nome	3
3817	Midt-Telemark	3
3818	Tinn	5A
3819	Hjartdal	5A
3820	Seljord	5A
3821	Kviteseid	5A
3822	Nissedal	5A
3823	Fyresdal	5A
3824	Tokke	5A
3825	Vinje	5A
4201	Risør	5A
4202	Grimstad	5A
4203	Arendal	5A
4204	Kristiansand	5A
4205	Lindesnes	5A
4206	Farsund	5A

Kom mun enr.	Kommunenavn /område	So ne
4207	Flekkefjord	5A
4211	Gjerstad	5A
4212	Vegårshei	5A
4213	Tvedestrand	5A
4214	Froland	5A
4215	Lillesand	5A
4216	Birkenes	5A
4217	Åmli	5A
4218	Iveland	5A
4219	Evje og Hornnes	5A
4220	Bygland	5A
4221	Valle	5A
4222	Bykle	5A
4223	Vennesla	5A
4224	Åseral	5A
4225	Lyngdal	5A
4226	Hægebostad	5A
4227	Kvinesdal	5A
4228	Sirdal	5A
4601	Bergen	5B
4602	Kinn	5B
4611	Etne	5B
4612	Sveio	5B
4613	Bømlo	5B
4614	Stord	5B
4615	Fitjar	5B
4616	Tysnes	5B
4617	Kvinnherad	5B
4618	Ullensvang	5B
4619	Eidfjord	5B
4620	Ulvik	5B
4621	Voss	5B
4622	Kvam	5B
4623	Samnanger	5B
4624	Bjørnafjorden	5B
4625	Austevoll	5B
4626	Øygarden	5B
4627	Askøy	5B
4628	Vaksdal	5B
4629	Modalen	5B
4630	Osterøy	5B

Kom mun enr.	Kommunenavn /område	So ne
4631	Alver	5B
4632	Austrheim	5B
4633	Fedje	5B
4634	Masfjorden	5B
4635	Gulen	5B
4636	Solund	5B
4637	Hyllestad	5B
4638	Høyanger	5B
4639	Vik	5B
4640	Sogndal	5B
4641	Aurland	5B
4642	Lærdal	5B
4643	Årdal	5B
4644	Luster	5B
4645	Askvoll	5B
4646	Fjaler	5B
4647	Sunnfjord	5B
4648	Bremanger	5B
4649	Stad	5B
4650	Gloppen	5B
4651	Stryn	5B
5001	Trondheim	4
5006	Steinkjer, unntatt tidligere Verran kommune	4
5006	Steinkjer, tidligere Verran kommune	5A
5007	Namsos	5A
5014	Frøya	5A
5020	Osen	5A
5021	Oppdal	5A
5022	Rennebu	5A
5025	Røros	5A
5026	Holtålen	5A
5027	Midtre Gauldal	5A
5028	Melhus	4
5029	Skaun	4
5031	Malvik	4

Kom mun enr.	Kommunenavn /område	So ne
5032	Selbu	5A
5033	Tydal	5A
5034	Meråker	5A
5035	Stjørdal	4
5036	Frosta	4
5037	Levanger	4
5038	Verdal	4
5041	Snåase-Snåsa	4
5042	Lierne	5A
5043	Raarviken - Røyrvik	5A
5044	Namsskogan	5A
5045	Grong	5A
5046	Høylandet	5A
5047	Overhalla	5A
5049	Flatanger	5A
5052	Leka	5A
5053	Inderøy, unntatt tidligere Mosvik kommune	4
5053	Inderøy, tidligere Mosvik kommune	5A
5054	Indre Fosen, unntatt tidligere Leksvik kommune	4
5054	Indre Fosen, tidligere Leksvik kommune	5A
5055	Heim, unntatt tidligere Halså kommune	5A
5055	Heim, tidligere Halså kommune	5B
5056	Hitra	5A

Kom mun enr.	Kommunenavn /område	So ne
5057	Ørland	4
5058	Åfjord	5A
5059	Orkland, unntatt tidligere Agdenes og Snillfjord kommuner	4
5059	Orkland, tidligere Agdenes og Snillfjord kommuner	5A
5060	Nærøysund	5A
5061	Rindal	5B
5401	Tromsø	6
5402	Harstad - Hårsttåk	6
5403	Alta	7
5404	Vardø	7
5405	Vadsø	7
5406	Hammerfest	7
5411	Kvæfjord	6
5412	Tjeldsund	6
5413	Ibestad	6
5414	Gratangen	6
5415	Loabåk - Lavangen	6
5416	Bardu	6
5417	Salangen	6
5418	Målselv	6
5419	Sørreisa	6
5420	Dyrøy	6
5421	Senja	6
5422	Balsfjord	6
5423	Karlsøy	6
5424	Lyngen	6
5425	Storfjord- Omasvuotna- Omasvuono	6

Kom mun enr.	Kommunenavn /område	So ne
5426	Gáivuotna- Kåfjord- Kaivuono	7
5427	Skjervøy	7
5428	Nordreisa	7
5429	Kvænangen	7
5430	Guovdageaidn u-Kautokeino	7
5432	Loppa	7
5433	Hasvik	7
5434	Måsøy	7
5435	Nordkapp	7
5436	Porsanger- Porsángu- Porsanki	7
5437	Kárášjohka- Karasjok	7
5438	Lebesby	7
5439	Gamvik	7
5440	Berlevåg	7
5441	Deatnu-Tana	7
5442	Unjárga- Nesseby	7
5443	Båtsfjord	7
5444	Sør-Varanger	7

VEDLEGG 2: FORDELING 2022-2023

Tabell 1.1 Fordeling på priser og tilskudd

	Mill. kr
Kap. 1150, Jordbruksavtalen, utgifter	5 505,3
- Kap. 4150, Jordbruksavtalen, inntekter	0,0
= Nettoeffekt av tilskudd	5 505,3
+ Målpriser fra 1.7	1 488,0
= Sum målpriser og tilskudd	6 993,3
+ Omdisponering overførte midler fra 2021 disponert i 2022	0,0
= Sum til fordeling	6 993,3
+ Endret inntektsverdi jordbruksfradrag	367,0
= Sum 2023	7 360,3

Tabell 1.2 Målpriser fra 01.07

Produkt	Mill. l/kg/kr	Målpris, kr/l/kg	Endring, kr/l/kg	Endring, mill. kr
Melk, ku og geit	1 501,9	5,55	0,36	540,7
Poteter	204,5	5,48	0,90	184,1
Grønnsaker og frukt	3 860,5		15,0%	579,0
Norsk matkorn	184,2	3,75	1,000	184,2
Sum målprisendringer				1488,0

Tabell 1.3 Markedsordningen for korn

Prisendringer norsk korn	1000 tonn	Målpris, Kr/kg	Endring, Kr/kg	Mill. kr
Hvete, matkorn	164,1	3,80	1,00	164,1
Rug, matkorn	20,0	3,32	1,00	20,0
Bygg	596,2	3,16	0,90	536,6
Havre	263,1	2,93	1,00	263,1
Fôrhvete og fôrrug	129,1		0,90	116,2
Erter til modning	4,0		1,10	4,4
Såkorn	63,0		0,94	59,3
Oljevekster	15,5	6,38		
Sum korn og oljevekster	1 255,0		0,927	1163,7

Tabell 1.4 Endring i råvarekostnader til kraftfôr og matkorn

	1000 tonn	Andel	Ref. pris kr/kg	Endring, kr/kg	Endring, mill. kr
Norsk korn til kraftfôr	1007,8	49,3%		0,9270	934,2
Kli m.m.	93,2				0,0
Prisnedskrivning norsk korn til kraftfôr				0,550	-554,4
Protein, soya m.m.	435,7	21,3%	4,197	¹⁾	0,0
Fett	49,4	2,4%		0,000	0,0
Vitaminer og mineraler	96,0	4,7%		0,000	0,0
Prisnedskrivning importråvarer	362,9			0,815	-295,8
Endret bevilgning frakt korn/kraftfôr					-25,2
Sum råvarekostnad kraftfôr	2 045,0			0,029	58,85
Prisendring matkorn				1,000	
Endret prisnedskrivning				-0,550	
Endret matkorntilskudd				0,598	
Endret råvarekostnad matkorn				1,048	

1) Ny referansepris beregnes av Landbruksdirektoratet

Tabell 1.5 Kap. 1150 og kap. 4150 Jordbruksavtalen, mill. kroner

Post	Budsjett 2022 ¹⁾	Endring	Budsjett 2023 ²⁾
21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	19,000	-3,200	15,800
50 Tilskudd til Landbrukets utviklingsfond	1 578,553	480,000	2 058,553
70.11 Markedstiltak grønt	31,400	4,500	35,900
70.12 Tilskudd til råvareprisordningen	206,040	49,160	255,200
70.13 Tilskudd til avrensordningen potet	41,000	3,000	44,000
70 Markedstiltak, <i>kan overføres</i>	278,440	56,660	335,100
71 Tilskudd ved avlingssvikt, <i>overslagsbevilgning</i>	83,000	13,500	96,500
73.11 Pristilskudd ull	110,000	0,000	110,000
73.13 Pristilskudd melk	703,100	36,700	739,800
73.15 Pristilskudd kjøtt	1 447,500	236,035	1 683,535
73.16 Distriktstilskudd egg	3,300	2,100	5,400
73.17 Pristilskudd grønt	170,600	96,400	267,000
73.18 Frakttilskudd m.m.	400,100	41,200	441,300
73.19 Pristilskudd korn	1 198,600	811,000	2 009,600
73 Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	4 033,200	1 223,435	5 256,635
74.11 Driftstilskudd, melk og kjøtt	1 762,000	721,700	2 483,700
74.14 Tilskudd husdyr	2 807,300	1 262,345	4 069,645
74.16 Beitetilskudd	1 078,000	271,000	1 349,000
74.17 Areal- og kulturlandskapstilskudd	4 258,100	1 102,400	5 360,500
74.19 Tilskudd til regionale miljøprogram	601,100	185,000	786,100
74.20 Tilskudd til økologisk jordbruk	130,200	16,400	146,600
74 Direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	10 636,700	3 558,845	14 195,545
77.11 Tilskudd til dyreavl med mer	96,145	10,100	106,245
77.12 Tilskudd til frøavl med mer	25,020	4,000	29,020
77.13 Tilskudd til rådgivning	98,000	10,000	108,000
77.15 Tilskudd til kvalitets- og salgsfremmende tiltak	52,156	3,700	55,856
77.17 Tilskudd til fellesanlegg for frukt	17,000	3,700	20,700
77 Utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	288,321	31,500	319,821
78.11 Tilskudd til avløsning	1 233,067	102,300	1 335,367
78.12 Tilskudd til avløsning ved sykdom m.m.	133,000	35,100	168,100
78.14 Tilskudd til sykepengeordningen	32,600	4,300	36,900
78.15 Tilskudd til landbruksvikarordningen	68,228	2,520	70,748
78.16 Tilskudd til tidligpensjonsordningen	67,950	0,000	67,950
78 Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	1 534,845	144,220	1 679,065
Sum kapittel 1150	18 452,059	5 504,960	23 957,019
Sum kapittel 4151	0,050	0,000	0,050

1) Saldert budsjett

2) Budsjett før flyttinger, kvantums- og konsekvensjusteringer

Tabell 1.10 Post71 Tilskudd ved produksjonssvikt, mill. kroner

	Budsjett 2022	Endring
Tilskudd ved produksjonssvikt i planteprod.	80,0	13,1
Tilskudd ved svikt i honningprod.	3,0	0,4
Sum	83,0	13,5
Herav inneværende år		8,8

Tabell 1.11 Post 73.11 Pristilskudd ull

	Mill. Kg/stk	Sats, kr/kg	Endring, kr/kg	Ny sats kr/kg	Endring, mill. kr
Ull	2,650	38,96	0,00	38,96	0,0
Skinn	0,070	70,00	0,00	70,00	0,0
Sum					0,0

Tabell 1.12 Post 73.13 Pristilskudd, melk

	Mill. l.	Sats kr/l	Endring, kr/l	Ny sats kr/l	Endring mill. kr
Grunntilskudd geitemelk	19,0	3,46	0,00	3,46	0,0
Distriktstilskudd melk					
Sone A	199,6	0,00	0,00	0,00	0,0
Sone B	320,3	0,12	0,03	0,15	9,6
Sone C	228,8	0,37	0,01	0,38	2,3
Sone D	507,1	0,57	0,03	0,60	15,2
Sone E	118,5	0,64	0,03	0,67	3,6
Sone F	47,5	0,73	0,03	0,76	1,4
Sone G	49,5	1,01	0,06	1,07	3,0
Sone H	2,8	1,22	0,06	1,28	0,2
Sone I	13,7	1,80	0,06	1,86	0,8
Sone J	10,7	1,89	0,06	1,95	0,6
Sum distriktstilskudd, melk	1 498,7		0,02		36,7
Sum pristilskudd, melk					36,7

Tabell 1.13 Post 73.15 Pristilskudd, kjøtt

Kvalitetstilskudd lammeslakt	Antall 12 mnd	Sats, kr/slakt	Endring, kr/slakt	Ny sats kr/slakt	Endring mill. kr
Kval. O+ og bedre	955 400	450	75,00	525	71,7
Ikke godkjent klassifisør	4 000	419	75,00	494	0,3
Kjeslakt over 3,5 kg	18 000	300	50,00	350	0,9
Tillegg økologiske slakt (herav)	28 000	40	10,00	50	0,3
Sum	977 400				73,1
Grunntilskudd, kjøtt	Mill. kg	Sats, kr/kg	Endring, kr/kg	Ny sats kr/kg	Endring mill. kr
Sau	23,1	3,81	0,00	3,81	0,0
Geit	0,4	5,15	0,00	5,15	0,0
Sum	23,5				0,0
Kvalitetstilskudd storfekjøtt					
Kvalitetsklasse O	16,9	2,50	3,00	5,50	50,7
Kvalitetsklasse O+ og bedre	32,3	7,50	3,00	10,50	96,9
Sum	49,2				147,6
Distriktstilskudd, kjøtt					
Storfe, sau og geit	Sone 1	23,9	0,00	0,00	0,0
	Sone 2	57,7	5,25	0,00	5,25
	Sone 3	18,2	8,05	0,00	8,05
Storfe og Geit	Sone 4	7,2	11,80	1,00	12,80
Storfe og Geit	Sone 5	0,9	12,40	1,00	13,40
Sau	Sone 4	3,0	13,90	1,00	14,90
Sau	Sone 5	0,6	14,40	1,00	15,40
Gris	Sone 4	6,3	5,10	0,50	5,60
Gris	Sone 4 ²	0,7	6,00	0,50	6,50
Gris	Sone 5	0,02	6,00	0,50	6,50
Vestlandet og Agder ¹ Gris		9,5	1,10	0,00	1,10
Sum		128,0			15,3
Sum pristilskudd kjøtt					236,0

1) Agder, Vestland og Møre og Romsdal

2) Troms

Tabell 1.14 Post 73.16 Distriktstilskudd egg

	Mill. kg	Sats, kr/kg	Endring kr/kg	Ny sats kr/kg	Endring mill. kr
Vestlandet	5,871	0,25	0,13	0,38	0,8
Nord-Norge	2,521	0,75	0,50	1,25	1,3
Sum distriktstilskudd egg					2,1

Tabell 1.15 Post 73.17 Pristilskudd grønt

		1 000 tonn	Sats, kr/kg	Endring, kr/kg	Ny sats, kr/kg	Endring mill. kr
Epler, pærer og plommer, kirsebær	Sone 1	2,5	3,15	3,00	6,15	7,5
	Sone 2-4	2,6	4,61	3,00	7,61	7,8
	Sone 5	7,3	9,30	3,00	12,30	21,9
Moreller	Sone 1	0,0	4,18	3,00	7,18	0,0
	Sone 2-4	0,2	5,62	3,00	8,62	0,6
	Sone 5	0,5	10,34	3,00	13,34	1,5
Pressfrukt		7,4	3,15	1,50	4,65	11,1
Bær	Sone 1-3	4,2	2,36	3,00	5,36	12,6
	Sone 4-5	3,1	6,64	3,00	9,64	9,3
	Sone 6-7	0,1	7,70	3,00	10,70	0,3
Industribær	ekstra, alle soner	2,0	0,00	2,00	2,00	4,0
Sum distriktstilskudd frukt og bær		29,9				76,6
Kvantumsgrense						
Tomat	103 400 kg					
Sone 1-3		1,5	2,87	1,50	4,37	2,3
Sone 4-7		3,1	4,31	1,50	5,81	4,7
Slangeagurk	151 800 kg	0,0				
Sone 1-3		3,8	1,97	1,50	3,47	5,7
Sone 4-7		1,5	2,80	1,50	4,30	2,3
Salat	220 000 stk	0,0				
Sone 1-3		5,3	0,69	0,50	1,19	2,7
Sone 4-7		2,5	1,21	0,50	1,71	1,3
Sum tilskudd grønnsaker		17,7				19,0
Potetprod. i Nord-Norge		4,1	1,69	0,20	1,89	0,8
SUM		51,7				96,4

Tabell 1.16 Post73.18 Frakttilskudd m.m., mill. kroner

	Budsjett 2022	Endring
Frakt korn	82,0	8,0
Frakt kraftfôr	161,0	17,2
Innfrakt slakt	150,0	15,0
Frakt egg	7,1	1,0
Sum	400,1	41,2

Tabell 1.17 Post 73.19 Pristilskudd korn

	1 000 tonn	Sats kr/kg	Endring kr/kg	Ny sats kr/kg	Endring mill. kr
Prisnedskrivning					
Korn, norsk	1 157,8	0,851	0,550	1,401	636,8
Økologisk korn	15,0	1,961	0,550	2,511	8,3
Oljevekster, lupiner og bønner	14,3	2,718	0,550	3,268	7,9
Økologiske oljevekster, lupin, bønner	0,7	3,928	0,550	4,478	0,4
Fôrerter	3,8	1,585	0,550	2,135	2,1
Økologiske fôrerter	0,2	2,235	0,550	2,785	0,1
Sum norsk	1 191,8		0,550		655,6
- Herav 70 pst inneværende år	834,3				458,9
Importert karbohydratråvare, kraftfor	362,9	0,00	0,815	0,815	295,8
- Herav 50 pst inneværende år					147,9
Tilskudd matkorn	234,8	0,598	-0,598	0,000	-140,4
- Herav 50 pst inneværende år	117,4				-70,2
Sum					811,0
- Sum inneværende år					536,6

Tabell 1.18 Post 74. 11 Driftstilskudd, melk og kjøtt

		Antall	Sats kr per bruk/dyr	Endring kr per dyr/bruk	Ny sats kr/bruk/dyr	Endring mill. kr
Kumelk AK-sone 2	Foretak	538	164 550	70 000	234 550	37,7
Kumelk Ak-sone 1-3-4	Foretak	1 344	168 550	70 000	238 550	94,1
Kumelk AK-sone 5	Foretak	4 277	195 300	70 000	265 300	299,4
Kumelk AK-sone 6-7	Foretak	705	203 550	70 000	273 550	49,4
Geitemelk landet	Foretak	270	189 310	70 000	259 310	18,9
Ammekyr s. 1-4, 6-39 kyr	Dyr	28 785	3 664	2 100	5 764	60,4
40 og flere kyr	Foretak	398	146 560	84 000	230 560	33,4
Ammekyr s. 5-7, 6-39 kyr	Dyr	44 315	4 838	2 600	7 438	115,2
40 og flere kyr	Foretak	271	193 520	104 000	297 520	28,2
Justert bevilgningsbehov, gjeldende satser						-15,0
Sum driftstilskudd, melk og kjøtt						721,7

Tabell 1.19 Post 74.14 Tilskudd husdyr

	Fra	Til	Antall dyr	Sats kr/dyr	Endring kr/dyr	Ny sats kr/dyr	Endring mill. kr
Melkekyr	1	14	91 795	5 328	775	6 103	71,1
	15	30	64 665	3 722	775	4 497	50,1
	31	50	38 508	2 260	775	3 035	29,8
	51 +		18 853	1 490	775	2 265	14,6
Sum		213 821					165,6
Melkekyr, små og mellomstore bruk	6	23	90 436	1 650	840	2 490	41,5
	24	50	29 779	-1 355	-690	-2 045	27,8
Sum			120 215				69,3
Ammekyr	1	50	102 771	4 290	1 000	5 290	102,8
	51+		4 679	880	450	1 330	2,1
Sum			107 450				104,9
Andre storfe			569 758	798	400	1 198	227,9
Melkegeit, melkesau	1	125	27 192	1702	0	1 702	0,0
	126+		7 838	688	0	688	0,0
Sum			35 030				0,0
Sau og ammegeiter	1	75	648 328	985	900	1 885	583,5
	76	150	201 416	985	450	1 435	90,6
	151+		101 826	209	0	209	0,0
Sum			951 570				674,1
Avlsgris Sør-Norge 2)	1	35	17 454	498	0	498	0,0
Avlsgris Jæren	1	35	4 153	350	0	350	0,0
Avlsgris Nord-Norge	1	35	1 226	776	0	776	0,0
Sum			22 833				0,0
Slaktegris 2)	1	1400	984 092	14	0	14	0,0
Slaktegris Jæren	1	1400	205 908	10	0	10	0,0
Sum			1 190 000				0,0
Verpehøner S-Norge	1	1 000	484 854	11	0	11	0,0
Verpehøner N-Norge	1	1 000	21 943	25	0	25	0,0
Verpehøner, landet	1 001	7 500	2 824 774	7	4	11	11,3
Sum			3 331 572				11,3
Rugeegg S-Norge	1	167 000	10 065 721	0,07	0,00	0,07	0,0
Rugeegg N-Norge	1	167 000	0	0,15	0,00	0,15	0,0
Rugeegg, landet	167 001	833 000	38 753 134	0,07	0,00	0,07	0,0
Sum			48 818 856				0,0
Bifolk	1 +		48 335	600	200	800	9,7
Hjort over 1 år			5 243	515	250	765	1,3
Genbevaring	Storfe		5 132	3460	250	3 710	1,3
	Sau		16 944	310	0	310	0,0
	Geit		546	610	0	610	0,0
	Hest		713	1 200	0	1 200	0,0
	Sum		23 335				1,3
Bunnfradrag 35 pst. ¹⁾		35 %	38 200	6 000	0	6 000	0,0
Beløpsavgrensing				530 000	0 suspendert		8,8
Justert bevilgningsbehov, gjeldende satser							-11,9
Sum produksjonstilskudd, husdyr							1 262,3

1) Bunnfradrag produksjonstilskudd fordeles med 35 pst. tilskudd husdyr og 65 pst. arealtilskudd

2) Unntatt Jæren

Tabell 1.20 Post 74.16 Beitetilskudd

	Antall dyr	Sats kr/dyr	Endring kr/dyr	Ny sats kr/dyr	Endring mill. kr
Utmarksbeitetilskudd: Kyr, storfe, hest	256 659	822	270	1 092	69,3
Sau, lam, geit, kje	1 944 761	235	65	300	126,4
Beitetilskudd: Storfe m.m.	639 583	445	85	530	54,4
Småfe m.m.	2 291 601	50	10	60	22,9
Justert bevilgningsbehov, gjeldende satser					-2,0
Sum beitetilskudd	5 132 604				271,0

Tabell 1.21 Post 74.17 Areal- og kulturlandskapstilskudd

	Antall dekar	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring mill. kr
Kulturlandskapstilskudd alt areal	9 078 014	215	50	265	453,9
Bunnfradrag, 65 pst ¹⁾	38 200	6 000	0	6 000	0,0
Arealtilskudd, grovfôr	5 906 342				410,7
Innmarksbeitearealer	1 564 184				0,0
Arealtilskudd, korn	2 941 562				182,8
Arealtilskudd, potet	116 135				11,6
Arealtilskudd, grønnsaker	71 441				14,3
AK-tilskudd, frukt, bær og planteskoleareal	42 534				19,2
Justert bevilgningsbehov, gjeldende satser					9,9
Sum, AK-tilskudd	9 078 014				1102,4

1) Bunnfradrag produksjonstilskudd fordeles med 35 pst tilskudd husdyr og 65 pst arealtilskudd

Arealtilskudd, grovfôr

	Antall daa	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring mill. kr
Sone 1	377 967	0	50	50	18,9
Sone 2	308 478	0	50	50	15,4
Sone 3	596 407	95	50	145	29,8
Sone 4	490 386	115	50	165	24,5
Sone 5 A	1 812 596	285	75	360	135,9
Sone 5 B Vestlandet	1 509 141	330	75	405	113,2
Sone 6	697 182	330	90	420	62,7
Sone 7	114 185	376	90	466	10,3
Sum grovfôr alle soner	5 906 342				410,7

Arealtilskudd, korn

	Antall daa	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring mill. kr
Sone 1	1 283 850	249	60	309	77,0
Sone 2 og 3	1 118 159	322	60	382	67,1
Sone 4	402 226	362	60	422	24,1
Sone 5 - 7	137 327	316	106	422	14,6
Sum korn, alle soner	2 941 562				182,8

Arealtilskudd, øvrige vekster

	Antall daa	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring mill. kr
Potet sone 1 -5	111 941	513	100	613	11,2
Potet sone 6 -7	4 194	1 265	100	1365	0,4
Sum poteter, alle soner	116 135				11,6
Grønnsaker sone 1 - 5	70 902	950	200	1150	14,2
Grønnsaker sone 6 - 7	539	1 950	200	2150	0,1
Sum grønnsaker, alle soner	71 441				14,3
Frukt sone 1 - 4	10 450	1 300	450	1750	4,7
Frukt sone 5 -7	12 230	2 050	450	2500	5,5
Sum frukt, alle soner	22 680				10,2
Bær sone 1 - 4	13 686	1 400	450	1850	6,2
Bær sone 5 - 7	6 168	1 850	450	2300	2,8
Sum bær, alle soner	19 854				9,0

Tabell 1.22 Post 74.19 Tilskudd til regionale miljøprogram, mill. kroner

	Budsjett 2022	Prognose 2023	Endring mill. kr
Fordelt på regionene	601,1	601,1	185,0
Justert bevilgningsbehov			0,0
Landet			185,0

Tabell 1.23 Post 74.20 Tilskudd til økologisk jordbruk

Arealtilskudd	Antall daa	Sats kr/daa	Endring kr/daa	Ny sats kr/daa	Endring mill. kr
Frukt og bær m.m.	2 784	1 650	0	1650	0,0
Grønnsaker	3 097	1 650	0	1650	0,0
Potet	883	800	0	800	0,0
Korn	74 213	400	100	500	7,4
Grovfôr	262 190	25	15	40	3,9
Økologisk areal 1. års karens	12 354	150	100	250	1,2
Grønngjødsling	5 003	500	0	500	0,0
Økologisk brakka	1 004	25	0	25	0,0
Sum arealtilskudd økologisk areal	361 528				12,5
Tilskudd til økologisk husdyrproduksjon	Antall dyr	Sats kr/dyr	Endring kr/dyr	Ny sats kr/dyr	Endring mill. kr
Melkekyr	7 782	3 600	500	4100	3,9
Ammekyr	4 430	2 500	500	3000	2,2
Andre storfe	17 306	730	0	730	0,0
Sau og melkesau	43 066	500	0	500	0,0
Melkegeit	665	353	0	353	0,0
Ammegeit	355	265	0	265	0,0
Avlsgris	358	517	0	517	0,0
Slaktegris	4 179	315	0	315	0,0
Sum tilskudd til økologisk husdyrproduksjon					6,1
Justert bevilgningsbehov, gjeldende satser					-2,2
Sum tilskudd til økologisk jordbruk					16,4

Tabell 1.24 Post 77.11 Tilskudd til dyreavl med mer. Mill. kroner

	Budsjett	Prognose	Endring
	2022	2023	
Tilskudd til veterinær reiser	56,2	54,8	6,5
Tilskudd til semin	25,6	25,6	5,0
Tilskudd til avlsorganisasjoner	14,3	14,3	0,0
Justert bevilgningsbehov			-1,4
Sum	96,1	94,7	10,1

Tabell 1.25 Post 77.12 Tilskudd til frøavl med mer. Mill. kroner

	Budsjett	Prognose	Endring
	2022	2023	
Tilskudd til frøavl	19,0	20,0	0,0
Tilskudd til lagring av såkorn	6,0	6,0	3,0
Justert bevilgningsbehov			1,0
Sum	25,0	26,0	4,0

Tabell 1.26 Post 77.13 Tilskudd til rådgivning. Mill. kroner

	Budsjett	Prognose	Endring
	2022	2023	
Tilskudd til NLR og NGF	98,0	98,0	10,0
Justert bevilgningsbehov			0,0
Sum	98,0	98,0	10,0

Tabell 1.27 Post 77.15 Tilskudd til kvalitets- og salgsfremmende tiltak. Mill. kroner

	Budsjett	Prognose	Endring
	2022	2023	
Utvikling av plantemateriale, nordisk	2,400	2,400	0,0
Utvikling av plantemateriale, oppformering	12,875	12,875	0,0
Utvikling av plantemateriale, Graminor	25,460	24,960	0,0
Frukt- og bærprogrammet, Graminor	1,500	1,700	0,0
Kvalitetstiltak settepotetavl	9,921	14,000	0,0
Justert bevilgningsbehov			3,7
Sum	52,156	55,935	3,7

Tabell 1.28 Post 77.17 Tilskudd fellesanlegg frukt

	Volum siste 3 år, tonn	Sats 2022 kr / kg	Endring kr/kg	Ny sats kr/kg ¹⁾	Endring mill. kr
Sum	10 436,6	1,62	0,35	1,97	3,7

1) Satsen vil variere med gjennomsnittlig volum siste 3 år

Tabell 1.29 Post 78.11 Tilskudd for avløsning

	Antall bruk/dyr	Kr per bruk/dyr	Endring kr /bruk/dyr	Ny sats kr/bruk/dyr	Endring mill. kr
Tilskudd per foretak	8 514	87 800	8 780	96 580	74,8
Melkekyr	213 820	4204	420	4 625	
Ammekyr	107 406	1161	116	1 277	
Andre storfe	569 662	701	70	771	
Melkegeit og melkesau	35 029	969	97	1 066	
Sau, ammegeit	951 429	482	48	530	
Avlsgris	41 082	1386	139	1 524	
Slaktegris	1 474 226	47	5	52	
Verpehøner, -ender, -kalkuner, -gjess	4 128 930	12,2	1,2	13,4	
Rugeegg	96 676 675	0,07	0,01	0,08	
Hester	24 310	1386	139	1 524	
Avlskaniner	960	345	35	380	
Gjess, ender, kalkuner, livkylling	2 709 159	4,24	0,42	4,66	
Slaktekylling	72 517 710	0,510	0,05	0,56	
Økologisk slaktekylling	238 098	1,510	0,15	1,66	
Revetisper	2 104	381	38	419	
Minktisper	6 579	112	11	123	
Hjort	7 462	471	47	519	
	Prognose		Endring	Utslag av tak	
Utslag av satsendringer	mill. kr	Endring pst.	mill. kr	mill. kr	
	1 214,0	10,00 %	121,4	-74,8	46,600
Justert bevilgningsbehov					-19,100
Sum tilskudd til avløsning for ferie og fritid					102,300

Tabell 1.30 Post 78.12 Tilskudd til avløsning ved sykdom m.m.

	Antall dager	Sats kr/dag	Endring kr/dag	Endring mill. kr
Antall avløsningsdager	176 252	1 670	430	
Gjennomsnittsberegning	176 252	707	182	32,1
Utvidelse av ordningen				6,0
Justert bevilgningsbehov				-3,0
Sum				35,1

Tabell 1.31 Post 78.15 Tilskudd til landbruksvikarordningen

	Antall årsverk	Sats kr/å.v.	Endring kr/å.v.	Endring mill. kr
Tilskudd per vikar	240	283 900	10 500	2,5
Justert bevilgningsbehov				0,0
Sum				2,5

Tabell 1.32 Post 78.16 Tilskudd til tidligpensjonsordningen

	Antall	Sats kr/pers.	Endring kr/pers	Endring mill. kr
Enbruker	505	105 200	0	0,0
Tobruker	73	168 320	0	0,0
Sum	651			0,0

Tabell 1.33 Kap. 4150 Jordbruksavtalen, inntekter

Post 85, Prisutjevningssbeløp kraftfôrråvarer	1000 tonn	Ref.pris kr/kg	Sats kr/kg	Endring kr/kg	Endring mill. kr
Sildemel	2		0	0,0	0,0
Soyamel	128	4	0	0,0	0,0
Andre fôrstoffer	19		0	0,0	0,0
Post 85	148,5				0,0
Sum kap. 4150					0,0

VEDLEGG 3: GJENNOMSNIITTLIG ENDRING I MÅLPRIS FOR FRUKT OG GRØNT.

De gjennomsnittlige endringene i målpriser er basert på et tillegg på 15,0 % for avtaleåret 2022-2023. Endringene er som følger for de ulike målprisprodukter:

Rosenkål:	254,00 øre/kg
Kepaløk:	119,00 øre/kg
Knollselleri	287,97 øre/kg
Epler:	273,00 øre/kg
Gulrot:	153,00 øre/kg
Blomkål:	153,96 øre/kg
Hvitkål:	126,14 øre/kg
Isbergsalat:	156,00 øre/kg
Tomat:	303,46 øre/kg
Agurk:	128,57 øre/kg
Purre:	293,25 øre/kg

VEDLEGG 4: MÅLPRISER OG ØVRE PRISGRENSER FOR GRØNTSEKTOREN 2022-2023

Uke nr.	Poteter		Kepaløk > 65 mm		Purre		Hvitkål		Rosenkål 0,4 kg		Blomkål stk.	
	MP	ØP	MP	ØP	MP	ØP	MP	ØP	MP	ØP	MP	ØP
2022												
27	1 087	1 304	1 004	1 205	2 468	2 962	1 238	1 486	-	-	1 323	1 588
28	961	1 153	1 004	1 205	2 468	2 962	1 238	1 486	-	-	1 323	1 588
29	845	1 014	1 004	1 205	2 528	3 034	1 177	1 412	-	-	1 158	1 390
30	745	894	1 065	1 278	2 528	3 034	1 177	1 412	-	-	1 068	1 282
31	745	894	1 065	1 278	2 528	3 034	-	-	-	-	1 068	1 282
32	685	822	1 065	1 278	2 381	2 857	-	-	-	-	1 068	1 282
33	608	730	1 065	1 278	2 381	2 857	-	-	-	-	1 068	1 282
34	608	730	1 011	1 213	2 190	2 628	-	-	-	-	1 068	1 282
35	561	673	1 011	1 213	2 190	2 628	-	-	-	-	1 025	1 230
36	561	673	936	1 123	2 190	2 628	-	-	-	-	1 025	1 230
37	561	673	936	1 123	2 133	2 560	-	-	-	-	1 025	1 230
38	515	618	856	1 027	2 133	2 560	-	-	1 945	2 334	1 071	1 285
39	515	618	856	1 027	2 133	2 560	-	-	1 945	2 334	1 071	1 285
40	515	618	856	1 027	2 133	2 560	631	757	1 945	2 334	1 071	1 285
41	515	618	856	1 027	2 133	2 560	631	757	1 945	2 334	1 071	1 285
42	515	618	856	1 027	2 133	2 560	631	757	1 945	2 334	-	-
43	549	659	856	1 027	2 133	2 560	631	757	1 945	2 334	-	-
44	549	659	856	1 027	2 133	2 560	725	870	1 945	2 334	-	-
45	549	659	856	1 027	2 133	2 560	725	870	1 945	2 334	-	-
46	583	700	881	1 057	2 158	2 590	725	870	1 945	2 334	-	-
47	583	700	881	1 057	2 158	2 590	725	870	1 945	2 334	-	-
48	583	700	881	1 057	2 208	2 650	811	973	1 945	2 334	-	-
49	609	731	881	1 057	2 208	2 650	811	973	1 945	2 334	-	-
50	609	731	881	1 057	2 308	2 770	877	1 052	1 945	2 334	-	-
51	609	731	881	1 057	2 308	2 770	877	1 052	1 945	2 334	-	-
52	609	731	881	1 057	2 308	2 770	877	1 052	1 945	2 334	-	-
2023												
1	609	731	881	1 057	2 308	2 770	877	1 052	1 945	2 334	-	-
2	609	731	881	1 057	2 370	2 844	877	1 052	1 945	2 334	-	-
3	619	743	881	1 057	2 370	2 844	877	1 052	1 945	2 334	-	-
4	619	743	881	1 057	2 370	2 844	877	1 052	1 945	2 334	-	-
5	619	743	915	1 098	2 370	2 844	953	1 144	-	-	-	-
6	631	757	915	1 098	2 370	2 844	953	1 144	-	-	-	-
7	631	757	915	1 098	-	-	953	1 144	-	-	-	-
8	631	757	915	1 098	-	-	986	1 183	-	-	-	-
9	645	774	915	1 098	-	-	986	1 183	-	-	-	-
10	645	774	915	1 098	-	-	986	1 183	-	-	-	-
11	645	774	915	1 098	-	-	1 021	1 225	-	-	-	-
12	658	790	915	1 098	-	-	1 021	1 225	-	-	-	-
13	658	790	937	1 124	-	-	1 021	1 225	-	-	-	-
14	658	790	937	1 124	-	-	1 021	1 225	-	-	-	-
15	670	804	937	1 124	-	-	1 021	1 225	-	-	-	-
16	670	804	937	1 124	-	-	1 021	1 225	-	-	-	-
17	670	804	937	1 124	-	-	1 021	1 225	-	-	-	-
18	682	818	937	1 124	-	-	1 021	1 225	-	-	-	-
19	682	818	937	1 124	-	-	1 021	1 225	-	-	-	-
20	682	818	1 004	1 205	-	-	1 021	1 225	-	-	-	-
21	695	834	1 004	1 205	-	-	1 021	1 225	-	-	-	-
22	695	834	1 004	1 205	-	-	1 021	1 225	-	-	1 659	1 991
23	695	834	1 004	1 205	-	-	1 671	2 005	-	-	1 659	1 991
24	695	834	1 004	1 205	-	-	1 592	1 910	-	-	1 609	1 931
25	695	834	1 004	1 205	-	-	1 511	1 813	-	-	1 559	1 871
26	1 210	1 452	1 004	1 205	2 468	2 962	1 411	1 693	-	-	1 514	1 817

Uke nr.	Gulrot		Knollselleri		Isbergsalat stk.		Agurk stk.		Tomater		Epler > 70 mm	
	MP	ØP	MP	ØP	MP	ØP	MP	ØP	MP	ØP	MP	ØP
2022												
27	1 555	1 866	-	-	1 133	1 360	911	1 093	2 364	2 837	-	-
28	1 555	1 866	-	-	1 071	1 285	911	1 093	2 258	2 710	-	-
29	1 437	1 724	-	-	1 071	1 285	911	1 093	2 258	2 710	-	-
30	1 437	1 724	-	-	1 071	1 285	967	1 160	2 258	2 710	-	-
31	1 437	1 724	-	-	1 071	1 285	967	1 160	2 258	2 710	-	-
32	1 282	1 538	2 514	3 017	1 095	1 314	1 024	1 229	2 258	2 710	-	-
33	1 282	1 538	2 514	3 017	1 095	1 314	1 024	1 229	2 258	2 710	-	-
34	1 208	1 450	2 514	3 017	1 120	1 344	1 023	1 228	2 258	2 710	2 099	2 519
35	1 208	1 450	2 514	3 017	1 120	1 344	1 023	1 228	2 318	2 782	2 099	2 519
36	1 107	1 328	2 514	3 017	1 190	1 428	1 023	1 228	2 318	2 782	2 099	2 519
37	1 107	1 328	2 312	2 774	1 190	1 428	1 023	1 228	2 318	2 782	2 099	2 519
38	1 107	1 328	2 312	2 774	1 190	1 428	1 023	1 228	2 318	2 782	2 099	2 519
39	1 107	1 328	2 282	2 738	1 270	1 524	1 023	1 228	2 416	2 899	2 099	2 519
40	1 072	1 286	2 282	2 738	1 270	1 524	1 023	1 228	2 416	2 899	2 099	2 519
41	1 072	1 286	2 220	2 664	1 270	1 524	1 023	1 228	2 416	2 899	2 099	2 519
42	1 072	1 286	2 220	2 664	1 330	1 596	1 023	1 228	-	-	2 099	2 519
43	1 072	1 286	2 220	2 664	1 330	1 596	1 023	1 228	-	-	2 099	2 519
44	1 072	1 286	2 220	2 664	1 174	1 315	-	-	-	-	2 099	2 519
45	1 072	1 286	1 998	2 398	-	-	-	-	-	-	2 099	2 519
46	1 072	1 286	1 998	2 398	-	-	-	-	-	-	2 099	2 519
47	1 088	1 306	1 998	2 398	-	-	-	-	-	-	2 099	2 519
48	1 088	1 306	1 998	2 398	-	-	-	-	-	-	-	-
49	1 088	1 306	1 998	2 398	-	-	-	-	-	-	-	-
50	1 088	1 306	1 998	2 398	-	-	-	-	-	-	-	-
51	1 088	1 306	1 998	2 398	-	-	-	-	-	-	-	-
52	1 088	1 306	1 998	2 398	-	-	-	-	-	-	-	-
2023												
1	1 088	1 306	1 998	2 398	-	-	-	-	-	-	-	-
2	1 088	1 306	1 998	2 398	-	-	-	-	-	-	-	-
3	1 088	1 306	1 998	2 398	-	-	-	-	-	-	-	-
4	1 128	1 354	1 998	2 398	-	-	-	-	-	-	-	-
5	1 128	1 354	2 150	2 580	-	-	-	-	-	-	-	-
6	1 128	1 354	2 150	2 580	-	-	-	-	-	-	-	-
7	1 128	1 354	2 150	2 580	-	-	-	-	-	-	-	-
8	1 158	1 390	2 150	2 580	-	-	-	-	-	-	-	-
9	1 158	1 390	2 150	2 580	-	-	-	-	-	-	-	-
10	1 158	1 390	2 298	2 758	-	-	-	-	-	-	-	-
11	1 158	1 390	2 298	2 758	-	-	1 024	1 229	-	-	-	-
12	1 183	1 420	2 298	2 758	-	-	1 024	1 229	-	-	-	-
13	1 183	1 420	2 298	2 758	-	-	1 024	1 229	-	-	-	-
14	1 183	1 420	2 308	2 770	-	-	968	1 162	-	-	-	-
15	1 183	1 420	2 308	2 770	-	-	968	1 162	-	-	-	-
16	1 203	1 444	2 308	2 770	-	-	968	1 162	-	-	-	-
17	1 203	1 444	2 308	2 770	-	-	968	1 162	-	-	-	-
18	1 203	1 444	2 308	2 770	-	-	968	1 162	-	-	-	-
19	1 203	1 444	2 308	2 770	-	-	968	1 162	2 364	2 837	-	-
20	1 233	1 480	2 308	2 770	1 440	1 728	988	1 186	2 364	2 837	-	-
21	1 233	1 480	2 308	2 770	1 440	1 728	988	1 186	2 364	2 837	-	-
22	1 233	1 480	-	-	1 440	1 728	988	1 186	2 364	2 837	-	-
23	1 233	1 480	-	-	1 383	1 660	988	1 186	2 364	2 837	-	-
24	1 233	1 480	-	-	1 283	1 540	948	1 138	2 364	2 837	-	-
25	1 555	1 866	-	-	1 183	1 420	948	1 138	2 364	2 837	-	-
26	1 555	1 866	-	-	1 183	1 420	948	1 138	2 364	2 837	-	-

Gulrot: Bunt uke 25 til 31.